

**ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ Π.Μ.Σ. «ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ»
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ -
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
«ANALYSIS OF THE QUALITY AND
COMPLETENESS OF THE ANNUAL FINANCIAL
STATEMENTS OF LISTED COMPANIES»**

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΦΛΩΡΟΥ

Επιβλέπων : Καθηγητής ΙΑΤΡΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΒΟΛΟΣ

2021

Υπεύθυνη δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του Διατμηματικού Προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην «Λογιστική και Ελεγκτική» Τμήματα Οικονομικών Επιστημών – Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στον επιβλέποντα Καθηγητή μου, κ. Ιατρίδη Γεώργιο για την πολύτιμη επιστημονική του καθοδήγηση. Με την αμέριστη βοήθεια του, τις εύστοχες παρατηρήσεις και την ενθάρρυνση που μου πρόσφερε για την επίτευξη του βέλτιστου δυνατού αποτελέσματος.

Θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου και τις εγκάρδιες ευχαριστίες μου στους γονείς μου για όλα όσα έχουν προσφέρει σε μένα και που συνεχίζουν να προσφέρουν με υπομονή και αγάπη, είναι πάντα δίπλα μου. Η κατανόηση τους, η συνεχής ενθάρρυνση τους, η αμέριστη στήριξη τους, η συμπαράσταση τους και η πίστη τους στις δυνατότητές μου σε κάθε βήμα και στάδιο της ζωής μου δίνουν δύναμη και θάρρος να προσπαθώ και να μην υποκύπτω στις δυσκολίες. Σε αυτούς τους δυο ανθρώπους οφείλω την επιτυχή διεκπεραίωση της εργασίας μου και όλα όσα έχω πετύχει μέχρι σήμερα. Τέλος, ευχαριστώ ολόψυχα τους θείους μου Μαρία και Βασίλη, την αδερφή μου Ζωή, τον γαμπρό μου Γιώργο, την ξαδέρφη μου Ζωή για την συμπαράσταση και την υποστήριξη τους στην πραγματοποίηση της διατριβής.

Η παρούσα εργασία αφιερώνεται στα αγαπημένα μου ανίψια Λουκά και Μαριάννα!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΙΣΤΑ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	7
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	8
ABSTRACT	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ:1 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ	12
1.1 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΛΠ/ΔΠΧΑ	12
1.2 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ	15
1.3 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ESG	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ:2 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	22
2.1.ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	22
2.2.ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	24
2.3. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	26
2.4 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	26
2.5 ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	27
2.5.1 ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	28
2.5.2 ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ:3 ΔΛΠ/ΔΠΧΑ	29
3.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΔΛΠ/ΔΠΧΑ	29
3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.	30
3.2.1. ΔΛΠ ΚΑΙ ΔΠΧΑ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	32
3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΛΠ/ΔΠΧΑ	34
3.3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΛΠ 1: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	34
3.3.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΛΠ:7 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	37
3.4 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ:4 ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ	39

4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ	39
4.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	39
4.2.1 ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	41
4.3.ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	43
4.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	44
4.5 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 5 Η ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	51
5.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	51
5.2 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ	52
5.3 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	52
5.4 ΝΟΜΟΣ SARBANES -OXLEY	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ:6 ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE (ESG)	55
6.1.ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ (ΕΚΕ) ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (ESG)	55
6.2 ESG ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΡΑΣΗ	58
6.3 ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ESG	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	65
8.1 ΈΛΕΓΧΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ	65
8. 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	65
8. 2. 1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	65
8. 2. 2. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ «ΔΛΠ –ΕΛΕΓΧΟΣ- ESG»	68
8.2.2.1. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	68
8. 2.2.2. Εξωτερικός και Εσωτερικός Έλεγχος	74
8. 2.2.3. Environmental Social and Governance	85
8.3. ΕΛΕΓΧΟΙ Χ²	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	103
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	112

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄	123
A.1 Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις - (Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης) Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης	123
A. 2 Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία) Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης	125
A. 3 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις	128
A.4 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατ’ είδος – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις	129
A.5 Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις	130
A.6 Κατάσταση Χρηματοροών – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (έμμεση μέθοδος)	131
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄	132
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄	137
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄	138

ΛΙΣΤΑ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ESG	Environmental ,Social and Governance
FASB	Financial Accounting Standards Board
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles
IAASB	International Auditing and Assurance Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFAC	International Federation of Accountants
IFRS	International Financial Accounting Reporting Standards
IIA	Institute of Internal Auditors
INTOSAI	International Organization of Supreme Audit Institutions
ISA	International Standards on Auditing
PCAOB	Public Companies, Accounting Oversight Board
SASB	Sustainability Accounting Standards Board
ΔΛΠ	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
ΔΠΧΑ	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
ΔΠΧΠ	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
ΕΔ	Εταιρική Διακυβέρνηση
ΕΔΛΠ	Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων
ΕΚΕ	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
ΕΛΠ	Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παγκοσμιοποίηση, η ταχύτατη ανάπτυξη της τεχνολογίας και της οικονομίας οδήγησαν στην αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των εταιρειών. Οι εταιρείες προκειμένου να γίνουν ανταγωνιστικές, να σταθεροποιήσουν τη θέση τους αλλά και να επεκταθούν πρέπει να έχουν μια πλήρη και ορθή εικόνα, ώστε να πάρουν σωστές μελλοντικές αποφάσεις για την πορεία τους. Η κύρια πηγή πληροφοριών για την εικόνα μιας επιχείρησης είναι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, καθώς το περιεχόμενό τους είναι υψίστης σημασίας. Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι βασικό εργαλείο που αποφέρει σημαντικά στοιχεία για τους επενδυτές καθώς λειτουργεί υποστηρικτικά στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων και στην αποτελεσματική αξιολόγηση τους. Ωστόσο η πληροφόρηση που παρέχουν οι οικονομικές καταστάσεις, δεν είναι μόνο εσωτερική αλλά και εξωτερική. Από τα προαναφερόμενα αναφαίνεται η σπουδαιότητα της ανάλυσης της ποιότητας και της πληρότητας των οικονομικών καταστάσεων. Σκοπός της παρούσας μεταπτυχιακής διατριβής είναι η ανάλυση της ποιότητας και της πληρότητας των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών.

ABSTRACT

Globalization, the rapid development of technology and the economy have led to increased competition between companies. In order for companies to become competitive, to stabilize their position but also to expand, they must have a complete and correct picture, in order to make the right future decisions for their course. The main source of information about a company's image is the financial statements, as their content is of the utmost importance. The analysis of financial statements is a key tool that provides important data for investors as it works supportively in making investment decisions and their effective evaluation. However, the information provided by the financial statements is not only internal but also external. From the above, the importance of the analysis of the quality and completeness of the financial statements emerges. The purpose of this master's thesis is to analyze the quality and completeness of the annual financial statements of listed companies.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι οικονομικές μονάδες καλούνται να ανταπεξέλθουν σ' ένα ασταθές και ανταγωνιστικό περιβάλλον λαμβάνοντας σημαντικές αποφάσεις. Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο σε αυτό διαδραματίζουν τα στελέχη και η διοίκηση των εταιρειών, οι οποίοι αναλύοντας και αξιολογώντας όχι μόνο το εξωτερικό αλλά και το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης λαμβάνουν αποφάσεις που θα οδηγήσουν την εταιρεία σε ανάπτυξη και κερδοφορία. Οι αποφάσεις τους λαμβάνονται κατά κύριο λόγο από την πληροφόρηση που λαμβάνουν μέσω της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Παράλληλα όμως, με τα στελέχη και τη διοίκηση υπάρχουν και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι επενδυτές που ενδιαφέρονται να λάβουν πληροφόρηση σχετικά με την κερδοφορία, τη ρευστότητα και την αποδοτικότητα μιας εταιρείας, πληροφόρηση που την λαμβάνουν από την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Παράλληλα, βέβαια τις τελευταίες δεκαετίες υπάρχει μια πληθώρα σκανδάλων, διαφθοράς και ανήθικων συμπεριφορών στον τομέα αυτό, γεγονός που προβάλλει επιτακτική την ανάγκη εξασφάλισης της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η παρουσίαση της ανάλυσης της ποιότητας και της πληρότητας των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών. Για την διεξαγωγή της έρευνας της το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν το ερωτηματολόγιο.

Η δομή της παρούσας έρευνας είναι ως εξής: το πρώτο μέρος που αποτελεί το θεωρητικό υπόβαθρο περιλαμβάνει τα κεφάλαια ένα έως έξι και το δεύτερο μέρος της εμπειρική ανάλυση τα κεφάλαια επτά έως εννέα. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθενται τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ και γίνεται ανάλυση των ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 7, στο τέταρτο κεφάλαιο παραβάλλεται ο έλεγχος, στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο ATHEX, στο έκτο κεφάλαιο αναλύονται οι γνωστοποιήσεις ESG, στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, στο όγδοο κεφάλαιο καταγράφονται τα αποτελέσματα και στο τελευταίο ένατο κεφάλαιο αναδεικνύονται τα συμπεράσματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:1 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

Η διασφάλιση της αξιοπιστίας και της διαφάνειας των οικονομικών καταστάσεων είναι ένα κύριο θέμα που απασχολεί τους νομοθέτες τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι έχουν ιδρυθεί διεθνείς οργανισμοί με κύριο στόχο τη ρύθμιση κανόνων και αρχών για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των οικονομικών πληροφοριών που έχουν ως πηγή τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ακόμη και οι ερευνητές έχουν ασχοληθεί με το συγκεκριμένο θέμα στοχεύοντας στο να μελετήσουν κατά πόσο οι ρυθμιστικοί κανόνες- αρχές και οι νόμοι έχουν συμβάλει στην διαφάνειά των οικονομικών καταστάσεων, να εντοπίσουν τα κίνητρα που οδηγούν στην παραποίηση αυτών, τους τρόπους ελέγχου και εντοπισμού παραποίησης οικονομικών καταστάσεων αλλά και απάτες που οδηγούν στην αλλοίωση της εικόνας της εταιρείας. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια αναφορά σε κάποιες πρόσφατες έρευνες που σχετίζονται με την διαφάνεια αυτών. Οι έρευνες χωρίζονται σε τρεις ενότητες η πρώτη ενότητα στην οποία αναφέρονται έρευνες στην υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ, η δεύτερη έρευνες για τον έλεγχο και η τρίτη για τις πληροφορίες ESG.

1.1 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΛΠ/ΔΠΧΑ

Οι Barth et al. (2008) μελέτησαν σε 21 χώρες μεταξύ 1994 - 2003 αν η εφαρμογή των ΔΛΠ σχετίζεται με υψηλότερη λογιστική ποιότητα, συγκεκριμένα αν επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ΔΛΠ παρουσιάζουν λιγότερη διαχείριση κερδών, πιο έγκαιρη αναγνώριση ζημιών και υψηλότερη συνάφεια αξίας έναντι των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν εγχώρια πρότυπα. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ΔΛΠ παρουσιάζουν μείωση στη διαχείριση κερδών, έχουν δηλαδή υψηλότερη λογιστική ποιότητα έναντι αυτών που δεν εφαρμόζουν ΔΛΠ, πιο έγκαιρη αναγνώριση ζημιών και υψηλότερη συσχέτιση λογιστικών ποσών με τις τιμές και τις αποδόσεις των μετοχών.

Επιπρόσθετα, οι Horton et al. (2012) διερεύνησαν την επίδραση των ΔΠΧΑ στο περιβάλλον πληροφόρησης των επιχειρήσεων και διαπίστωσαν ότι έπειτα από την υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ τα σφάλματα πρόβλεψης μειώθηκαν και ότι αυξήθηκε η ποιότητα των πληροφοριών και η λογιστική συγκρισιμότητα. Επίσης, στην έρευνα των Brochet et al. (2012) διαπιστώθηκε ότι η εφαρμογή των ΔΠΧΑ αυξάνει την συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων και δημιουργεί οφέλη για την κεφαλαιαγορά.

Παράλληλα, ο Daske et al. (2012) αναφέρουν ότι τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ από μόνα τους χωρίς κάποια άλλη αλλαγή συνεπάγεται δέσμευση για αυξημένη διαφάνεια.

Εν συνεχεία στην έρευνα που πραγματοποίησαν οι Christensen et al. (2015) απέδειξαν ότι η οικιοθελής εφαρμογή των ΔΠΧΠ είχε ως αποτέλεσμα την μείωση της χειραγώγησης των κερδών και αύξησης της έγκαιρης αναγνώρισης των ζημιών.

Μια άλλη έρευνα στην οποία μελετήθηκαν 29 εισηγμένες εταιρείες στη Νέα Ζηλανδία τις περιόδους 1998-2000 και 2009-2013 απέδειξαν ότι υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ της υιοθέτησης των ΔΠΧΑ και το κόστος των ιδίων κεφαλαίων Houge et al. (2016).

Ακόμη, οι Eliwa et al. (2016) αναφέρουν ότι όταν εφαρμόζονται τα ΔΠΧΑ οι επενδυτές ανησυχούν λιγότερο για τον διαχειριστικό καιροσκοπισμό, όταν χρησιμοποιούνται λογιστικά πρότυπα βασισμένα σε αρχές για τον υπολογισμό των κερδών.

Σύμφωνα με τους Sundegren et al. (2018) η εφαρμογή του ΔΠΧΑ13 παρέχει υψηλής ποιότητα γνωστοποίηση.

Η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΠΧΠ ταυτοχρόνως, συμβάλλει στον περιορισμό των πρακτικών διαχείρισης κερδών από τους CEO, αφού τα χαρακτηριστικά, εμπειρία και εκπαίδευση, που κατέχει σχετίζονται θετικά με τη διαχείριση των κερδών.(Kouaib et al. , 2018)

Οι Mardini et al. (2019) πραγματοποίησαν έρευνα για να διερευνήσουν την καταλληλότητα των ΔΠΧΠ σε αναδυόμενες αγορές. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι παρείχαν πολλά πλεονεκτήματα χωρίς να δημιουργούν μεγάλα κόστη.

Σύμφωνα ακόμη με την έρευνα των Morgut και Winkerlied (2019) από μόνη της η υιοθέτηση ΔΠΧΑ συντείνει στη διαφάνεια των οικονομικών πληροφοριών αλλά μόνο αυτά δεν αρκούν καθώς σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και ο έλεγχος.

Επιπρόσθετα, οι Amidu και Issahaku (2019) αναφέρουν ότι τα ΔΠΧΑ επιδρούν στην ποιότητα των κερδών. Οι οικονομικές καταστάσεις βάσει των ΔΠΧΠ μειώνουν την χειραγώγηση των κερδών, διότι τα ΔΠΧΠ επέφεραν πιο περιοριστικούς κανόνες απομείωσης

Σύμφωνα με τους Lakhali και Dedaj (2019) τα ΔΠΧΠ και οι γνωστοποιήσεις έρευνας και ανάπτυξης επιδρούν αρνητικά στη διαχείριση κερδών.

Ακολούθως στην έρευνα των De Moura και Gupta,(2019) ελέγχθηκε εάν στις χώρες της Λατινικής Αμερικής η υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ βελτιώνουν την πληροφόρηση των αναλυτών και την ακρίβεια των πληροφοριών και εάν τα κίνητρα αναφοράς σε επίπεδο επιχείρησης επηρεάζουν την πληροφόρηση των αναλυτών. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι ίσχυαν οι υποθέσεις τους. Αυτό οφειλόταν στην αυξημένη γνωστοποίηση των ΔΠΧΑ που επηρεάζει την ποιότητα και την χρησιμότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι De Moura et al. (2020) διερεύνησαν την υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ στις χώρες της Λατινικής Αμερικής και εάν επηρέασε το μακροπρόθεσμο κόστος των ιδίων κεφαλαίων. Χρησιμοποιώντας ως δείγμα εταιρείες από την Αργεντινή, τη Βραζιλία, τη Χιλή, το Μεξικό και το Περού κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι μειώθηκε το κόστος των ιδίων κεφαλαίων, το κόστος χρέους και ότι υπήρχε μείωση του προβλήματος της ασυμμετρίας των πληροφοριών καθώς με τα ΔΠΧΑ υπήρχε αυξημένη γνωστοποίηση και συγκρισιμότητα σε σχέση με τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα.

Συγχρόνως, σύμφωνα με τους Hsu και Chen (2020) η χρησιμοποίηση των ΔΠΧΑ σε συνδυασμό με την ΕΚΕ συμβάλλουν στη μείωση διαχείρισης των κερδών και αύξησης της διαφάνειας των οικονομικών αναφορών.

Οι Gupta και Kumar (2020) αναφέρουν ότι μέσω της δημιουργικής λογιστικής χρησιμοποιώντας τα κενά των κανόνων επί των οικονομικών καταστάσεων μπορεί να διαπραχθεί οικονομική απάτη.

Το επόμενο έτος οι Kainth et al. (2021) διαπίστωσαν πως τα ΔΠΧΠ αυξάνουν την πληροφόρηση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, προωθούν την διαφάνεια και αποτρέπουν τη δημιουργία λογιστικών πρακτικών.

Βέβαια, σύμφωνα με τους Laschewski και Nasey (2021) η ποιότητα της οικονομικής αναφοράς ούτε βελτιώνεται ούτε μειώνεται έπειτα από την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ.

Θέση η οποία έχει διατυπωθεί από τους Eiler et al. (2021) είναι πως η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ έχει συμβάλει στη μείωση της διαχείρισης των κερδών.

1.2 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ

Οι εταιρείες με λειτουργία εσωτερικού ελέγχου είναι πιο πιθανό να εντοπίσουν υπεξαίρεση περιουσιακών στοιχείων και να αναφέρουν την απάτη. Η ύπαρξη τμήματος εσωτερικού ελέγχου στην εταιρεία είναι πιο αποτελεσματική στον εντοπισμό και την αναφορά απάτης από την πλήρη εξωτερική ανάθεση της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου. (Coram et al., 2008).

Επίσης, ο Botez (2012) αναφέρει ότι ο εσωτερικός έλεγχος ενισχύει την ποιότητα των οικονομικών πληροφοριών.

Σύμφωνα με τους Al- Zubietal (2014) δεν υπάρχει σημαντική σχέση μεταξύ της δέσμευσης των υπαλλήλων στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και στην αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης ότι το επάγγελμα, το φύλλο και η ηλικία των υπαλλήλων στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου δεν επηρεάζουν την αποτελεσματικότητά του. Αυτή επηρεάζεται κυρίως από την κατάρτιση και την υψηλή εξειδίκευση.

Παράλληλα, στην έρευνα που πραγματοποίησαν οι Oguda et al. (2015) για τη σχέση του εσωτερικού ελέγχου με την πρόληψη και τον εντοπισμό απάτης, απέδειξαν πως η επάρκεια του συστήματος εσωτερικού ελέγχου επιδρά στην πρόληψη και την ανίχνευση της απάτης.

Για να είναι αποτελεσματικοί στις ελεγκτικές τους δραστηριότητες οι εσωτερικές ελεγκτές θα πρέπει να λειτουργούν με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα. (D'Onza et al., 2015)

Στην συνέχεια σύμφωνα με τους Abbott et al. (2016) ο αποτελεσματικός έλεγχος των οικονομικών αναφορών εξαρτάται από την ταυτόχρονη ικανότητα και την ανεξαρτησία του εσωτερικού ελεγκτή.

Οι Ogunjana et al. (2017) διερεύνησαν τη σχέση εσωτερικού ελέγχου με την ποιότητα λογιστικών πληροφοριών. Τα αποτελέσματά τους έδειξαν σημαντική σχέση μεταξύ αυτών

των δυο, καθώς στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου είναι και η αξιολόγηση και η επαλήθευση των πληροφοριών. Ταυτόχρονα, ο υψηλής ποιότητας εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και στην αποτελεσματικότητα του ελέγχου.(Gros et al., 2017)

Σύμφωνα με την έρευνα που διεξήγαγαν οι Ettredge et al. (2017) θγια την ανεξαρτησία των ελεγκτών σε σχέση με την πίεση της απολαβής αμοιβών σε περιόδους ύφεσης και συγκριμένα για την περίοδο Δεκέμβριο του 2007 έως Ιούνιο 2009, υφίσταται έλλειψη της ανεξαρτησίας των ελεγκτών. Ωστόσο το 2008 υπήρξε αύξηση της ανεξαρτησίας των ελεγκτών.

Ο Houqe et al. (2017) μελέτησαν τη διαχείριση κερδών και το κόστος κεφαλαίου σε σχέση με την ποιότητα του ελέγχου. Συγκεκριμένα, ασχολήθηκαν με την επίδραση της ποιότητας ελέγχου στη διαχείριση κερδών και στο κόστος κεφαλαίου. Το δείγμα που χρησιμοποίησαν ήταν από εισηγμένες εταιρείες στην Ινδία και αποτελούταν από 7303 παρατηρήσεις την περίοδο 1998-2009. Το συμπέρασμά τους ήταν ότι οι εταιρείες που ανήκουν σε ομίλους και όσες χρησιμοποιούν υψηλής ποιότητας έλεγχο είχαν μικρότερο βαθμό διαχείρισης κερδών και κόστος ιδίων κεφαλαίων.

Ακόμη, η λειτουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου επιφέρει όφελος στις εταιρείες τόσο ως προς την διαφάνεια και την γνωστοποίηση των οικονομικών καταστάσεων όσο και στην διαχείριση των κινδύνων.(Abdullah et al., 2018) Συνάμα, σύμφωνα με τους Ismael και Roberts (2018) η ορθή –αποτελεσματική λειτουργία της επιτροπής ελέγχου και η ύπαρξη τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι αναγκαία για τις εταιρείες, και ειδικότερα για εταιρείες όπου το μέγεθος τους είναι μεγάλο και υφίστανται υψηλοί εσωτερικοί κίνδυνοι καθώς υπάρχει διαθέσιμο πεδίο να διαπραχθούν απάτες. Επίσης αναφέρουν ότι όπου υφίστανται υψηλά ποσοστά εσωτερικών κινδύνων είναι πιο πιθανό να έχουν ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές εκθέσεις.

Στην έρευνα τους οι Oussii και Taktak (2018) αναφέρουν ότι το αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου συμβάλλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς. Επίσης οι ίδιοι Oussii και Taktak (2018) μελέτησαν τη σχέση της αποτελεσματικότητας της επιτροπής ελέγχου με την επικαιρότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς ως προς την καθυστέρηση του εξωτερικού ελέγχου. Η μελέτη τους στηρίχθηκε στα εξής χαρακτηριστικά της επιτροπής ελέγχου, στην εξουσία, την ανεξαρτησία, το μέγεθος, την επιμέλεια, και την οικονομική

εμπειρογνωμοσύνη. Τα αποτελέσματα τους δείχνουν ότι η αποτελεσματικότητα της επιτροπής ελέγχου βελτιώνει την ποιότητα των οικονομικών αναφορών.

Η αποτελεσματική λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου επιδρά στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών αναφορών. Ταυτόχρονα όμως εντοπίστηκαν αδυναμίες στην εφαρμογή λογιστικών προτύπων που αφορούσαν την παρουσίαση στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις ως προς την αναγνώριση και την επιμέτρηση. (Gamayuni, 2018)

Σημαντικά συμπεράσματα ήταν των Akranuko et al. (2018) όπου διαπίστωσαν πως η δημιουργική λογιστική συμβάλλει στην αθέμιτη αναφορά των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και οι κανονισμοί χωρίς τους απαραίτητους ελέγχους και ποινές ενισχύουν τη δημιουργική λογιστική.

Η έρευνα του Alzoubi (2018) ενισχύει και επιβεβαιώνει την άποψη ότι η ποιότητα του ελέγχου επιδρά στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών αναφορών και συμβάλει σε υψηλή ποιότητα χρηματοοικονομικών αναφορών μέσω της αποτροπής της διαχείρισης κερδών.

Επιπρόσθετα, οι Li et al. (2018) μελέτησαν τα αποτελέσματα που επέφεραν οι αλλαγές των ελεγκτικών προτύπων στην ποιότητα του ελέγχου. Απέδειξαν ότι έχει επιφέρει βελτίωση στην ποιότητα του ελέγχου, συγκεκριμένα αναφέρουν πως επιφέρει «μείωση των μην κανονικών δεδουλευμένων κατά 54,2%».

Οι Muda et al., (2018) μελέτησαν τις συνέπειες της καλής εταιρικής διακυβέρνησης στη διαχείριση κερδών. Το δείγμα τους αποτελούνταν από κατασκευαστικές εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Ινδονησίας. Τα ευρήματα τους ασφαλώς έδειξαν ότι η καλή εταιρική διακυβέρνηση επηρεάζει την διαχείριση των κερδών.

Ακόμη μια ενδιαφέρουσα έρευνα πραγματοποιήθηκε από τους Dewi et al., (2019) οι οποίοι διερεύνησαν την επίδραση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και της ικανότητας του ανθρώπινου δυναμικού στην ποιότητα των πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων. Τα ευρήματα τους έδειξαν ότι υφίσταται θετική σχέση μεταξύ της ποιότητας πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αλλά και της ικανότητας του ανθρώπινου δυναμικού.

Σε μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Izzalqurny et al. (2019) σχετικά με την επίδραση των χρηματοοικονομικών δεικτών στον κίνδυνο απάτης στις οικονομικές καταστάσεις και την συμβολή της ποιότητας ελέγχου σε αυτό, εξήχθησαν τα εξής αποτελέσματα: οι χρηματοοικονομικοί δείκτες ρευστότητας επηρεάζουν τον κίνδυνο απάτης στις οικονομικές καταστάσεις και ότι η ποιότητα του ελέγχου, όταν υφίσταται χαμηλή κερδοφορία, μπορεί να καταστείλει την απάτη των οικονομικών καταστάσεων.

Συνάμα με τη σχέση ποιότητας ελέγχου και διαχείρισης κερδών ασχολήθηκαν και οι Imen και Anis, (2020). Συγκεκριμένα με τη σχέση διαχείρισης κερδών με την τροποποιημένη ελεγκτική γνώμη και την ποιότητα ελέγχου. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι οι εταιρείες με τροποποιημένη ελεγκτική γνώμη παρουσίασαν διαχείριση κερδών και ότι η ποιότητα του ελέγχου συνδράμει στην αποτροπή σφαλμάτων επί των οικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, η τροποποιημένη ελεγκτική γνώμη και η ποιότητα του έλεγχου συνδέονται με την χειραγώγηση των κερδών και τις επιπτώσεις που επιφέρει αυτή.

Η συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων συμβάλει σε βέλτιστες επενδυτικές αποφάσεις καθώς καταλήγουν να γίνονται πιο κερδοφόρες. (Li, 2020).

Οι Wali και Masmoudi (2020) έδειξαν ότι ο αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην ποιότητα των οικονομικών πληροφοριών καθώς έχει ως αποτέλεσμα ουσιαστικά την μείωση της διαχείρισης των κερδών. Συγκεκριμένα αναφέρουν ότι οι οικονομικές αναφορές είναι πιο αξιόπιστες.

Οι Li et al., (2020) μελέτησαν πώς ο ποιοτικός εσωτερικός έλεγχος περιορίζει την διαχείριση των κερδών. Το δείγμα τους ήταν εισηγμένες εταιρείες στην Κίνα την περίοδο 2007-2015. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι ο εσωτερικός έλεγχος επηρεάζει τη σχέση μεταξύ οικονομικής δυσχέρειας και διαχείρισης δεδουλευμένων και των πραγματικών κερδών περιορίζοντας τέτοιες συμπεριφορές.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τους Fakhfakh and Jarbouï (2020) η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση περιορίζει τον κίνδυνο του ελέγχου που εξαρτάται από την έγκαιρη γνωστοποίηση και την διαχείριση των κερδών.

Οι Huang και Huang (2020) αναφέρουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος, όταν είναι αποτελεσματικός συμβάλλει και διασφαλίζει τόσο την αξιοπιστία των οικονομικών αναφορών όσο και των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Όπως αναφέρουν και οι Ismael και Kamel (2021) ο εσωτερικός έλεγχος συντείνει στη μείωση διαχείρισης των κερδών, καθότι υπάρχει μια αρνητική σχέση μεταξύ ποιότητας εσωτερικού ελέγχου και μη πραγματικών δεδουλευμένων.

Επιπλέον, η ικανότητα του ανθρώπινου δυναμικού επιδρά στην αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου που έχει αντίκτυπο στην ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. (Ramasoyan et al., 2021).

Ο εσωτερικός έλεγχος επιδρά στην ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Συγκεκριμένα, το περιβάλλον και οι δραστηριότητες ελέγχου, οι πληροφορίες και η επικοινωνία, η εκτίμηση κινδύνου και η παρακολούθηση έχουν σημαντικές απόρροιας (Mardini et al, 2021).

Τέλος, οι Banasser και Alsavagh (2021) διερεύνησαν ποιός είναι ο ρόλος των λογιστικών μηχανισμών για την εταιρική διακυβέρνηση στη μείωση των δημιουργικών λογιστικών πρακτικών. Τα ευρήματά τους έδειξαν ότι οι λογιστικοί μηχανισμοί μπορούν να μετριάσουν τις πρακτικές δημιουργικής λογιστικής. Αυτό καθιστά εφικτή την προστασία των μετόχων και των επενδυτών από αναληθείς πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις. Ακόμα, αναφέρουν ότι στον περιορισμό των πρακτικών δημιουργικής λογιστικής συντελούν ο εσωτερικός έλεγχος, η ανεξαρτησία και η ικανότητα του εξωτερικού ελεγκτή.

1.3 ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ESG

Συμφώνα με τους Reverte et al. (2016), οι εταιρείες μέσω της ΕΚΕ ως έννοια περιλαμβάνουν τους παράγοντες ESG στις λειτουργίες τους.

Στη μελέτη που διεξήχθη από τους Tamimi και Sebastianelli (2017) διερευνήθηκε η διαφάνεια των εταιρειών S&P 500, αναλύοντας τις βαθμολογίες γνωστοποίησης Bloomberg ESG (Environmental-Social-Governance). Οι γνωστοποιήσεις διακυβέρνησης αποδείχτηκε πως ήταν πιο διαφανείς σε σχέση με τις δυο άλλες κατηγορίες. Ακόμη, ότι παράγοντες που

σχετίζονται με τη διακυβέρνηση επηρεάζουν τις βαθμολογίες γνωστοποίησης ESG και πως οι εταιρείες με μεγαλύτερα διοικητικά συμβούλια έχουν υψηλότερες βαθμολογίες ESG.

Στην έρευνα που πραγματοποίησαν οι Dilling και Harris (2018) μελέτησαν τις ποιοτικές και ποσοτικές δημοσιευμένες αναφορές για τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας. Χρησιμοποιώντας ως δείγμα 19 канаδικές εταιρείες ενέργειας και εξόρυξης που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο ανέλυσαν το περιεχόμενο των γνωστοποιήσεων με σκοπό να αξιολογήσουν τη μακροπρόθεσμη δημιουργία αξίας των γνωστοποιήσεων των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων και των εκθέσεων βιωσιμότητας. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι οι εταιρείες παρουσίασαν σημαντική αύξηση της ποιότητας και της ποσότητας γνωστοποίησης των αναφορών. Αυτό ίσχυε τόσο για τη γνωστοποίηση στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις όσο και για τις εκθέσεις βιωσιμότητας.

Έπειτα, για τους Hammami, και Zadeh (2019) κύριοι παράγοντες διαφάνειας των ESG είναι η ποιότητα του ελέγχου και η έκθεση στα δημόσια μέσα ενημέρωσης γεγονός που συμβάλει σε εκτενέστερη παρουσίαση πληροφοριών και μείωσης της ασύμμετρης πληροφόρησης μεταξύ εταιριών και ενδιαφερομένων μερών.

Κατά τους Giese et al. (2019) υπάρχει σχέση μεταξύ των πληροφοριών ESG με την αποτίμηση και την απόδοση των εταιρειών.

Οι Ruiz- Barbadillo και Martinez –Ferro (2020) αναφέρουν ότι ο έλεγχος των αναφορών βιωσιμότητας αυξάνει την ποιότητα διασφάλισης.

Ο εσωτερικός έλεγχος βέβαια συμβάλλει θετικά στις αξιολογήσεις ESG. Παράλληλα όμως η ποιότητα του εσωτερικού έλεγχου επιδρά στη αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής και μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. (Koo & Ki, 2020)

Οι Bhaskaran et al. (2020) αναφέρουν ότι οι χαμηλές βαθμολογίες ESG σχετίζονται θετικά με το συστηματικό κίνδυνο.

Το ίδιο έτος οι Asante-Appiah, (2020) εξήγαγαν το συμπέρασμα πως οι αρνητικές εκθέσεις ESG συμβάλλουν σε αύξηση της ποιότητας του ελέγχου. Οι ελεγκτές για εταιρείες που είχαν

αρνητική έκθεση ESG αυξάνουν τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων με αποτέλεσμα υψηλότερη ποιότητα ελέγχου.

Οι κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις είναι ανεκρίζοτες, δεν παρεκκλίνουν από την χρηματοοικονομική λογική της μεγιστοποίησης του κέρδους, εφόσον οι επενδυτές θέλουν να γνωρίζουν για την οικονομική σπουδαιότητα των ζητημάτων ESG πριν λάβουν τις επενδυτικές τους αποφάσεις. Συνεπώς, οι πρακτικές τυποποίησης λογιστικής, όπως τα πρότυπα SASB, παρέχουν οδηγούς για την προετοιμασία γνωστοποιήσεων ESG, πραγματοποιώντας ένα βήμα προς ενσωμάτωση πληροφοριών ESG στις οικονομικές εκθέσεις (Madison, & Schiehl, 2021).

Το τρέχον έτος μας διενεργήθηκαν έρευνες από τους Raimo et al. (2021) και Kim et al. (2021). Στην πρώτη συμπεράναν ότι οι γνωστοποιήσεις πληροφοριών ESG με υψηλό επίπεδο διαφάνειας συμβάλλουν στη μείωση του κόστους χρηματοδότησης. Στη δεύτερη ότι οι παράγοντες ESG συμβάλλουν στην κερδοφορία των εταιρειών και πιο έντονα στις μεγαλύτερες εταιρείες. Επίσης τα αποτελέσματα τους έδειξαν πως οι παράγοντες των ESG επιδρούν θετικά στην πιστοληπτική ικανότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 2 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

2.1.ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

«Η λογιστική είναι ένα σύστημα πληροφόρησης το οποίο διέπεται από συγκεκριμένες λειτουργίες και έχει ως σκοπό την πληροφόρηση όλων των ενδιαφερόμενων, και κυρίως όλων όσοι βρίσκονται στο εξωτερικό περιβάλλον, για τα οικονομικά πεπραγμένα και τα αποτελέσματα μιας οικονομικής μονάδος σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.»¹(Στεφάνου, 2019)

Η παρουσίαση χρήσιμων πληροφοριών με την μορφή αναφορών στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χρήστες για τη λήψη ορθών αποφάσεων είναι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, την καθαρή θέση, τα στοιχεία εσόδων – εξόδων – κερδών και ζημιών, καθώς και τις χρηματοροές της εκάστοτε περιόδου. Ουσιαστικά είναι η απεικόνιση της καταγραφής όλων των πλήρων και ορθών οικονομικών γεγονότων.

Ταυτόχρονα, για την διασφάλιση της αξιοπιστίας και αντικειμενικής ενημέρωσης που απορρέει από την αξιοπιστία των λογιστικών αποτελεσμάτων έχει οριστεί ένα σύνολο υποχρεωτικών κανόνων, διαταγμάτων, νόμων και ηθικών δεσμεύσεων. Για τον παραπάνω λόγο η λογιστική βασίζεται σε αυτό το σύνολο των κανόνων –αρχών – προτύπων. Στο πλαίσιο αυτό Διεθνείς οργανισμοί καθορίζουν λογιστικά πρότυπα υιοθετώντας εν πολλοίς εθνικές νομοθεσίες και αποτελούν υποχρεωτική την εφαρμογή τους από τις οικονομικές μονάδες.

Συγκεκριμένα, τα χρηματοοικονομικά λογιστικά πρότυπα που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα είναι τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) και για εισηγμένες οικονομικές μονάδες και οργανισμούς στο χρηματιστήριο είναι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΛΠ / ΔΠΧΑ / ΔΠΧΠ). Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ (IAS/IFRS) θεσπίστηκαν από το

¹Στεφάνου Κ. (2019) *Χρηματοοικονομική Λογιστική με βάση τα ελληνικά και διεθνή λογιστικά πρότυπα*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις UNIVERSITYSTUDIOPRESS (Β' ΕΚΔΟΣΗ) (σελ.,20)

International Accounting Standards Board (I.A.S.B) που εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο που αποτελεί μέρος του International Accounting Standards Committee Foundation (IASCF). Ωστόσο, οι Η.Π.Α χρησιμοποιούν δικά τους πρότυπα τα οποία είναι τα US Generally Accepted Accounting Principles (Γενικής Παραδοχής Λογιστικές Αρχές των ΗΠΑ) (US GAAP). Πρέπει να αναφερθεί ότι τα US GAAP και τα IAS/IFRS δεν συγκλίνουν απόλυτα, όμως γίνονται συνεχείς προσπάθειες για το σκοπό αυτό. Συνάμα, το Financial Accounting Standards Board (FASB) το οποίο αναγνωρίζεται και από το Securities and Exchange Commission (SEC), έχει θέσει δικά του πρότυπα τα GAAP.

Τα GAAP αποτελούνται από:

- Βασικές λογιστικές υποθέσεις/παραδοχές (της αυτοτελούς λογιστικής οντότητας, της συνέχειας της δραστηριότητας, της χρηματικής μονάδας μέτρησης και της σταθερότητάς της, της χρονικής περιόδου περιοδικότητας)
- Βασικές λογιστικές αρχές (του ιστορικού κόστους, της πραγματοποίησης του εσόδου ή της δεδουλευμένης βάσης της λογιστικής, του συσχετισμού εσόδων –εξόδων και της αυτοτέλειας των χρήσεων, της πλήρους κοινοποίησης)
- Περιορισμούς (σχέση κόστους – ωφέλειας, ουσιώδες των λογιστικών πληροφοριών, πρακτικές του κλάδου, συντηρητικότητα ή σύνεση).

Με βάσει τα προαναφερόμενα γίνεται αντιληπτό ότι τα GAAP θα αποκλίνουν και από τα ΕΛΠ, εφόσον τα δεύτερα δημιουργήθηκαν από τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ .Βάσει του αρ.17, παρ 1, Ν.4308/2014 οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις συντάσσονται με σαφήνεια, ώστε οι πληροφορίες που παρέχουν να είναι κατανοητές για να χρησιμοποιηθούν ορθά από τους χρήστες. Όπως επίσης σύμφωνα με τις παραδοχές του δεδουλευμένου και της συνεχούς δραστηριότητας και επιπρόσθετα με τις ακόλουθες γενικές αρχές των ΕΛΠ:

- ❖ **Συνέπεια:** αφορά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών, με σκοπό τη διασφάλιση της συγκρισιμότητας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Η αλλαγή των λογιστικών πολιτικών επιτρέπεται για δυο λόγους: α) όταν το επιβάλει το λογιστικό πλαίσιο (ο Ν.4308/2014) μέσω κάποιας τροποποίησης, β) όταν η οντότητα αποφασίσει και τεκμηριώσει ότι με νέα λογιστική πολιτική θα παρέχει πιο αξιόπιστη και σχετική πληροφόρηση και προβλέπεται από το λογιστικό πλαίσιο (ο Ν.4308/2014) με την προϋπόθεση να ισχύει η αρχή της συγκρισιμότητας με τις προηγούμενες περιόδους.
- ❖ **Συγκρισιμότητα:** οι πληροφορίες μιας περιόδου πρέπει να είναι συγκρίσιμες με αυτές των προηγούμενων περιόδων. Σε περίπτωση που δεν ισχύει αυτό γίνονται οι

απαραίτητες προσαρμογές. Ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να είναι συγκρίσιμες και με τις πληροφορίες που παρέχουν άλλες οντότητες.

- ❖ **Σύνεση και μη συμψηφισμός:** η επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων πραγματοποιείται με σύνεση τηρώντας ουδέτερη στάση για τις εκτιμήσεις του παρόντος και του μέλλοντος. Ανεξάρτητα από το αν το αποτέλεσμα της περιόδου είναι κέρδος ή ζημία υπάρχει υποχρέωση αναγνώρισης στην περίοδο αυτή της αρνητικής προσαρμογής της αξίας. Ο συμψηφισμός δεν καθίσταται δυνατός ούτε μεταξύ των εξόδων και των εσόδων ούτε μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων.
- ❖ **Η αρχή του δεδουλευμένου:** η αναγνώριση των γεγονότων – συναλλαγών των οντοτήτων γίνεται με βάση την περίοδο που πραγματοποιούνται και όχι στην περίοδο της ταμειακής συναλλαγής (είσπραξη ή πληρωμή)
- ❖ **Συνέχισης δραστηριότητας:** η οντότητα θα συνεχίσει την δραστηριότητά της (η διοίκηση των οντοτήτων αποφασίζει με βάση τις αξιολογήσεις της εάν κατά τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων θα δεχτούν και την αρχή αυτή. Η εκτίμηση της αφορά διάστημα τουλάχιστον δώδεκα μηνών μετά την ημερομηνία του ισολογισμού)

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ ή ΔΠΧΠ είναι:

- Η ακριβοδίκαιη – αξιόπιστη παρουσίαση και συμμόρφωση με τα ΔΠΧΑ
- Δρώσα οικονομική μονάδα
- Δεδουλευμένη βάση της λογιστικής
- Αρχή της συνέπειας της παρουσίασης
- Αρχή του Ουσιώδους
- Μη συμψηφισμός Ενεργητικού και Παθητικού
- Συγκριτική πληροφόρηση
- Συνέπεια των λογιστικών πολιτικών (Στεφάνου Κ,2019)

2.2.ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Οι οντότητες ανεξαρτήτου μεγέθους υποχρεούνται στη σύνταξη και δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ωστόσο, δεν έχουν όλες οι οντότητες την υποχρέωση κατάρτισης όλων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, αλλά διαφοροποιούνται ανάλογα με το μέγεθος τους. Με βάση το αρθ.16, Ν.4308/2014 συντάσσουν τις παρακάτω χρηματοοικονομικές καταστάσεις:

- i. Οι μικρές οντότητες:
 - κατάσταση οικονομικής θέσης
 - κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων
 - σημειώσεις
- ii. Οι μεσαίες οντότητες:
 - κατάσταση οικονομικής θέσης
 - κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων
 - κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων
 - σημειώσεις
- iii. Οι μεγάλες οντότητες:
 - κατάσταση οικονομικής θέσης
 - κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων
 - κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων
 - κατάσταση ταμειακών ροών
 - σημειώσεις (σημαντικών λογιστικών πολιτικών και επεξηγηματικές πληροφορίες)

Οι οντότητες που είναι εισηγμένες σε ορισμένη αγορά κράτους – μέρους είναι υποχρεωμένες βάσει των Οδηγιών 2004/39/ΕΟΚ και του Κανονισμού 1606/2002 της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συντάσσουν χρηματοοικονομικές καταστάσεις βάσει των ΔΠΧΑ.

Σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ οι οντότητες είναι υποχρεωμένες να καταρτίζουν τις ακόλουθες χρηματοοικονομικές καταστάσεις:

- κατάσταση οικονομικής θέσης
- κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων
- κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων
- κατάσταση ταμειακών ροών
- σημειώσεις (σημαντικών λογιστικών πολιτικών και επεξηγηματικές πληροφορίες)

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων οριοθετείται έπειτα από την κατάρτιση και την ανακοίνωσή τους. Στην ανάλυση εκτός από τα οικονομικά – ποσοτικά χαρακτηριστικά λαμβάνονται υπόψη μη ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Περιλαμβάνεται επίσης τόσο η διαχρονική σύγκριση των δεδομένων μιας οντότητας όσο και η σύγκριση δεδομένων ομοειδών οντοτήτων μεταξύ τους.

2.3. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η άντληση χρήσιμων λογιστικών πληροφοριών από την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που συντάσσουν οι οικονομικές οντότητες είναι και ο λόγος χρήσης τους τόσο από πρόσωπα όσο και φορείς εντός και εκτός οικονομικών οντοτήτων. Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων διακρίνονται σε δυο κατηγορίες, στους εσωτερικούς -άμεσους χρήστες και στους εξωτερικούς - έμμεσους χρήστες. (Στεφάνου , 2019)

Οι εσωτερικοί ή άμεσοι χρήστες είναι τα στελέχη και η διοίκηση της οικονομικής μονάδας. Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αποτελεί βασικό στοιχείο για την πραγματική εικόνα της δυναμικότητας και της κερδοφορίας της επιχείρησης. Ένας λόγος χρήσης των λογιστικών πληροφοριών είναι η λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Η λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων γίνεται για την κατανομή και τη διάθεση των οικονομικών μέσων, ανάλυση και αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων, προτάσεων και της επιχειρηματικής πορείας, έλεγχος της αποτελεσματικότητας διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων και επιχειρηματικών διαδικασιών και λειτουργιών. Κάποιοι άλλοι λόγοι είναι ο σχεδιασμός και η κατάρτιση επιχειρηματικών σχεδίων, στρατηγικών πολιτικών καθώς και ο έλεγχος δράσης των επιχειρήσεων.

Οι εξωτερικοί ή έμμεσοι χρήστες είναι οι δανειστές, οι επενδυτές, οι μέτοχοι, οι κρατικές υπηρεσίες, ο ευρύτερος δημόσιος τομέας, οι προμηθευτές, οι πελάτες και άλλοι. Οι λογιστικές πληροφορίες παρέχονται όχι μόνο από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αλλά και από άλλες αναφορές που είναι υποχρεωμένες να καταρτίζουν οι οικονομικές οντότητες. Οι λογιστικές πληροφορίες οι οποίες είναι χρήσιμες για τους εξωτερικούς χρήστες είναι κυρίως το ύψος των μικτών και καθαρών εσόδων, η διάρθρωση των κεφαλαίων και της περιουσίας, η δυνατότητα ρευστότητας, η οικονομική κατάσταση της οικονομικής μονάδας, η κερδοφορία και η κεφαλαιακή επάρκεια.

2.4 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Κάθε χρήστης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αντιλαμβάνεται, κρίνει, ερμηνεύει και αντλεί τις κατάλληλες λογιστικές πληροφορίες για να λάβει αποφάσεις. Για να είναι ορθές οι αποφάσεις που λαμβάνει, θα πρέπει να είναι ορθές και αξιόπιστές οι πληροφορίες. Οι ιδιότητες που καθιστούν τις πληροφορίες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

ωφέλιμες στα ενδιαφερόμενα μέρη είναι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Τα κυριότερα ποιοτικά χαρακτηριστικά είναι:²

- Κατανοητότητα
- Συνάφεια
- Σημαντικότητα
- Αξιοπιστία
- Διαβεβαίωση με καλή πίστη
- Ουσία πάνω από τον τύπο
- Ουδετερότητα
- Σύνεση
- Πληρότητα
- Συγκρισιμότητα

Οι Mboho και Ekro (2016), αναφέρουν ότι σύμφωνα με το IASB (2008) τα ποιοτικά χαρακτηριστικά είναι η συνάφεια, η πιστή απεικόνιση, η κατανοητότητα, η συγκρισιμότητα, η επαληθευσιμότητα και η εγκαιρότητα. Από προαναφερόμενα, τα θεμελιώδη είναι η συνάφεια και η πιστή απεικόνιση, τα υπόλοιπα βελτιώνουν τη χρησιμότητα αλλά δεν μπορούν να καθορίσουν μόνα τους την ποιότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς.

2.5 ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρούνται σκάνδαλα που αφορούν επιχειρήσεις που αποκρύπτουν την πραγματική τους εικόνα για να είναι ανταποκρίσιμες έναντι των απαιτήσεων των χρηστών. Η απόκρυψη της πραγματικής εικόνας και κατ' επέκταση μη αληθών πληροφοριών μέσω των χρηματοοικονομικών καταστάσεων πραγματοποιείται με παρουσίαση ψευδών στοιχείων μέσω των παραποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα με τους Akranuko και Umoren (2018) η παραποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι γνωστή και ως «Δημιουργική Λογιστική».

1 ²Πηγή: e-forelogia “Πλαίσιο Κατάρτισης και Παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων του Σ.Α.Λ.Π.”

2 <https://www.e-forelogia.gr/lawbank/document.aspx?digest=D956095AEA0DE340.1D031AEA53&version=2005/01/01>

2.5.1 ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η διαμόρφωση του προαναφερόμενου αρνητικού φαινομένου συνδέεται με την πραγματοποίηση των προβλεπόμενων στόχων που έχει θέσει η οντότητα με τις υποχρεώσεις της, με οικονομικούς παράγοντες, με τη λήψη χρηματοδότησης, με την αλλαγή της διοίκησης, με την είσοδο στο χρηματιστήριο, με το λογιστικό επάγγελμα, με τη φορολογία καθώς και με διεθνείς επιρροές.

Σύμφωνα με τους Rahman et al (2013) οι κατηγορίες των κινήτρων είναι οι εξής: κίνητρα που σχετίζονται με το χρηματιστήριο, κίνητρα απόκρυψης ιδιωτικών πληροφοριών, πολιτικού κόστους, προσωπικού συμφέροντος, συμβάσεων αποζημίωσης διαχείρισης, συμβάσεων δανεισμού, ρυθμιστικά κίνητρα και τέλος εσωτερικά κίνητρα.

2.5.2 ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Οι οντότητες στην προσπάθειά τους να παρουσιάσουν εσφαλμένη εικόνα για να επιτύχουν το σκοπό τους που συνήθως είναι οι προαναφερόμενες αιτίες, χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους και τεχνικές αλλοίωσης των αποτελεσμάτων. Η χειραγώγηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων, που εφαρμόζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις επιτυγχάνεται με τους εξής τρόπους: στην κατάσταση οικονομικής θέσης με αύξηση ή μείωση ενεργητικού, με μείωση υποχρεώσεων, στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης με αύξηση ή μείωση πωλήσεων, με αύξηση ή μείωση εξόδων και στην κατάσταση ταμειακών ροών με αύξηση ή μείωση λειτουργικών και μη ταμειακών ροών. (Φίλιος, 2003)

Οι πιο γνωστές τεχνικές χειραγώγησης κερδών είναι :

- i. “Cookie jar reserve”
- ii. “Big Bath”
- iii. “Big Bet on the Future”
- iv. “Flushing” the investment portfolio
- v. “Throw out” a problem child
- vi. Introducing new standard
- vii. Write off of long term operating Assets
- viii. Sale/leaseback
- ix. Operating versus non-operating Income
- x. Early Retirement of Debt
- xi. Use of Derivatives
- xii. Shrink the ship (Rahman, et al 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:3 ΔΛΠ/ΔΠΧΑ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΔΛΠ/ΔΠΧΑ

Είναι γεγονός πως πολλές δεκαετίες πριν είχε γίνει φανερή η ανάγκη για τη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου λογιστικών κανόνων και πληροφόρησης των ενδιαφερόμενων μερών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Στις 29 Ιουνίου του 1973 ιδρύθηκε το International Accounting Standards Committee (IASC) έπειτα από συμφωνία των επαγγελματικών λογιστικών σωματείων του Ηνωμένου Βασιλείου, ΗΠΑ, Γερμανίας, Γαλλίας, Καναδά, Μεξικού, Ολλανδίας, Αυστραλίας, Ιρλανδίας, με σκοπό να αναπτύσσει, να διαμορφώνει, να δημοσιεύει, να προωθεί Λογιστικά Πρότυπα που να τηρούνται τόσο στη σύνταξη όσο και στην παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και να είναι κατανοητά, εκτελέσιμα και παγκοσμίως αποδεκτά και να τα βελτιώνει. Τον Ιανουάριου του 1997 η IASC συγκρότησε μια επιτροπή την Standing Interpretation Committee (SIC) με σκοπό την αυστηρή εφαρμογή των ΔΛΠ και την βοήθεια της παγκόσμιας συγκρισιμότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τη διερμηνεία λογιστικών ζητημάτων που δεν εξηγούνται ικανοποιητικά από τα ΔΛΠ.(Τουρνά, 2015). Το 2001 ιδρύθηκε το International Accounting Standards Board (IASB.) για να αντικαταστήσει την IASC. Το IASB είναι υπεύθυνο για την έγκριση και ανάπτυξη ΔΠΧΑ, την εξολοκλήρου ευθύνη για όλα τα τεχνικά θέματα εκτός των Διερμηνειών. (Στεφάνου , 2019).⁰ Συστάθηκε και η IFRS Interpretations Committee και συνεδριάζει όποτε κρίνεται απαραίτητο (Τουρνά, 2015). Αρμοδιότητά της είναι να αποσαφηνιστούν θέματα και να απαντηθούν ερωτήματα προτύπων ΔΠΧΠ.³ Το IASB εγκρίνει και εκδίδει τις Διερμηνείες. (Στεφάνου , 2019). Το 2010 ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός δημοσίου συμφέροντος International Accounting Standards Committee Foundation (IASCF) μετονομάστηκε σε IFRS Foundation. Τα πρότυπα του καθορίζονται από το IASB που είναι φορέας του ιδρύματος IFRS⁴.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του IASB από το 2016 αποτελείται από 14 μέλη. Τα μέλη που διορίζονται προέρχονται από την Αμερική, την Ευρώπη, την Ασία, Ωκεανία, την Αφρική (Στεφάνου , 2019).

Η δομή του IFRS Foundation απαρτίζεται από τρία μέρη:

- 1) Εποπτικό Συμβούλιο (Monitoring Board)
- 2) Θεματοφύλακες του ιδρύματος των ΔΠΧΠ (Trustees of the IFRS Foundation)

³ <https://www.ifrs.org/groups/ifrs-interpretations-committee/>

⁴ <https://www.ifrs.org>

3) Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board) και την Επιτροπή Διερμηνειών των ΔΠΧΠ (IFRS Interpretation Committee) .

Αξίζει να σημειωθεί πως οι G20 (Group of 20) διερευνούν τρόπους αναβάθμισης του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος και υποστηρίζουν την διαδικασία σύγκλισης IASB-FASB.⁵

3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Η αναγκαιότητα για κοινό πλαίσιο λογιστικών κανόνων και πληροφόρησης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν άργησε να γίνει φανερή και στην Ευρώπη. Για το λόγο αυτό δημιούργησαν ένα σύνολο κοινοτικών οδηγιών που αφορούσε ένα κοινό πλαίσιο λογιστικών κανόνων για τη σύνταξη και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Κάποιες από τις όποιες είναι οι ακόλουθες:

- ❖ 1978: Οδηγία 78/660/ΕΟΚ διαμόρφωσε ένα κοινό πλαίσιο που είχε ως στόχο την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με σαφήνεια και την παρουσίαση της πραγματικής εικόνας των επιχειρήσεων. Το πλαίσιο αυτό αφορούσε κανόνες σύνταξης και παρουσίασης οικονομικών καταστάσεων για τις Α.Ε. και τις ΕΠΕ.
- ❖ 1983: Οδηγία 83/349/ΕΟΚ αφορούσε τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς με στόχο να υφίσταται δυνατότητα σύγκρισης και ισοδυναμίας των πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων.
- ❖ 1986: Οδηγία 86/635/ΕΟΚ παρείχε διευκρινήσεις για ειδική λογιστική μεταχείριση σχετικά με τις προαναφερόμενες οδηγίες για τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζικών και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.
- ❖ 1991: Οδηγία 91/674/ΕΟΚ παρείχε διευκρινήσεις για ειδική λογιστική μεταχείριση σχετικά με τις προαναφερόμενες οδηγίες για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.
- ❖ 2001: Οδηγία 2001/65/ΕΚ για να υπάρχει δυνατότητα σύγκρισης λογιστικών πληροφοριών σε ολόκληρη την Κοινότητα δημιούργησε ένα κοινό σύστημα αποτίμησης ορισμένων πιστωτικών μέσων στην εύλογη αξία.
- ❖ 2003: Οδηγία 2003/51/ΕΚ είχε ως σκοπό την προετοιμασία για την εφαρμογή των ΔΛΠ στο σύνολο των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που ήταν ανώνυμες εταιρείες εισηγμένες και σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και οι ενοποιούμενες σε αυτές επιχειρήσεις, αλλά και στις ανώνυμες εταιρείες που συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές

⁵ Deloitte : <https://www.iasplus.com/en/resources/global-organisations/g20>

καταστάσεις και δεν είναι εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και οι ενοποιούμενες σε αυτές επιχειρήσεις

- ❖ 2006: Οδηγία 2006/43/ΕΚ για να υφίσταται υποχρεωτικός έλεγχος των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών που καταρτίζονται βάσει των ΔΛΠ.
- ❖ 2013: Οδηγία 2013/34/ΕΕ αφορά ειδικές διατάξεις μικρές και πολύ μικρές οντότητες με σκοπό την ελάττωση του κόστους τους.
- ❖ 2014: Οδηγία 2014/95/ΕΕ με σκοπό τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών
- ❖ 2019: Οδηγία 2018/878/ΕΕ σχετικά με τις εξαιρούμενες οντότητες, τις χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, τις μικτές όσον αφορά τις εξαιρούμενες οντότητες, τις χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών, τις μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, τις αποδοχές, τα μέτρα και τις εξουσίες εποπτείας και τα μέτρα διατήρησης κεφαλαίου (L 150),
- ❖ 2019: Οδηγία 2019/879/ΕΕ σχετικά με την ικανότητα απορρόφησης των ζημιών και ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων.

Σημαντικός κρίνεται και ο Κανονισμός 1606/2002 καθώς μ' αυτόν ορίστηκαν υποχρεωτικά τα ΔΛΠ από το 2005 για όλες οι εισηγμένες επιχειρήσεις των κρατών -μελών της Ε.Ε.

Η Ε.Ε ανέθεσε στην Accounting Regulatory Committee (ARC) την τεχνική επεξεργασία των προτάσεων για τα ΔΛΠ. Ακόμα η ARC συνεχίζει να εξετάζει τις διαφορές των ΔΛΠ με τα Αμερικάνικα Πρότυπα. Επίσης σε συνεργασία με την Eurostat πραγματοποιεί μελέτη για την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα ΔΛΠ εύχρηστων για στατιστικές αναλύσεις. Η European Financial Reporting Advisory Group (EFRG) συστάθηκε σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να παρέχει πληροφόρηση σχετικά με την ανάπτυξη των ΔΠΧΑ από το IASB, τεχνική ανάλυση και συμβουλές σε λογιστικά θέματα.

Η European Security Committee (ESC) παρακολουθεί τις εξελίξεις και τη συσχέτιση των Δ.Π.Χ.Α. με τις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Πιο συγκεκριμένα, ασχολείται με την παρακολούθηση διαδικασιών σύγκλισης Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Αμερικάνικων Προτύπων και την οριστικοποίηση του προγράμματος σύγκλισης και εξάλειψης των διαφορών. (Δημητράς & Βρέντζου, 2015)

Στην Ελλάδα με τα αρ.47,48,49 του Ν.1041/1980 (ΦΕΚ 75/Α/2-4-1980) καθιερώθηκε το ΕΓΛΣ, το οποίο ήταν εναρμονισμένο με την Οδηγία 78/660/ΕΟΚ και είχε χρόνο εφαρμογής από 1/1/1993. Στην εθνική νομοθεσία ενσωματώθηκαν επίσης:

- ✓ Οδηγία 2001/65/ΕΚ με το Ν.3460/2006 (ΦΕΚ 105/Α/30-5-2006)
- ✓ Οδηγία 2003/51/ΕΚ με το Ν.3487/2006 (ΦΕΚ 190/Α/11-9-2006)

- ✓ Οδηγία 2006/43/ΕΚ με το Ν.3693/2008(ΦΕΚ 174/Α/25.8.2008)
- ✓ Οδηγία 2013/34/ΕΕ με το Ν.4308/2014 (ΦΕΚ 251/Α/24.11.2014)
- ✓ Οδηγία 2018/878/ΕΕ και Οδηγία 2019/879/ΕΕ με το Ν.4799/2021(ΦΕΚ Α΄ 78/18.05.2021)

Με το Ν.4308/2014 (ΦΕΚ 251/Α/24.11.2014) καταργήθηκε το ΕΓΛΣ από 1/1/2015 όπου και αρχίζει η εφαρμογή των ΕΛΠ

Η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ άρχισε και στην Ελλάδα από 1/1/2005 βάσει του ο Κανονισμού 1606/2002. (Δημητράς και Βρέντζου, 2015)

3.2.1. ΔΛΠ ΚΑΙ ΔΠΧΑ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενη ενότητα τα ΔΠΧΠ τροποποιούνται ώστε η εφαρμογή τους να είναι πιο αποτελεσματική για το σκοπό που δημιουργήθηκαν. Οι πιο πρόσφατες τροποποιήσεις στην Ελλάδα βάσει των Κανονισμών του 2020 της ΕΕ αφορούσαν τα ΔΠΧΑ 16, 3 και 7, οι τροποποιήσεις βάσει των Κανονισμών του 2019 αφορούσαν τα ΔΛΠ 1, 3, 8,19, 28, 34, 37, 38, τα ΔΠΧΑ 2, 3, 6, 12, 23, τις Διερμηνείες 12, 19, 20, 22 της Επιτροπής Διερμηνειών των ΔΠΧΑ και τη διερμηνεία 32 της ΜΕΔ.⁶

ΔΠΧΑ	1	Πρώτη εφαρμογή των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής αναφοράς
ΔΠΧΑ	2	Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών
ΔΠΧΑ	3	Συνενώσεις επιχειρήσεων
ΔΠΧΑ	4	Ασφαλιστήρια συμβόλαια Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και
ΔΠΧΑ	5	διακοπείσες δραστηριότητες
ΔΠΧΑ	6	Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων
ΔΠΧΑ	7	Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις
ΔΠΧΑ	8	Λειτουργικοί τομείς
ΔΠΧΑ	9	Χρηματοοικονομικά Μέσα
ΔΠΧΑ	10	Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις
ΔΠΧΑ	11	Σχήματα υπό κοινό έλεγχο
ΔΠΧΑ	12	Γνωστοποίηση συμμετοχών σε άλλες οντότητες
ΔΠΧΑ	13	Επιμέτρηση Εύλογης Αξίας
ΔΠΧΑ	15	Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες
ΔΠΧΑ	16	Μισθώσεις

⁶ <https://www.taxheaven.gr/ias>

ΔΛΠ	1	Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων
ΔΛΠ	2	Αποθέματα
ΔΛΠ	7	Καταστάσεις ταμιακών ροών
ΔΛΠ	8	Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη
ΔΛΠ	10	Γεγονότα μετά την Περίοδο Αναφοράς
ΔΛΠ	11	Συμβάσεις κατασκευής
ΔΛΠ	12	Φόροι εισοδήματος
ΔΛΠ	16	Ενσώματα πάγια
ΔΛΠ	17	Μισθώσεις
ΔΛΠ	18	Έσοδα
ΔΛΠ	19	Παροχές σε εργαζομένους
		Λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων και γνωστοποίηση της κρατικής
ΔΛΠ	20	υποστήριξης
ΔΛΠ	21	Οι επιδράσεις μεταβολών των τιμών συναλλάγματος
ΔΛΠ	23	Κόστος δανεισμού
ΔΛΠ	24	Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών
ΔΛΠ	26	Λογιστικός χειρισμός και παρουσίαση των προγραμμάτων παροχών εξόδου από την υπηρεσία
ΔΛΠ	27	Ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις
ΔΛΠ	28	Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες
ΔΛΠ	29	Παρουσίαση οικονομικών στοιχείων σε υπερπληθωριστικές οικονομίες
ΔΛΠ	31	Συμμετοχές σε κοινοπραξίες
ΔΛΠ	32	Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση
ΔΛΠ	33	Κέρδη ανά μετοχή
ΔΛΠ	34	Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά
ΔΛΠ	36	Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων
ΔΛΠ	37	Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία
ΔΛΠ	38	Άυλα περιουσιακά στοιχεία
ΔΛΠ	39	Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση
ΔΛΠ	40	Επενδύσεις σε ακίνητα
ΔΛΠ	41	Γεωργία

3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΛΠ/ΔΛΠΧΑ

Στην συγκριμένη ενότητα θα γίνει ανάλυση των ΔΛΠ 1,7,32, 39 και στα ΔΠΧΑ 1,7

3.3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΛΠ 1: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Το ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων», όπως διαφαίνεται και στον τίτλο του, αναφέρεται στην παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων στοχεύοντας στην εξασφάλιση της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων τόσο μεταξύ διαφορετικών περιόδων όσο και μεταξύ διαφορετικών οντοτήτων, παρέχοντας κατευθυντήριες οδηγίες. Αναλυτικότερα, καθορίζει τις απαιτήσεις για την παρουσίαση και τη δομή τους και ελάχιστες απαιτήσεις για το περιεχόμενό τους. Εφαρμόζεται σε όλες τις οικονομικές καταστάσεις που υποχρεώνονται να καταρτιστούν βάσει των ΔΠΧΑ. Επειδή οι πληροφορίες που παρέχουν είναι χρήσιμες σε ένα ευρύ φάσμα χρηστών για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων παρέχουν πληροφορίες για τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, το μετοχικό κεφάλαιο, τα έσοδα και τα έξοδα συμπεριλαμβανομένων των κερδών και ζημιών, τις συνεισφορές και διανομές στους μετόχους και χρηματικές ροές.

Οι οικονομικές οντότητες που καταρτίζονται με βάση το ΔΛΠ 1 είναι όπως αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο 2. η κατάσταση οικονομικής θέσης στο τέλος της περιόδου, η κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όπως και των λοιπών εσόδων της περιόδου, η κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων για την περίοδο, η κατάσταση ταμειακών ροών για την περίοδο, οι σημειώσεις και τέλος η κατάσταση οικονομικής θέσης κατά την έναρξη της πρώτης συγκριτικής περιόδου όπου μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει αναδρομικά μια πολιτική ή που επαναδιατυπώνει ή που ανακατατάσσει στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων. Επίσης ορίζει τις αρχές κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων όπως έχουν αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα (2.2). Η οντότητα θα πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τις οικονομικές καταστάσεις και θα πρέπει να διακρίνονται από άλλες πληροφορίες σ' ένα δημοσιευμένο έγγραφο, κάθε οικονομική κατάσταση και τις αντίστοιχες σημειώσεις και αναφέρουν πληροφορίες: σχετικές με την περίοδο αναφοράς, το όνομα της οντότητας και οποιαδήποτε αλλαγή σε αυτό, εάν οι οικονομικές καταστάσεις αφορούν όμιλο ή μεμονωμένη οντότητα, το νόμισμα, το επίπεδο στρογγυλοποίησης που χρησιμοποιεί (όπως χιλιάδες). (Στεφάνου, 2019)

«Η κατάσταση οικονομικής θέσης παρουσιάζει τα παρακάτω:

- ενσώματα πάγια
- επενδύσεις σε ακίνητα

- άυλα περιουσιακά στοιχεία
- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
- επενδύσεις που λογιστικοποιούνται με τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης
- βιολογικά περιουσιακά στοιχεία
- αποθέματα
- εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- ταμειακά διαθέσιμα ταμειακά ισοδύναμα
- περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση
- εμπορικοί και λοιποί πληρωτέοι λογαριασμοί
- προβλέψεις
- χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
- υποχρεώσεις και περιουσιακά στοιχεία για τρέχοντα φόρο, όπως ορίζονται στο ΔΛΠ 12
- αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και αναβαλλόμενα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία όπως ορίζονται στο ΔΛΠ 12
- υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται σε ομάδες διάθεσης που κατατάσσονται ως κατεχόμενα προς πώληση όπως ορίζονται με τα ΔΠΧΑ 5,
- δικαιώματα μειοψηφίας που παρουσιάζονται εντός της καθαρής θέσης
- εκδοθέν κεφάλαιο και αποθεματικά που αναλογούν σε ιδιότητες της μητρικής εταιρίας.»⁷

Θα πρέπει επίσης να παρουσιάζει τα περιουσιακά στοιχεία διαχωρισμένα σε κυκλοφορούντα και μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και τις υποχρεώσεις να τις κατατάσσει σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες. Ακόμη θα πρέπει να γνωστοποιεί τα ποσά που θα εισπραχθούν ή θα διακανονιστούν έπειτα από 12 μήνες και σε διάστημα εντός 12 μηνών.⁸

Η κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων μπορεί να καταταραστεί είτε ως μια ενιαία κατάσταση αποτελεσμάτων και άλλων συνολικά εσόδων με τα αποτελέσματα και τα συνολικά έσοδα να παρουσιάζονται σε δυο τμήματα, είτε ως δυο καταστάσεις, με πρώτη την κατάσταση των αποτελεσμάτων και έπειτα η κατάσταση των συνολικών εσόδων.⁹ Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει η κατάσταση αποτελεσμάτων είναι: «έσοδα, κέρδη και ζημίες από τη διαγραφή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος, χρηματοοικονομικά έξοδα, μερίδιο στα κέρδη ή ζημίες συγγενών επιχειρήσεων και κοινοπραξιών που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης,

⁷ <https://www.e-forologia.gr/lawbank/>

⁸ <https://www.e-forologia.gr/lawbank/>

⁹ <https://www.e-forologia.gr/lawbank/>

οριστικά κέρδη ή ζημίες που συνδέονται με την ανακατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, φόροι, ένα ενιαίο ποσό για το σύνολο των διακοπτόμενων στοιχείων.» (Στεφάνου, 2019) Τα έξοδα οφείλουν να παρουσιάζονται σε ταξινόμηση είτε ανάλογα με το είδος είτε ανάλογα με τη λειτουργία, ανάλογα με τα ποια προσφέρει πιο αξιόπιστη και σχετική πληροφόρηση. Το τμήμα των λοιπών εσόδων παρουσιάζει στοιχεία κατηγοριοποιημένα με βάση τη φύση και ομαδοποιούνται, δε θα ανακατηγοριοποιούνται μεταγενέστερα στα αποτελέσματα είτε θα επανακατηγοριοποιούνται. Υπάρχουν, ασφαλώς, περιπτώσεις που θα πρέπει να γνωστοποιούνται ξεχωριστά, οι οποίες είναι:

- (α) η μείωση των αποθεμάτων στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία ή των ενσώματων παγίων στο ανακτήσιμο ποσό, και τις αναστροφές των εν λόγω μειώσεων .
- (β) η αναδιάρθρωση των δραστηριοτήτων μιας οντότητας και η αντιστροφή των προβλέψεων για δαπάνες αναδιάρθρωσης,
- (γ) διαθέσεις στοιχείων των ενσωμάτων παγίων,
- (δ) διαθέσεις επενδύσεων,
- (ε) διακοπτόμενες δραστηριότητες
- (στ) νομικές ρυθμίσεις,
- (ζ) άλλες αναστροφές προβλέψεων.¹⁰

Μια άλλη κατάσταση είναι αυτή των μεταβολών ιδίων κεφαλαίων . Το ποσό των μερισμάτων αναγνωρίστηκε ως διανομή κερδών και το αναλογούν ποσό ανά μετοχή μπορεί να δημοσιευθεί είτε στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων είτε στις σημειώσεις. Στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων παρουσιάζονται τα ακόλουθα:

- « (α) τα συνολικά συγκεντρωτικά έσοδα της περιόδου με ξεχωριστή παρουσίαση των συνολικών ποσών που αναλογούν σε ιδιοκτήτες της μητρικής εταιρείας και στα δικαιώματα μειοψηφίας,
- (β) για κάθε συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, τις επιδράσεις της αναδρομικής εφαρμογής ή της αναδρομικής επαναδιατύπωσης που αναγνωρίστηκε σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 8 ,
- (γ) τα ποσά των συναλλαγών με τους ιδιοκτήτες υπό την ιδιότητα τους αυτή, με ξεχωριστή παρουσίαση των εισφορών τους ή των διανομών προς αυτούς και
- (δ) για κάθε συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, συμφωνία μεταξύ της λογιστικής αξίας στην αρχή και το τέλος της περιόδου, γνωστοποιώντας ξεχωριστά κάθε μεταβολή.
- »¹¹

¹⁰ <https://www.e-forologia.gr/lawbank/> (ΔΛΠ1 παράγραφος 98)

Η κατάσταση οικονομικής θέσης, η κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων και η κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων παρουσιάζονται στο Παράρτημα Α της παρούσης εργασίας.

Τέλος, αναφέρει ότι στις σημειώσεις πρέπει να παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση στα ΔΠΧΑ και των λογιστικών πληροφοριών που χρησιμοποιήθηκαν, να γνωστοποιούν πληροφορίες που είτε είναι απαραίτητες βάσει των ΔΠΧΑ είτε είναι σημαντικές για την κατανόηση και δεν παρουσιάζονται σε άλλες οικονομικές καταστάσεις.

3.3.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΛΠ:7 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Το ΔΛΠ 7 «Κατάσταση ταμειακών ροών» ορίζει ότι η οντότητα θα καταρτίζει κατάσταση ταμειακών ροών και θα την παρουσιάζει ως αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Σκοπός του ΔΛΠ 7 είναι η απαραίτητη παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με τις ιστορικές μεταβολές των ταμειακών ροών ταξινομημένες σε λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Οι μεταβολές των ταμειακών ροών ή αλλιώς οι μεταβολές των εισροών και των εκροών των ταμειακών διαθεσίμων και ταμειακών ισοδύναμων, περιλαμβάνουν τα μετρητά, τις καταθέσεις όψεως (ταμειακά διαθέσιμα) και τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστότητας που είναι άμεσα μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμειακών διαθεσίμων και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους (ταμειακά ισοδύναμα).

Στην κατάρτιση της κατάστασης των ταμειακών ροών παρουσιάζεται η ανάλυση τους σε τρεις κατηγορίες δραστηριοτήτων:

- Στις λειτουργικές δραστηριότητες, οι οποίες είναι οι κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της οντότητας που δεν είναι επενδυτικές ή χρηματοδοτικές
- Στις επενδυτικές δραστηριότητες που αφορούν την απόκτηση και τη διάθεση μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων και δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμειακά ισοδύναμα
- Στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες που αναφέρονται σε δραστηριότητες που μεταβάλλουν το μέγεθος και τη συγκρότηση του μετοχικού κεφαλαίου και του δανεισμού της οντότητας.

Οι δυο βασικές μέθοδοι υπολογισμού των ταμειακών ροών είναι η άμεση και η έμμεση. Και οι δυο καταλήγουν στα ίδια αποτελέσματα, η διαφορά τους όμως είναι στον προσδιορισμό των λειτουργικών δραστηριοτήτων που ο υπολογισμός της μεταβολής τους γίνεται με

¹¹ <https://www.e-forologia.gr/lawbank/> (ΔΛΠ1 παράγραφος 106)

διαφορετική λογική. Η παρουσίαση των ταμειακών ροών των λειτουργικών δραστηριοτήτων παρουσιάζονται στο Παράρτημα Α, της παρούσης.

3.4 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα άρχισε και στην Ελλάδα βάσει του Κανονισμού 1606/2002. Υποχρέωση τήρησης του έχουν οι ακόλουθες κατηγορίες οντοτήτων:

1. «Οι οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος, όπως ορίζονται στο παράρτημα του Νόμου των ΕΛΠ.
2. Οι οντότητες οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα και είναι θυγατρικής οντότητας, εφόσον αντιπροσωπεύουν ατομικά ή αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του καθαρού κύκλου εργασιών ή του ενεργητικού ή του μέσου όρου εργαζομένων της μητρικής.
3. Τα χρηματοδοτικά ιδρύματα της περίπτωσης 26 της παρ.1., αρθ.4 του Κανονισμού 575/2013 (ΕΕ), εφόσον υπόκεινται σε απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας
4. Οι ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών Ν.3606/2007(Οδηγία 2004/39/ΕΚ)
5. Οι Α.Ε. επενδύσεων χαρτοφυλακίου του Ν.3371/2005
6. Οι Α.Ε. επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία του Ν.2778/1999
7. Οι Α.Ε. κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών του Ν.2367/1995
8. Οι Α.Ε. διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων του Ν.4099/2012 (Οδηγία 2009/65/ΕΚ)
9. Οι οντότητες χαρτοφυλακίου
10. Οι οντότητες που έχουν αυτή την υποχρέωση βάσει άλλης νομοθετικής διάταξης.»

Όποια οντότητα επιθυμεί μπορεί να εφαρμόσει προαιρετικά τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ με την υποχρέωση ότι θα συνεχίζει να τα εφαρμόζει για άλλα 5έτη από την πρώτη τους εφαρμογή. (Στεφάνου ,2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:4 ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Η Ελεγκτική θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους επιστημονικούς κλάδους, καθώς ασχολείται με την διατύπωση αρχών, κανόνων και τεχνικών διαδικασιών που αφορούν τη διεξαγωγή ελέγχου. Η συμβολή της είναι ιδιαίτερα σημαντική, διότι οι έλεγχοι που διενεργούνται αφορούν την λειτουργία και τα οικονομικά στοιχεία των οντοτήτων. Η ελεγκτική βάσει των διεθνών ελεγκτικών προτύπων, των διεθνών λογιστικών πρότυπων και της επιστημονικής δεοντολογίας όχι μόνο εξακριβώνει αλλά αξιολογεί και πιστοποιεί τον βαθμό ανταπόκρισης των οικονομικών ενεργειών, της ορθής παρουσίασης, της ακρίβειας και της ειλικρίνειας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, των βιβλίων, των λογαριασμών, των παραστατικών και άλλων παρόμοιων στοιχείων όπως και την καταχώρηση των κινήσεων των αξιών. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η έκφραση γνώμης του ελεγκτή που οφείλει να είναι αντικειμενική και τεκμηριωμένη τόσο ως προς την ορθότητα όσο και προς την αληθοφάνεια των αποτελεσμάτων. Για το λόγο αυτό ο ελεγκτής οφείλει να είναι ενήμερος με τις εξελίξεις στην λογιστική και ελεγκτική επιστήμη και να γνωρίζει τις νέες διατάξεις της νομοθεσίας. Επιπλέον καθήκον του είναι να μελετά με ιδιαίτερη προσοχή τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που πρόκειται να ελέγξει και να προσμετρά οποιαδήποτε πληροφορία σχετίζεται με την επιχείρηση, τους μετόχους και τους ιδιοκτήτες.

Οι ατέλειες και οι αδυναμίες του ανθρώπινου παράγοντα, ο έγκαιρος εντοπισμός των ουσιωδών σφαλμάτων, η σύγκρουση συμφερόντων και η ανάγκη για αξιόπιστες πληροφορίες είναι παράγοντες που καθιστούν αναγκαία την καθιέρωση του ελέγχου. (Καζαντζής, 2006)

Ο έλεγχος μπορεί να διακριθεί ανάλογα με τη σχέση του άτομου που το διενεργεί με τον ελεγχόμενο σε εσωτερικό και εξωτερικό. (Παπαστάθης, 2014)

4.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από ειδικούς επαγγελματίες (οι οποίοι είναι υπάλληλοι των οντοτήτων - οργανισμών κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα) αποκλειστικά για λογαριασμό της διοίκησης και ονομάζονται εσωτερικοί ελεγκτές (Internal Audit). Ο εσωτερικός έλεγχος διοργανώνεται από τον ίδιο φορέα.

Το Institute of Internal Auditors (IIA) είναι μια διεθνής επαγγελματική ένωση του εσωτερικού ελέγχου που ιδρύθηκε το 1994 στις ΗΠΑ, και ορίζει τον «εσωτερικό έλεγχο ως μια ανεξάρτητη, αντικειμενική δραστηριότητα διασφάλισης και συμβουλευτικής που έχει

σχεδιαστεί για να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθά τον οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, υιοθετώντας μια συστηματική, πειθαρχημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου, ελέγχου και διακυβέρνησης.»¹² Το ΙΑ ανέπτυξε ένα International Professional Practices Framework (IPPF) και αποτελείται από τα Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing, Definition of Internal Auditing, Code of Ethics, International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (Standards).

Οι εσωτερικοί ελεγκτές οφείλουν να εφαρμόζουν κώδικα δεοντολογίας με βασικές του αρχές την ακεραιότητα, την αντικειμενικότητα, την εμπιστευτικότητα και την επάρκεια (γνώσεων, δεξιοτήτων , εμπειριών απαραίτητων για να παρέχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου) (Παπαστάθης, 2014)

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου οφείλει να παρέχει στη Διοίκηση την εξασφάλιση ότι μπορεί να ενεργεί με εμπιστοσύνη και βεβαιότητα στην διαμόρφωση και την εφαρμογή των σχεδίων του. Για το σκοπό αυτό, δηλαδή την αποτελεσματικότητά του, πρέπει να λειτουργεί αποδοτικά και να περιορίζει τον κίνδυνο, γεγονός που επιτυγχάνεται ακολουθώντας κάποιες αρχές όπως οι ακόλουθες:

- i. Αρχή της συνεχούς αξιολόγησης
- ii. Αρχή της κατάλληλης στελέχωσης
- iii. Αρχή της αποκεντρωμένης διοίκησης
- iv. Αρχή του διαχωρισμού καθηκόντων και ευθυνών
- v. Αρχή της παροχής εξουσιοδότησης
- vi. Αρχή της διασφάλισης των συναλλαγών
- vii. Αρχή της έκδοσης καταχώρησης στοιχείων
- viii. Αρχή της επιτήρησης και επιθεώρησης της εργασίας
- ix. Αρχή της έγκαιρης και τακτικής ενημέρωσης
- x. Αρχή του σχεδιασμού των διαδικασιών σχετικά με τον κίνδυνο
- xi. Αρχή του αποκλεισμού ατόμων με συγγενική σχέση
- xii. Αρχή του καταμερισμού αρμοδιοτήτων και ευθυνών
- xiii. Αρχή της θέσπισης μονάδας εσωτερικού ελέγχου (Παπαστάθης ,2014)

¹² na.theiia.org

4.2.1 ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο εσωτερικός έλεγχος ενεργεί σε ποικίλα νομικά, πολιτιστικά περιβάλλοντα, σε οντότητες που διαφέρουν ως προς τον σκοπό, την πολυπλοκότητα, τη δομή και το μέγεθος και συνεπώς μπορούν να επηρεάσουν την εφαρμογή του. Ωστόσο η συμμόρφωση με τα Διεθνή Πρότυπα για την εφαρμογή του Εσωτερικού ελέγχου είναι απαραίτητη στους εσωτερικούς ελεγκτές για την ορθή ανταπόκριση στις υποχρεώσεις τους . Εάν η εφαρμογή κάποιου προτύπου εμποδίζεται βάσει κάποιου κανονιστικού πλαισίου ή σχετικής νομοθεσίας επιβάλλεται να συμμορφώνονται με τα υπόλοιπα μέρη τους και να προβαίνουν στις σχετικές γνωστοποιήσεις. Τα πρότυπα κατηγοριοποιούνται στα πρότυπα χαρακτήρων που αναφέρονται στα χαρακτηριστικά των ατόμων και οργανισμών που διεξάγουν τον εσωτερικό έλεγχο και στα πρότυπα διεξαγωγής που αναφέρονται στη μεθοδολογία και τη φύση του εσωτερικού ελέγχου και παρέχουν ποιοτικά κριτήρια για την αξιολόγηση αυτών των υπηρεσιών. Τα διεθνή πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

- 1000 -Σκοπός, Δικαιοδοσία και Ευθύνη
- 1010 - Αναγνώριση των Υποχρεωτικών Οδηγιών στον Κανονισμό Εσωτερικού Ελέγχου
- 1100 - Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα
- 1110 - Ανεξαρτησία εντός του Οργανισμού
- 1111 - Σχέση με το Συμβούλιο
- 1112 - Οι ρόλοι του επικεφαλής εσωτερικού ελεγκτή πέρα από τον Εσωτερικό Έλεγχο
- 1120 - Ατομική Αντικειμενικότητα
- 1130 - Παρεμπόδιση Ανεξαρτησίας ή Αντικειμενικότητας
- 1200 - Επαγγελματική Επάρκεια και Δέουσα Επαγγελματική Επιμέλεια
- 1210 - Επαγγελματική Επάρκεια
- 1220 - Δέουσα Επαγγελματική Επιμέλεια
- 1230 - Συνεχής Επαγγελματική Επιμόρφωση
- 1300 - Πρόγραμμα Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας
- 1310 - Απαιτήσεις του Προγράμματος Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας
- 1311 - Εσωτερικές Αξιολογήσεις
- 1312 - Εξωτερικές Αξιολογήσεις
- 1320 - Υποβολή Αναφοράς για το Πρόγραμμα Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας
- 1321 - Χρήση της φράσης « Συμμορφώνεται με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου »
- 1322 - Αποκάλυψη της μη Συμμόρφωσης

ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

- 2000 - Διαχείριση της Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου
- 2010 – Προγραμματισμός
- 2020 - Κοινοποίηση και Έγκριση
- 2030 - Διαχείριση Πόρων
- 2040 - Πολιτικές και Διαδικασίες
- 2050 - Συντονισμός και Επίκληση στην εργασία λοιπών παρόχων
- 2060 - Υποβολή Αναφοράς στο Συμβούλιο και την Ανώτερη Διοίκηση
- 2070 - Πάροχος Εξωτερικών Υπηρεσιών και Ευθύνη του Οργανισμού για τον Εσωτερικό Έλεγχο
- 2100 - Φύση των Εργασιών
- 2110 – Διακυβέρνηση
- 2120 - Διαχείριση Κινδύνων
- 2130 - Μηχανισμοί Ελέγχου
- 2200 - Σχεδιασμός Έργου
- 2201 - Παράγοντες Σχεδιασμού
- 2210 - Αντικειμενικοί Σκοποί Έργου
- 2220 - Εύρος έργου
- 2230 - Διάθεση Πόρων στο Έργο
- 2240 - Πρόγραμμα Έργου
- 2300 - Διεξαγωγή του Έργου
- 2310 - Εντοπισμός Πληροφοριών
- 2320 - Ανάλυση και Αξιολόγηση
- 2330 - Καταγραφή Πληροφοριών
- 2340 - Εποπτεία Έργων
- 2400 - Κοινοποίηση Αποτελεσμάτων
- 2410 - Κριτήρια Κοινοποιήσεων
- 2420 - Ποιότητα των Κοινοποιήσεων
- 2421 - Λάθη και Παραλείψεις
- 2430 - Χρήση της φράσης «Συμμορφώνεται με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου
- 2431 - Αποκάλυψη μη Συμμόρφωσης Έργου
- 2440 - Διάδοση Αποτελεσμάτων του Έργου
- 2450 - Συνολική Γνώμη
- 2500 - Παρακολούθηση Προόδου
- 2600 - Κοινοποίηση της Αποδοχής Κινδύνων (IPPF, 2017)¹³

¹³ Πηγή: όπως αναφέρονται στο ΙΙΑ, IPPF, 2017 Ελλάδα

4.3.ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο εξωτερικός έλεγχος εν αντιθέσει με τον εσωτερικό διενεργείται από ορκωτούς ελεγκτές (External Auditors), οι οποίοι λειτουργούν ανεξάρτητα (δεν έχουν υπαλληλική σχέση με την οντότητα που ελέγχεται). Ο εξωτερικός ελεγκτής καλείται να ελέγξει μια οντότητα έπειτα από πρόσκληση των μετόχων της.

Βασικός πάροχος ελεγκτικών υπηρεσιών είναι οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες. Οι τελευταίες ανάλογα με το μέγεθος τους διακρίνονται σε: μεγάλες διεθνείς ελεγκτικές εταιρείες (γνωστές ως Big 4.: Delloite, Ernst & Young, KPMG, Price water house Coopers), μεσαίες διεθνείς ελεγκτικές εταιρείες (Grant Thornton, BDO, Moore Stephens, BKR κλπ) και εθνικές ελεγκτικές εταιρείες. (Καραμάνης ,2008)

Η ελληνική νομοθεσία ορίζει με τον Ν.449/2017 ότι μπορούν να διενεργήσουν υποχρεωτικό έλεγχο μόνο ορκωτοί ελεγκτές λογιστές και οι ελεγκτικές εταιρείες που βέβαια έχουν λάβει άδεια ασκήσεως επαγγέλματος (την άδεια την χορηγεί το ΔΣ της ΕΛΤΕ) και είναι μέλη του ΣΟΕΛ (Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών) και να είναι εγγεγραμμένοι στο Δημόσιο Μητρώο της ΕΛΤΕ. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές οφείλουν να είναι έντιμοι και να έχουν επάρκεια γνώσεων. Ο εξωτερικός ελεγκτής οφείλει να διερευνά οτιδήποτε κρίνει, οτιδήποτε δεν είναι σωστό μέχρι να πεισθεί ότι είναι ορθό ή λάθος. Επίσης δεν πρέπει να αφήνει λογαριασμούς χωρίς να τους ελέγχει ακόμα και εάν αυτοί φαίνονται ασήμαντοι. Επιπρόσθετα πρέπει να διενεργεί ελέγχους σύμφωνα με τα ΔΕΠ (Καραμάνης,2008). Σύμφωνα με τις αρχές επαγγελματικής δεοντολογίας οφείλουν να λειτουργούν για το δημόσιο συμφέρον με ακεραιότητα, αντικειμενικότητα, κανόνες εχεμύθειας και επαγγελματικού απορρήτου, επαγγελματική συμπεριφορά, ανεξαρτησία. Οφείλουν παραλλήλως να διενεργούν υποχρεωτικούς ελέγχους βάσει των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων που υιοθετεί η Επιτροπή, να καταρτίζουν έκθεση σύμφωνη των Προτύπων και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα. Οι ορκωτοί Ελεγκτές λογιστές και οι ελεγκτικές εταιρείες υπόκεινται σε ποιοτικό έλεγχο από το ΔΣ της ΕΛΤΕ. Η ΕΛΤΕ βάσει του ν4449,/2017 έχει την ευθύνη για την εποπτεία:

- της έγκρισης και εγγραφής στο Δημόσιο Μητρώο,
- της υιοθέτησης προτύπων όσον αφορά την επαγγελματική δεοντολογία, τον εσωτερικό έλεγχο ποιότητας των ελεγκτικών εταιρειών και τους ελέγχους, εκτός εάν τα πρότυπα αυτά έχουν υιοθετηθεί ή εγκριθεί από αρχές άλλου κράτους - μέλους,
- της συνεχούς εκπαίδευσης,
- των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας,

- των ερευνών και διοικητικών πειθαρχικών συστημάτων.¹⁴

Το 2018 με το Ν.4548/2018 γίνεται αναμόρφωση του δικαίου των ανώνυμων εταιρειών.

4.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 1833 ιδρύθηκε στην Ελλάδα το Ελεγκτικό Συνέδριο για επιτήρηση των κρατικών δαπανών και αποτελούνταν από τέσσερις ελεγκτές, ένα γραμματέα, δυο υπογραμματείς και έντεκα λογιστές. Το 1920 με το Ν.2190/1920 (ΦΕΚ Α 216/19.09.1920) οριζόταν ως υποχρεωτική η διενέργεια ελέγχου των λογιστικών καταστάσεων των ανώνυμων εταιρειών από δυο τακτικούς ελεγκτές. Το 1955 ιδρύεται το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (ΣΟΛ) με τα μέλη του να έχουν ως αρμοδιότητες τη διενέργεια όχι μόνο έλεγχων τακτικών και έκτακτων επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και των επιχειρήσεων αλλά την πραγματογνωμοσύνη βάσει εντολών των ανακριτικών και δικαστικών αρχών. Το ανώτατο όργανο διοίκησης του ΣΟΛ είναι το Εποπτικό Συμβούλιο, το οποίο διοριζόταν από το κράτος και είχε πέντε μέλη. Στην ιεραρχία του ΣΟΛ υπήρχαν οι εξής βαθμίδες: δόκιμος β, δόκιμος α, βοηθός ορκωτός λογιστής και Ορκωτός Λογιστής. Το 1960 όλες οι εισηγμένες εταιρείες στο ΧΑΑ εισήχθησαν σε έλεγχο του ΣΟΛ. Έπειτα το 1979 οι ανώνυμες εταιρείες πετρελαιοειδών. Το 1986 με την 4^η οδηγία της ΕΟΚ ιδρύθηκε η ΕΠΕΛ (Ελληνες Πραγματογνώμονες Ελεγκτές) από πρώην μέλος του ΣΟΛ. Το 1979 ιδρύεται ο ΣΕΛΕ (Σύλλογος Εγκεκριμένων Λογιστών Ελεγκτών) από εταίρους ελεγκτικών εταιριών συνδεδεμένους με μεγάλες πολυεθνικές ελεγκτικές εταιρείες οι οποίες παρείχαν υπηρεσίες γενικής λογιστικής, συμβουλευτικής και ελεγκτικής. Ο ΣΕΛΕ και το ΕΠΕΛ επιθυμούσαν την απελευθέρωση του επαγγέλματος. Τα 1979 ο ΣΟΛ απέκτησε τα επαγγελματικά - πρότυπα βάσει των διεθνών ελεγκτικών προτύπων και τις απαιτήσεις της ελληνικής νομοθεσίας. (Καραμάνης,2008) Το 1992 επικράτησε και στην Ελλάδα, ότι ίσχυε και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η μορφή της οργάνωσης του ελεγκτικού επαγγέλματος να είναι σε εταιρείες ελεγκτών κι έτσι με το ΠΔ226/1992 ιδρύεται το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών (Σ.Ο.Ε) το οποίο αργότερα μετονομάστηκε σε Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ). Τα όργανα του ΣΟΕΛ είναι η Γενική Συνέλευση, το Εποπτικό Συμβούλιο, το Επιστημονικό Συμβούλιο και το Πειθαρχικό Συμβούλιο. Κατά τη διενέργεια των ελέγχων οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές

¹⁴

εφάρμοζαν τα πρότυπα ελεγκτικής του πρώην Σώματος Ορκωτών Λογιστών, τα οποία υιοθετήθηκαν με σχετική απόφαση του Εποπτικού Συμβουλίου. Τα πρότυπα αυτά ήταν σύμφωνα με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων.

Το έτος 2003 με σχετικό νόμο συστάθηκε η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) με σκοπό τον έλεγχο της ποιότητας των υποχρεωτικών λογιστικών ελέγχων των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, την γνωμοδότηση επί θεμάτων λογιστικής τυποποίησης, καθώς και την άσκηση εποπτείας στο ΣΟΕΛ. Συγκεκριμένα, βασικές αρμοδιότητές της ήταν η εισήγηση και η γνωμοδότηση προς τον Υπουργό Οικονομίας επί θεμάτων λογιστικής τυποποίησης, εισήγηση προς τον Υπουργό Οικονομίας επί θεμάτων έλεγχου (ελεγκτικά πρότυπα, λογιστικά πρότυπα και λογιστικά σχέδια). Η εποπτεία του ΣΟΕΛ αφορά την τήρηση κανόνων άσκησης του ελέγχου, μέριμνας του ποιοτικού ελέγχου και την θέσπιση κανόνων δεοντολογίας και έλεγχος της τήρησης αυτών από του ορκωτούς ελεγκτές και της ελεγκτικές εταιρείες. Τα όργανα της ΕΛΤΕ είναι: το συμβούλιο λογιστικής τυποποίησης (ΣΛΟΤ), το συμβούλιο ποιοτικού ελέγχου (ΣΠΕ) και η εκτελεστική επιτροπή της ΕΛΤΕ. (Καραμάνης,2008)

Το 2004 η ΕΛΤΕ εξέδωσε τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΕΠ) που εναρμονίζονταν με τα ΔΕΠ και ήταν στα πλαίσια που προδιαγράφονται από τα ΔΕΠ. Το έτος 2008 με τον Ν.3693 η Ελληνική νομοθεσία κατέστη σύμφωνη με τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Στον νόμο αυτό ρυθμίζονται τα εξής βασικά θέματα:

- Προϋποθέσεις για την χορήγηση άδειας άσκησης του επαγγέλματος
- Διενέργεια επαγγελματικών εξετάσεων για τον έλεγχο θεωρητικών γνώσεων και πρακτικής εφαρμογής τους.
- Απαλλαγές από επαγγελματικές εξετάσεις, πρακτική άσκηση και συνεχής εκπαίδευση.
- Τήρηση δημοσίου μητρώου των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
- Συμμόρφωση με τις βασικές αρχές του Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας της IFAC.
- Τήρηση Διεθνών Προτύπων Ελέγχου.
- Πειθαρχική και αστική ευθύνη.

Το ΣΟΕΛ με σχετική απόφαση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών έχει αναλάβει την οργάνωση και την εκτέλεση των επαγγελματικών εξετάσεων για την απόκτηση της άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή (νόμιμου Ελεγκτή). Οι εξετάσεις διενεργούνται από πενταμελή Εξεταστική Επιτροπή, διοριζόμενη με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και τελούν υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της

ΕΛΤΕ. Επίσης, με Κανονιστική πράξη της ΕΛΤΕ έχει ανατεθεί στο ΣΟΕΛ η τήρηση του δημόσιου μητρώου των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.¹⁵

Το 2012 καταργούνται τα ΕΕΠ και ισχύουν τα ΔΠΕ. Εν συνεχεία το 2017 ενσωματώθηκε η Οδηγία 2014/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τον Ν.4449/2017. Σύμφωνα με το αρ.30 του ίδιου νόμου, διεθνή ελεγκτικά πρότυπα νοούνται τα ΔΠΕ¹⁶ και ΔΠΔΠ 1. (Αληφαντής,2019)

Τα ΔΠΕ σύμφωνα με το ΕΛΤΕ είναι τα ακόλουθα:¹⁷

- ΔΠΕ 200: ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΛΕΓΧΟΥ
- ΔΠΕ 210: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ
- ΔΠΕ 220: ΔΙΚΛΙΔΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
- ΔΠΕ 230: ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
- ΔΠΕ 240: ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΑΤΗ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΛΕΓΧΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
- ΔΠΕ 250: ΕΞΕΤΑΣΗ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
- ΔΠΕ 260: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
- ΔΠΕ 265: ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΕΙΨΕΩΝ ΣΕ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΚΛΙΔΕΣ ΣΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
- ΔΠΕ 300: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
- ΔΠΕ 315: ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΟΥΣΙΩΔΟΥΣ ΣΦΑΛΜΑΤΟΣ ΜΕΣΩ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΝΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ
- ΔΠΕ 320: ΟΥΣΙΩΔΕΣ ΜΕΓΕΘΟΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ

¹⁵ <https://www.soel.gr/el/>

¹⁶ Τα ΔΠΕ ΚΑΙ ΔΠΔΠ μεταφράστηκαν το 2010 από το ΣΟΕΛ με εξουσιοδότηση της ΕΛΤΕ και αναπαράχθηκαν με έγκριση της IFAC.

¹⁷ Πηγή : <https://elte.org.gr/international-standards/>

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

- ΔΠΕ 330: ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΣΤΟΥΣ
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ
- ΔΠΕ 402: ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΝΤΟΤΗΤΑ
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- ΔΠΕ 450: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΝΤΟΠΙΖΟΝΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
- ΔΠΕ 500: ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ
- ΔΠΕ 501: ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ – ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ
- ΔΠΕ 505: ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ
- ΔΠΕ 510: ΑΡΧΙΚΕΣ ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΥΠΟΛΟΠΙΑ
ΕΝΑΡΞΗΣ
- ΔΠΕ 520: ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
- ΔΠΕ 530: ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ
- ΔΠΕ 540: ΕΛΕΓΧΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ,
ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΥΛΟΓΗΣ ΑΞΙΑΣ, ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
- ΔΠΕ 550: ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ
- ΔΠΕ 560: ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ
- ΔΠΕ 570: ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
- ΔΠΕ 580: ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ
- ΔΠΕ 600: ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ – ΕΛΕΓΧΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΟΜΙΛΟΥ (ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟΥ)
- ΔΠΕ 610: ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ
- ΔΠΕ 620: ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΔΗΜΟΝΑ
ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ
- ΔΠΕ 700: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΝΩΜΗΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

- ΔΠΕ 701: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΗ
- ΔΠΕ 705: ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ
- ΔΠΕ 706: ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ ΕΜΦΑΣΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ ΑΛΛΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ
- ΔΠΕ 710: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ
ΑΡΙΘΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΔΠΕ 720: ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΕ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ
ΕΛΕΓΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΔΠΕ 800: ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ – ΕΛΕΓΧΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΠΛΑΙΣΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ
- ΔΠΕ 805: ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ – ΕΛΕΓΧΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ Ή
ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
- ΔΠΕ 810: ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

4.5 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η ανάγκη για ένα σύστημα ελέγχου που να βασίζεται σε διεθνή πρότυπα ελέγχου έκανε την εμφάνισή του το 1969, όταν μια ομάδα μελετών λογιστών δημοσίευσαν εκθέσεις για διεθνή έλεγχο. Το 1977 ιδρύθηκε το International Federation of Accountants (IFAC) από εθνικά ινστιτούτα λογιστικού επαγγέλματος. Οι κανόνες και τα πρότυπα του IFAC μπορεί να διακριθούν σε τέσσερις κατηγορίες: Ο έλεγχος και οι υπηρεσίες διασφάλισης, ο Κώδικας Δεοντολογίας, η Εκπαίδευση και τέλος τα λογιστικά πρότυπα δημοσίου τομέα. Ένα χρόνο

αργότερα ιδρύθηκε το International Auditing Practices Committee (IPAC) το οποίο ανασυγκροτήθηκε το 2002 ως International Auditing Assurance Standards Board (IAASB).

Η IAASB εκδίδει πρότυπα και κανόνες ελέγχου και άλλων υπηρεσιών διασφάλισης. Συγκεκριμένα, τα International Standards on Quality Control, τα International Framework for Assurance Engagements, τα International Standards on Auditing (ISAs), τα International Auditing Practices Statements (IAPSS), τα International Standards on Assurance Engagements (ISREs), International Standards on Related Services (ISRSs). Τα μέλη του IFAC είναι υποχρεωμένα να εφαρμόζουν τα πρότυπα αυτά, όπως και να τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας. Ο International Ethics Standards Board of Accountants (IESBA), πρώην Ethics Committee, εξέδωσε διεθνή κώδικα δεοντολογίας των επαγγελματιών λογιστών και αναπτύσσει επίσης ερμηνείες του κώδικα. Παράλληλα τα μέλη του IFAC πρέπει να εφαρμόζουν τα International Education Standards (IESs) για την επαγγελματική εκπαίδευση των φυσικών προσώπων των μελών της για την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου, ορκωτός ελεγκτής – λογιστής. Τα πρότυπα αυτά τα έχει εκδώσει ο International Accounting Education Standards Board (IAESB). Ο IAESB εκδίδει επίσης τα International Education Guidelines for Professional Accountants (IEGs) International Education Papers for Professional Accountants (IEPs). Οι IAASB, IESBA, IAESB λειτουργούν υπό την αιγίδα του IFAC. Επιπροσθέτως υπό την αιγίδα του IFAC λειτουργεί και η International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB) η οποία έχει εκδώσει το Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements που το συνιστούν για την διεθνή πρακτική σε λογιστικά θέματα δημοσίου τομέα. Είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι τον IFAC επιβλέπει ο Public Interest Oversight Board (PIOB), ο οποίος ιδρύθηκε το 2005 για να επιβλέπει δραστηριότητες ελέγχου και διασφάλισης. Τα μέλη του τα διορίζει η International Organization of Securities Commissions (IOSCO), η Επιτροπή Βασιλείας για την Εποπτεία του Τραπεζικού συστήματος, η Διεθνής Επιτροπή για εποπτεία της Ασφαλιστικής Αγοράς, η Παγκόσμια τράπεζα και Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (commission).

Το 1990 ιδρύθηκε το European Organisation of Supreme Audit Institutions EUROSAI το οποίο είναι μια από τις περιφερειακές ομάδες του International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI)¹⁸. Ο οργανισμός αυτός συγκεντρώνει τα Supreme Audit Institutions (SAIs) και στόχος του είναι η ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και

¹⁸ Ο International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) ιδρύθηκε το 1934 ως διεθνής ένωση, από 34 SAIs και οργανώσεις εταιρείου του SAIs έχει δημιουργήσει πρότυπα που ακολουθούν τα πρότυπα του ISSAI:

τεκμηρίωσης, η προώθηση της μελέτης του δημοσίου τομέα και η εναρμόνιση της ορολογίας στον τομέα του δημόσιου ελέγχου.

Στην Αμερική το 1887 δημιουργήθηκε ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός American Association of Public Accountants (AAPA). Το 1897 δημιούργησε 3 επιτροπές την Finance and Audit Committee, Committee on Elections, Qualifications and Examinations, and the Committee on Bylaws. Οι επιτροπές αυτές με τα χρόνια αυξάνονταν. Το 1916 ο AAPA έγινε Institute of Public Accountants, και το 1997 μετονομάστηκε σε American Institute of Accountants. Το 1957 άλλαξε ξανά το όνομα του σε American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). Το 1921 δημιουργήθηκε το American Society of Certified Public Accountants που συγχωνεύτηκε με το AICPA το 1936 και το οποίο αποφάσισε ότι τα μελλοντικά του μέλη θα ήταν Certified Public Accountants (CPAs). Το AICPA αντιπροσωπεύει το επάγγελμα της CPA σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τη θέσπιση κανόνων και τον καθορισμό προτύπων. Λειτουργεί ως συνήγορος ενώπιον νομοθετικών οργάνων, ομάδων δημοσίου συμφέροντος και άλλων επαγγελματικών οργανώσεων. Παράλληλα, αναπτύσσει πρότυπα για ελέγχους ιδιωτικών εταιρειών και άλλων υπηρεσιών από CPA, παρέχει εκπαιδευτικό υλικό καθοδήγησης στα μέλη του, αναπτύσσει και βαθμολογεί την Ενιαία Εξέταση CPA και παρακολουθεί και επιβάλλει τη συμμόρφωση με τα τεχνικά και ηθικά πρότυπα του επαγγέλματος.

Το 2002 το Κογκρέσο ίδρυσε το Public Companies, Accounting Oversight Board (PCAOB) μια μη κερδοσκοπική εταιρεία.. Σκοπός της είναι να προστατεύσει τους επενδυτές και να προωθήσει το δημόσιο συμφέρον στην προετοιμασία ενημερωτικών, ακριβών και ανεξάρτητων εκθέσεων ελέγχων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της επίβλεψης των ελέγχων δημοσίων εταιρειών, εγγεγραμμένων χρηστών και αντιπροσώπων της SEC. Επιπλέον, λειτουργεί με τις εξής αξίες: ακεραιότητα, υπεροχή, αποτελεσματικότητα, συνεργασία και ευθύνη. Οι κανόνες του υιοθετούνται από το διοικητικό συμβούλιο και εγκρίνονται από τη SEC. Τα μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με τους κανόνες και τα πρότυπα ηθικής και ανεξαρτησίας. Οι εγγεγραμμένες εταιρείες πρέπει να συμμορφώνονται με τα πρότυπα ελέγχου PCAOB και τα σχετικά επαγγελματικά πρότυπα, τα οποία περιλαμβάνουν τα ενδιάμεσα πρότυπα ποιοτικού ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά αποτελούνται από τις δηλώσεις του Συμβουλίου Ελεγκτικών Προτύπων της AICPA σχετικά με τα Πρότυπα Ελέγχου Ποιότητας και από ορισμένες απαιτήσεις συμμετοχής στο τμήμα AICPA SEC Practice, όπως υπήρχαν στις 16 Απριλίου 2003. ¹⁹

¹⁹Πηγή: <https://pcaobus.org>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 5 Η ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

5.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η κεφαλαιαγορά διαπραγματεύεται την αγοροπωλησία μακροπρόθεσμων κεφαλαίων τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο εντός της λειτουργίας του υπάγεται και το χρηματιστήριο. Το χρηματιστήριο είναι μια οργανωμένη αγορά που πραγματοποιούνται καθημερινά αγοροπωλησίες χρηματιστηριακών τίτλων και αξιών και οι τιμές τους ορίζονται από την προσφορά και την ζήτηση.

Τα χρηματιστήρια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εύρεση και άντληση κεφαλαίων που χρειάζονται οι επιχειρήσεις τόσο για την λειτουργία τους όσο και για τους επενδυτικούς σκοπούς τους. Ο ρόλος τους συντέλεσε στη δημιουργία πολλών χρηματιστηρίων σε διεθνές επίπεδο. Τα πιο μεγάλα και γνωστά χρηματιστήρια παγκοσμίως είναι: New York Stock Exchange (NYSE), London Stock Exchange (LSE), NASDAQ, Euronext, Shanghai Stock Exchange (SSE), Hong Kong Stock Exchange (HKEX), Tokyo Stock Exchange (TYO) και στην Ελλάδα υφίσταται το Athens Stock Exchange (ATHEX), Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ).

Το ΧΑΑ ιδρύθηκε το 1876 ως αυτόνομος κανονιστικά δημόσιος φορέας και αποτελούσε μέσο χρηματοδότησης και επένδυσης. Το 1995 με το Ν.2324/1995(ΦΕΚ 146/Α/17.7.1995) αλλάζει μορφή και γίνεται ανώνυμη εταιρεία μετονομαζόμενη σε «Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών Α.Ε» . Το 1997 με το Ν.2533/1997 (ΦΕΚ 228/Α/11-11-1997) συστήνονται το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών (ΧΠΑ) και η Εταιρεία Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π.) με έναρξη λειτουργίας το 1999. Το 2000 ιδρύεται η εταιρεία Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε (ΕΧΑΕ) ως εταιρεία συμμετοχών και έπειτα από διάστημα λίγων μηνών εισάγεται στο ΧΑΑ. Το 2002 δημιουργήθηκε μια νέα εταιρεία με επωνυμία «Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε», που προήλθε από τη συγχώνευση του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών Α.Ε με το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών Α.Ε. Το 2006 η εταιρεία Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε (ΕΧΑΕ) μετονομάζεται σε Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε Συμμετοχών, Εκκαθάρισης, Διακανονισμού και Καταχώρησης. Το 2013 το «Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε» συγχωνεύτηκε με τα Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε (ΕΧΑΕ). Σήμερα ο Όμιλος ATHEX αποτελείται από την μητρική εταιρεία «Ελληνικά Χρηματιστήρια – Χρηματιστήρια Αθηνών» και τις θυγατρικές ATHEXCclear και ATHEX CSD. Εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς²⁰ και εναρμονίζεται πλήρως με τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα καθώς είναι μέλος

²⁰ Πηγή: <https://www.athexgroup.gr/el>

της European Securities and Markets Authority (ESMA) λειτουργώντας υπό την αιγίδα της. Επίσης είναι μέλος του International Organization of Securities Commissions (IOSCO).²¹

5.2 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ιδρύθηκε με τον Ν.1969/1991 ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας περί κεφαλαιαγοράς καθώς και της διενέργειας ελέγχου. Στις αρμοδιότητες της εμπίπτει και η επιβολή μέτρων και κυρώσεων, όταν παραβαίνουν τη σχετική νομοθεσία. Εποπτεύει παραδείγματος χάρη εισηγμένες εταιρείες ως προς τις υποχρεώσεις διαφάνειας, εταιρικά γεγονότα, ενημερωτικά δελτία αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου, οικονομικές καταστάσεις, τους μετόχους εισηγμένων εταιρειών ως προς την υποχρέωσή τους για δήλωση σημαντικών συμμετοχών, τις συναλλαγές ως προς τη χειραγώγηση αγοράς καθώς και τις πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες. Επιπροσθέτως τη συμμόρφωση με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και με τη νομοθεσία περί εταιρικής διακυβέρνησης, τη συμμόρφωση των εποπτευόμενων προσώπων ως προς το πλαίσιο της αντιμετώπισης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.²²

5.3 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) : «Η καλή εταιρική διακυβέρνηση συμβάλλει στη δημιουργία περιβάλλοντος εμπιστοσύνης, διαφάνειας και λογοδοσίας που είναι απαραίτητες για την προώθηση μακροπρόθεσμων επενδύσεων, χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και επιχειρηματικής ακεραιότητας, υποστηρίζοντας έτσι ισχυρότερη ανάπτυξη και κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς.»²³ Η εφαρμογή των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης ενισχύει την αξιοπιστία της κεφαλαιαγοράς, ταυτόχρονα τη διαφάνεια των οντοτήτων και βελτιώνει την ανταγωνιστικότητά τους.

Η Εταιρική Διακυβέρνηση αποτελεί ένα πλαίσιο-σύστημα νομικό, κανονιστικό και θεσμικό του τρόπου διοίκησης και ελέγχου μιας οντότητας. Όπως για παράδειγμα στον τρόπο λήψης των αποφάσεων, τη ορθή διαχείριση των οικονομικών πόρων, τον πλαίσιο των κανόνων

²¹ Πηγή: <http://www.hcmc.gr/>

²² Πηγή: <https://www.athexgroup.gr/el/>

²³ Πηγή: <https://www.oecd.org/>

λειτουργίας της οντότητας. Αποσκοπεί στην διασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων και όσων έχουν έννομο συμφέρον, στη βιωσιμότητα και ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Εύλογα γίνεται αντιληπτό πως καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ της οντότητας και όσων έχουν έννομο συμφέρον από αυτή, ώστε να επιλύονται οι συγκρούσεις συμφερόντων. Τέτοιες δύνανται να είναι οι μέτοχοι αλλά και τα μη εκτελεστικά μέλη του ΔΣ έναντι των Εκτελεστικών Διευθυντικών Στελεχών, οι ΕΔΣ έναντι εξωτερικών ελεγκτών άλλα και έναντι μελών της επιτροπής ελέγχου, μέλη της επιτροπής ελέγχου έναντι εξωτερικών ελεγκτών, μικρομέτοχοι έναντι μεγαλομετόχων, πιστωτές έναντι των μετόχων, αναλυτές εισηγμένων εταιρειών έναντι συμβούλων και αναδοχών. (Παπαστάθης,2014)

Στην Ελλάδα τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνηση τον εκδίδει το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ). Το ΕΣΕΔ ιδρύθηκε το 2012 με τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας,. Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΙΟΥΝΙΟΣ 2021)²⁴ για τις εταιρείες με αξίες εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά ορίζει τις αρχές του και με την οδηγία (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν.4706/2020(ΦΕΚ136/4/17-7-2020).²⁵

Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης θεσπίζει αρχές πέραν του υποχρεωτικού πλαισίου της νομοθεσίας Εταιρικής Διακυβέρνησης και πραγματεύεται εκείνα τα θέματα που δεν ρυθμίζονται νομοθετικά, ρυθμίζονται αλλά το ισχύον πλαίσιο επιτρέπει επιλογή ή παρέκκλιση και αυτά που ρυθμίζονται κατά το ελάχιστο περιεχόμενό τους. Ο ΕΚΕΔ συμπληρώνει υποχρεωτικές διατάξεις ή εισάγει αυστηρότερες αρχές. Οι αρχές αυτές αφορούν:

- Το διοικητικό συμβούλιο (το ρόλο, τις αρμοδιότητες, το μέγεθος, τη σύνθεση και τη λειτουργία)
- Εταιρικό συμφέρον (υποχρέωση πίστης και επιμέλειας, βιωσιμότητα)
- Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου
- Μέτοχοι, ενδιαφερόμενα μέρη (γενική συνέλευση, συμμετοχή μετόχων, ενδιαφερόμενα μέρη)
- Δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης (οδηγίες σύνταξης) (Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης, 2021)²⁶

²⁴ Πηγή:<https://www.esed.org.gr/web/guest/code-listed>

²⁵ Πηγή : <https://www.e-nomothesia.gr/> (Νόμος 4706/2020)

²⁶ Πηγή:<https://www.esed.org.gr/web/guest/code-listed>

Σύμφωνα με τον Ν4449/2017 ²⁷ και τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, το ΔΣ των εισηγμένων εταιρειών υποχρεούται να συστήσει επιτροπή ελέγχου και αποτελείται από τρία τουλάχιστον μέλη, μη εκτελεστικά και στην πλειοψηφία τους είναι ανεξάρτητα. Η επιτροπή ελέγχου καταρτίζει κανονισμό λειτουργίας και τον δημοσιεύει στην ιστοσελίδα της οντότητας που ελέγχει, υποβάλλει ετησία έκθεση πεπραγμένων η οποία περιλαμβάνει την πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης που ακολουθεί η εταιρεία. Η επιτροπή θα είναι υπεύθυνη όχι μόνο για την ενημέρωση του ΔΣ ως προς το αποτέλεσμα του ελέγχου, τη συμβολή του στην ακεραιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης αλλά και ποιος ήταν ο ρόλος της εν λόγω διαδικασίας, όσο και για την παρακολούθηση τόσο της διαδικασίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης όσο και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Επίσης είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της διενέργειας του ελέγχου των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και για την εποπτεία της ανεξαρτησίας των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

5.4 ΝΟΜΟΣ SARBANES -OXLEY

Ο Νόμος Sarbanes – Oxley (Sarbox) πήρε το όνομα του από τους Paul Spyros Sarbanes και Michael Garver Oxley, η πρόταση των δυο μελών του Κογκρέσου ψηφίστηκε και υπογράφηκε στις ΗΠΑ στις 30/7/2002 από τον Πρόεδρο George Bush. Τα σκάνδαλα που είχαν προκληθεί τα προηγούμενα χρόνια στον λογιστικό και ελεγκτικό κλάδο των ΗΠΑ είχαν επηρεάσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στο χρηματοοικονομικό σύστημα και στόχος του ήταν να τον επαναφέρουν. Ο Νόμος αναφέρεται σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και πληροφόρησης. Επέβαλλε βαρύτατες ποινές σε περίπτωση παραβίασης και μη συμμόρφωσης με το νόμο σε ορκωτούς ελεγκτές, ανώτατα στελέχη, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, δικηγόρους και αναλυτές. Οι τροποποιήσεις του αφορούσαν κυρίως την Επιτροπή Ελέγχου ως προς την λειτουργία τους, την πιστοποίηση για την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων, την επάρκεια και τη διαφάνεια των ελέγχων της οικονομικής μονάδας. Επίσης, απαγορεύει τη νέα δανειοδότη και την τροποποίηση, ανανέωση, αύξηση των υφισταμένων δανείων σε μέλη του ΔΣ και σε στελέχη τους. Ορίζει ως κακούργημα την παραποίηση ή καταστροφή αρχείων ή τη μη διατήρηση αρχείων ελέγχου από τον ορκωτό ελεγκτή. (Ασπρίδης Γ.,2015)

27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ:6 ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE (ESG)

6.1.ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ (ΕΚΕ) ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (ESG)

Είναι γεγονός ότι όπως σε όλους τους τομείς έτσι και στον τομέα των επιχειρήσεων παρατηρούνται νοσηρές συμπεριφορές. Υπάρχουν επιχειρήσεις που καταστρέφουν το περιβάλλον (όπως η μόλυνση των υδάτων), είτε άμεσα είτε έμμεσα, παράγουν προϊόντα που βλάπτουν το περιβάλλον, εκμεταλλεύονται τους εργαζομένους ιδιαίτερα στις οικονομικά ασθενής χώρες, έχουν εργαζομένους ακόμα και παιδιά και που παραβιάζουν τους νόμους. Ωστόσο, υπάρχει και πλήθος επιχειρήσεων που λειτουργούν υπεύθυνα έναντι όλων των ενδιαφερόμενων μερών, της κοινωνίας και του φυσικού περιβάλλοντος. Πρέπει να επισημανθεί όμως ότι τις τελευταίες δεκαετίες πλήθος επιχειρήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως αναδεικνύεται μέσα από ποικίλες δράσεις τους λειτουργούν με υπευθυνότητα, κοινωνική ευαισθησία και ευσυνειδησία, με επιχειρησιακή ηθική και ενδιαφέρον για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξαν επιχειρήσεις στην πανδημία που ενίσχυσαν οικονομικά το εθνικό σύστημα υγείας και ένα πλήθος επιχειρήσεων προσάρμοσαν την λειτουργία τους για την προστασία της δημόσιας υγείας. Επίσης, οι επιχειρήσεις επενδύουν στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Παραδείγματα που προβάλλουν την αξία και την αναγκαιότητα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ).

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη σχετίζεται τόσο με την οικονομική στήριξη όσο και με τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων έναντι κοινωνικών και περιβαλλοντικών θεμάτων.

Οι κύριες δράσεις της ΕΚΕ μπορούν να ταξινομηθούν στις εξής κατηγορίες: δράσεις για τους εργαζομένους της επιχείρησης, για τους πελάτες, για την κοινωνία και για το περιβάλλον. (Μπουραντάς, 2015)

Σε κάποιες χώρες της Ευρώπης οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να δημοσιοποιούν την κοινωνική δράση τους.

Σύμφωνα με τους Gillan et al. (2021) μια πιο εκτεταμένη ορολογία του ΕΚΕ είναι το Environmental, Social and Government (ESG), αφού η ΕΚΕ αναφέρεται στο να δρουν οι εταιρείες πιο κοινωνικά υπεύθυνα και περιλαμβάνει έμμεσα την έννοια της διακυβέρνησης. Η ΕΚΕ παραδοσιακά αναφέρεται στις δραστηριότητες των εταιρειών με κύριο μέλημα να είναι πιο κοινωνικά υπεύθυνοι, να είναι εν ολίγοις ένας καλύτερος εταιρικός πολίτης. Μια καίρια διαφορά μεταξύ των δύο όρων είναι ότι το ESG περιλαμβάνει ρητώς τη διακυβέρνηση, ενώ η

ΕΚΕ περιλαμβάνει θέματα διακυβέρνησης έμμεσα, καθώς σχετίζονται με περιβαλλοντικές και κοινωνικές εκτιμήσεις. Έτσι, το ESG τείνει να είναι μια πιο εκτεταμένη ορολογία από την ΕΚΕ.

Ο όρος ESG αναφέρεται σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και διακυβέρνησης. Αναλυτικότερα αναφέρονται:

- Ο παράγων περιβάλλον στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στη μόλυνση του περιβάλλοντος, στην βιοποικιλότητα, στην αποψίλωση των δασών, στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, στη χρήση ενεργειών καθώς και εάν κάνουν χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στον τρόπο με τον οποίο δρουν οι εταιρίες ως προς το φυσικό περιβάλλον, ήτοι ο σεβασμός προς αυτό.
- Ο παράγων κοινωνία για θέματα κοινωνικού χαρακτήρα, όπως κοινωνική ευημερία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά, τα δικαιώματα των ζώων, τα ζητήματα υγείας και ασφάλισης, οι συνθήκες εργασίας, η διαφορετικότητα στο χώρο εργασίας, οι εργασιακές σχέσεις, τα εργασιακά πρότυπα, η ικανοποίηση των πελατών και η προστασία των δεδομένων. Επιπλέον, σχετικά με το πως προωθεί η εταιρεία την εταιρική της κουλτούρα και πως δρα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της.
- Ο παράγων Διακυβέρνηση στις στρατηγικές, στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, στις πρακτικές διαχείρισης, στη δομή και την ορθή διακυβέρνηση των εταιριών. Ήτοι στην αξιοπιστία της ηγεσίας, στη δομή, το μέγεθος και στην ποικιλομορφία του διοικητικού συμβουλίου, στις απολαβές των στελεχών, στα ενδοεταιρικά σημεία ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου, στη διαφάνεια, σε φαινόμενα διαφοράς και δωροδοκίας και στη λογοδοσία.

Πλήθος, επενδυτών στρέφονται σε κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις, σ' αυτές που είναι σύμφωνες με περιβαλλοντικά, κοινωνικά κριτήρια και κριτήρια εταιρικής διακυβέρνησης (κριτήρια ESG).

Οι εταιρίες υιοθετούν πρακτικές παραγόντων ESG που ενώ δεν είναι χρηματοοικονομικοί παράγοντες μπορούν κάλλιστα να επηρεάσουν την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει αξία μακροπρόθεσμα. Παρά το γεγονός ότι οι δείκτες ESG είναι μη χρηματοοικονομικοί, συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών και ο τρόπος διαχείρισής τους από μια εταιρεία έχει χρηματοοικονομικές συνέπειες.

Η δημοσιοποίηση των πληροφοριών ESG συνδράμει σε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της εταιρείας και μειώνει την ασύμμετρη πληροφόρηση των επενδυτών και των ενδιαφερόμενων μερών. Παράλληλα όμως, οι εταιρείες γνωστοποιούν πληροφορίες ESG όχι μόνο γιατί

νώθουν πίεση από την επιμονή για περισσότερη πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών αλλά και διότι επωφελούνται, αφού διακρίνονται από τους ανταγωνιστές τους, προσελκύουν μακροπρόθεσμους επενδυτές, έχουν πρόσβαση σε κεφάλαια με μικρότερο κόστος και ενισχύουν την εταιρική φήμη. Γεγονός συνδέεται άρρηκτα με τις πωλήσεις, τα έσοδα και τις αποδόσεις(Arayssi, et al., 2020).

Ασφαλώς, δεν αρκεί μόνο η γνωστοποίηση αυτών των πληροφοριών, αλλά οι γνωστοποιήσεις αυτές θα πρέπει να είναι κατανοητές, διαφανείς, ουσιαστικές και αξιόπιστες. Τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες ποικίλουν ανάλογα με τον κλάδο και το επιχειρηματικό μοντέλο που ακολουθούν. Για να διασφαλιστεί η ποιότητα των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται καθώς και για την υποστήριξη των εταιριών έχουν οριστεί κατευθυντήριες οδηγίες.

Σύμφωνα με την Οδηγία Δημοσιοποίησης Πληροφοριών (ATHEX,2019) υπάρχουν δυο προσεγγίσεις προσδιορισμού ουσιαστικών θεμάτων για να αξιολογήσουν οι εταιρείες την ανάπτυξη, την επίδοση, τη θέση και τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων αυτών της εταιρείας:

- i. με χρηματοοικονομικά κριτήρια, απευθύνεται κυρίως στους επενδυτές καθώς αξιολογεί τη χρηματοοικονομική επίπτωση και
- ii. με περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια, απευθύνεται κυρίως στους πολίτες, τους καταναλωτές, στους εργαζομένους και την κοινωνία πολιτών καθώς αξιολογεί την κοινωνική και περιβαλλοντική επίπτωση.

Επίσης, οι δείκτες ESG που θα χρησιμοποιούν οι εταιρείες θα πρέπει να προσδίδουν στις δημοσιοποιημένες πληροφορίες τα εξής χαρακτηριστικά: ποιότητα και παροχή δεδομένων, αμεροληψία, πεδίο αναφοράς, ευθύνη και εποπτεία, διασφάλιση ακριβείας πληροφοριών, μορφή και προσβασιμότητα, και χρονοδιάγραμμα.

Οι προτεινόμενοι δείκτες ESG είναι οι ακόλουθοι:

➤ Γενικοί :

- Βασικοί δείκτες
- Προηγμένοι δείκτες

➤ Κλαδικό (δείκτες ειδικά για τους κλάδους του Χρηματιστηρίου Αθηνών.)

6.2 ESG ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΡΑΣΗ

Καθώς το επενδυτικό τοπίο μετατοπίζεται σε επιλογές συμβατές με το σεβασμό στο περιβάλλον, την κοινωνική προστασία και την υπεύθυνη εταιρική πολιτική, αξίζει να αναφερθεί πως ξεκίνησε αυτό. Ο όρος ESG εμφανίστηκε πρώτη φορά το 2004 σε μια έκθεση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) που αφορούσε την ενσωμάτωση θεμάτων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εταιρικής διακυβέρνησης σε επενδυτικές αποφάσεις. (Eccles et al., 2020)

Ο ΟΗΕ στηρίζει τις αρχές για υπεύθυνη επένδυση του Principles for Responsible Investment (PRI) και κατέχει σημαντική θέση στην υλοποίηση της στρατηγικής του. Οι Αρχές του PRI θεσπίστηκαν το 2006 από το UNEP FI και το UN Global Compact για τους επενδυτές²⁸, είναι έξι και αφορούν ένα πλαίσιο για την ενσωμάτωση θεμάτων ESG στις διαδικασίες ανάλυσης επενδύσεων και λήψης αποφάσεων, στις πολιτικές και πρακτικές που θα ακολουθούν και στην εφαρμογή των Αρχών.²⁹

Το 2011 ιδρύθηκε το Sustainability Accounting Standards Board (SASB) που είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με σκοπό την ανάπτυξη προτύπων για επενδύσεις και την οικονομική επίπτωση της βιωσιμότητας. Το SASB ανέπτυξε πρότυπα ανά κλάδο που προσδιορίζουν θέματα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβέρνησης και βοηθούν τις εταιρείες να δημοσιοποιήσουν οικονομικά σημαντικές πληροφορίες βιωσιμότητας στους επενδυτές.³⁰

Το SASB παρέχει πρότυπα που επικεντρώνονται σε θέματα ESG και αναμένεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην εταιρεία. Το Global Reporting Initiative (GRI) ιδρύθηκε το 1997³¹ και τα πρότυπα του εστιάζουν στις οικονομικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις μιας εταιρείας σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το SASB και το GRI ανακοίνωσαν ένα πρόγραμμα συνεργασίας. Μπορεί τα πρότυπα και των δυο να σχετίζονται με πληροφορίες βιωσιμότητας, αλλά χρησιμοποιούνται για διαφορετικούς σκοπούς, με αποτέλεσμα έτσι να παρέχουν έναν πρακτικό οδηγό για τον τρόπο πως να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό. Τον Δεκέμβριο του 2020 πέντε οργανισμοί πλαισίου και καθορισμού προτύπων ο SASB, ο IIRC ο CDP, ο CDSB, GRI, δημοσίευσαν το «Global sustainability and integrated reporting organisations launch prototype climate-related financial disclosure standard». Τον Ιούνιο του 2021 από την συγχώνευση του Sustainability Accounting Standards Board (SASB) και του International Integrated Reporting Council (IIRC) ιδρύθηκε το Value

²⁸ <https://www.unepfi.org/about/>

²⁹ <https://www.unpri.org/>

³⁰ <https://www.sasb.org/standards/download/>

³¹ <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>

Reporting³² Foundation που είναι ένας παγκόσμιος μη κερδοσκοπικός οργανισμός που παρέχει ένα πλαίσιο (αρχών, αναφορών και προτύπων) για να βοηθήσει τις εταιρείες και τους επενδυτές με σκοπό να κατορθώσουν μια κοινή θεώρηση της επιχειρηματικής αξίας, πως δηλαδή δημιουργείται, διατηρείται και διαβρώνεται. Αποτελείται από το Value Reporting Foundation Board of Directors και από δυο άλλα ανεξάρτητα συμβούλια το Sustainability Accounting Standards Board που είναι υπεύθυνο για τα πρότυπα SASB και το International Integrated Reporting Framework Board³³ που είναι υπεύθυνο για το Διεθνούς IR πλαίσιο.

Ο IOSCO στις 18 Ιανουαρίου του 2019 εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τις δημοσιοποιήσεις θεμάτων ESG από τους εκδότες, αναφερόμενη μεταξύ άλλων και στην Αρχή 16 βάσει της οποίας οι εκδότες θα πρέπει να παρέχουν «πλήρη, ακριβή και έγκαιρη αποκάλυψη των οικονομικών αποτελεσμάτων, των κινδύνων και άλλων, πληροφορίες που είναι σημαντικές για τις αποφάσεις των επενδυτών» επισημαίνοντας ότι τα θέματα ESG, εάν και χαρακτηρίζονται ως μη οικονομικά, μπορεί να έχουν σημαντική επίδραση στις επιχειρηματικές δραστηριότητες των εκδοτών όπως επίσης και στους επενδυτές³⁴.

Όμως και ο OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) το 2020 είχε εκδώσει αναφορές σχετικά με επενδύσεις ESG.

Παράλληλα, η ESMA (European Securities and Markets Authority) η οποία είναι ανεξάρτητη Αρχή της ΕΕ που ιδρύθηκε το 2009 και αντικατέστησε τον Ιανουάριο του 2011 την Committee of European Securities Regulators (CERS) αλλά δίνει λόγο στα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, έχει ως στόχο της την προστασία των επενδυτών. Επίσης στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι χρηματοπιστωτικές αγορές υποστηρίζουν και προωθούν τη μετάβαση προς τη βιώσιμη οικονομία ενσωματώνοντας παράγοντες περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και διακυβερνητικούς στις βασικές της δραστηριότητες³⁵. Υιοθέτησε στρατηγική για βιώσιμη χρηματοδότηση, η οποία περιλάμβανε βιώσιμα μοντέλα και παράγοντες που σχετίζονται με το ESG.

6.3 ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ESG

Η Ελλάδα αφουγκραζόμενη τις συνθήκες της εποχής ρυθμίζει εντατικά πια θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.

Η ελληνική νομοθεσία με το αρ.151 του Ν. 4548/2018 «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών (Νέος νόμος περί Ανωνύμων Εταιριών)» ορίζει ότι οι μεγάλες ανώνυμες

³² <https://www.valuereportingfoundation.org/governance/#sasb-standards-board>

³³ <https://integratedreporting.org/the-iirc-2/>

³⁴ <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD619.pdf>

³⁵ <https://www.esma.europa.eu/policy-activities/sustainable-finance>

εταιρείες που αποτελούν οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος στην έκθεση διαχείρισης θα περιλαμβάνουν μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση που θα παρέχει πληροφορίες για θέματα περιβαλλοντικά, κοινωνικά, καταπολέμησης της διαφθοράς και σχετικά με τη δωροδοκία. Επίσης, στην κατάσταση θα αναφέρεται το επιχειρησιακό μοντέλο της εταιρείας, οι πολιτικές για τα προαναφερόμενα θέματα και οι κίνδυνοι αυτών σε συνδυασμό με τη δραστηριότητα της εταιρείας και οι μη χρηματοοικονομικοί βασικοί δείκτες που σχετίζονται με το συγκεκριμένο τομέα επιχειρήσεων. Αναφέρεται ακόμα ότι σε περίπτωση απουσίας τέτοιων πολιτικών οι μη χρηματοοικονομική κατάσταση θα πρέπει να αιτιολογεί την απουσία των πολιτικών αυτών και να εμπεριέχει σε όποια σημεία είναι δυνατό και επιτρεπτό αναφορές και πρόσθετες εξηγήσεις για τα ποσά που αναγράφονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.³⁶

Το 2019 το ATHEX είχε εκδώσει έναν Οδηγό Δημοσιοποίησης πληροφοριών ESG³⁷ ο οποίος παρουσίαζε εθελοντικές κατευθυντήριες γραμμές για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και δείκτες ESG που ήταν σύμφωνοι με τις απαιτήσεις της οδηγίας της ΕΕ. Αναλυτικότερα παρουσιάζει τον τρόπο προσδιορισμού, διαχείρισης και παρουσίασης των ουσιαστικών θεμάτων ESG και παρείχε οδηγίες για τη χρησιμοποίηση των δεικτών ESG από τις εταιρείες.

Ο Ν.4706/2020³⁶ περί «Εταιρικής διακυβέρνησης ανωνύμων εταιρειών, σύγχρονη αγορά κεφαλαίου, ενσωμάτωσε στην ελληνική νομοθεσία την Οδηγία (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, μέτρα προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1131 και άλλες διατάξεις». Όρισε διατάξεις για τις εισηγμένες εταιρείες κάποιες από τις οποίες ήταν η λειτουργία του ΔΣ των εισηγμένων εταιρειών, η καταλληλότητα των μελών ΔΣ, η θέσπιση κανονισμού λειτουργίας που θα περιλαμβάνει και τη διαδικασία διαχείρισης προνομιακών πληροφοριών και την πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης της εταιρείας, η εφαρμογή Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, η υποχρέωση για ενημέρωση των μετόχων και των επενδυτών για τα μέλη του ΔΣ όπως και η περίληψη του Κανονισμού Λειτουργίας της εταιρείας μέσω της εταιρικής ιστοσελίδας.³⁸

Ο Ελληνικός Κώδικας Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι ένα πλαίσιο αναφοράς για μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, σύμφωνο με τις κατευθυντήριες οδηγίες της European Commition (Ευρωπαϊκή Επιτροπή), με τον ν.4403/2016, και συνδεδεμένος με τον Γερμανικό Κώδικα Αναφοράς. Ο ελληνικός κώδικας αναφοράς προσφέρει κατευθυντήριες

³⁶

www.et.gr/index.php/nomoi-proedrika-diatagmata

³⁷ <https://www.athexgroup.gr/documents/10180/5665122/GR-ESG+REPORTING+GUIDE/e4f7fa48-d16a-4156-b9da-fbc27282a227>

³⁸ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikheireseis/nomos-4706-2020-phex-136a-17-7-2020.html>

γραμμές ως προς τον τρόπο ενσωμάτωσης των αρχών βιώσιμης ανάπτυξης και εταιρικής υπευθυνότητας στη λειτουργία των επιχειρήσεων. Διακρίνεται σε 4 πυλώνες και έχει 20 δείκτες. (Παράρτημα Γ') Τα πρότυπα του βασίζονται σε διεθνή πρότυπα αναφοράς.³⁹

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις 5/ 7/ 2021 διοργανώθηκε στην Ελλάδα το 1ο Athens ESG Forum από την BOUSSIAS και το περιοδικό Finance Pro, υπό την αιγίδα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ), της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών (ΕΘΕ) και του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), σε συνεργασία με το CSR Hellas και την υποστήριξη του Hellenic Alumni Association of LSE.⁴⁰

³⁹ <https://greekcode.sustainablegreece2020.com/>

⁴⁰ <https://www.athens-esg-forum.gr/>

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιείται μια λεπτομερής ανάλυση του ερευνητικού – εμπειρικού μέρους της διπλωματικής ερευνητικής μελέτης. Αρχικά αναφέρεται ο σκοπός της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας και τα ερευνητικά ερωτήματα. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στο δείγμα καθώς και στο ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων και την διεξαγωγή της έρευνας.

Σκοπός έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η ανάλυση της ποιότητας και της πληρότητας των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών.

Για την διερεύνηση του ανωτέρου ερευνητικού σκοπού διατυπώθηκαν τρία ερευνητικά ερωτήματα.

Ερευνητικά ερωτήματα

Ερευνητικά ερωτήματα, που αναμένεται να απαντηθούν από την εν λόγω πρωτογενή ποσοτική έρευνα είναι τα εξής:

1. Έχει βελτιωθεί η ποιότητα και η πληρότητα των πληροφοριών που παρουσιάζονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έπειτα από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ);
2. Ο εσωτερικός έλεγχος επηρεάζει την πληρότητα και την ποιότητα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων;
3. Οι εκθέσεις ESG ενεργούν θετικά στην πλήρη και ποιοτική παρουσίαση των πληροφοριών των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων ;

Ερευνητικό δείγμα

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 99 άτομα. Λογιστές, ορκωτοί ελεγκτές, εσωτερικοί ελεγκτές, μέλη Διοικητικού Συμβουλίου, οικονομολόγοι και αναλυτές ελληνικών οντοτήτων. Διεξήχθη το χρονικό διάστημα Ιούνιος και Ιούλιος 2021. Το δείγμα προέρχεται από την Ελλάδα.

Η μέθοδος συλλογής δείγματος είναι η τυχαία δειγματοληψία.

Ερευνητικό εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιείται για να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας είναι ένα ερωτηματολόγιο 35 ερωτήσεων κλειστού τύπου. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από 4 ερωτήσεις και αφορά δημογραφικές πληροφορίες. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου απαρτίζεται κατά το πλείστον από ερωτήσεις της πενταβάθμιας κλίμακας Likert στην οποία η βαθμολογία «1» αντιστοιχεί στην απάντηση «Καθόλου» και η βαθμολογία «5» στην απάντηση «Πάρα πολύ». Οι ερωτήσεις από «1» έως «7» αφορούν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Οι ερωτήσεις «8» έως «20» αφορούν τον έλεγχο. Και οι ερωτήσεις «21» έως 31» αφορούν τις εκθέσεις ESG.

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε στο Google Forms και η διανομή του έγινε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Η δημιουργία του ερωτηματολογίου στηρίχθηκε κατά σημεία σε κάποιες έρευνες. Οι ερωτήσεις που σχετίζονται με τα ΔΛΠ στο ερωτηματολόγιο της διατριβή του Χάραμη (2016) και στους Ablu et al. (2021). Οι ερωτήσεις που σχετίζονται με τις πληροφορίες ESG στους Arjaliès και Bansal (2018) και στους Amel- Zadeh και Serafeim (2017).

Εργαλείο στατιστικής ανάλυσης

Η ανάλυση των πληροφοριών και των δεδομένων που συλλέχτηκαν με το ερωτηματολόγιο πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 23.0. Πραγματοποιήθηκε περιγραφική ανάλυση, η οποία παρουσιάζεται σε επόμενο κεφάλαιο μαζί με την αποτύπωση των αποτελεσμάτων σε πίνακες και διαγράμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

8.1 ΈΛΕΓΧΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ

Στον **πίνακα 1** που ακολουθεί καταγράφεται ο έλεγχος αξιοπιστίας που πραγματοποιήθηκε για το ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας. Ο έλεγχος αξιοπιστίας έγινε με τον συντελεστή Cronbach' s Alpha. Τιμές του συντελεστή μεγαλύτερες από 0,700 υποδηλώνουν πολύ καλή αξιοπιστία των επιμέρους ερωτήσεων του ερωτηματολογίου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ο δείκτης $\alpha = 0,823 > 0,7$ γεγονός που δείχνει ότι η εσωτερική συνοχή του ερωτηματολογίου είναι πολύ καλή και επομένως προκύπτουν αξιόπιστα αποτελέσματα.

Πίνακας 1: Έλεγχος αξιοπιστίας ερωτηματολογίου

Cronbach's Alpha	N of Items
0,823	31

8. 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΉ ΑΝΑΛΥΣΗ

8. 2. 1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Στον **πίνακα 2** που ακολουθεί αποτυπώνονται τα αποτελέσματα των κοινωνικο-δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος της παρούσας μελέτης. Σύμφωνα με τα ευρήματα η πλειοψηφία του δείγματος με ποσοστό 63,6% είναι άντρες και 36,4% γυναίκες. Αναφορικά με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν το 37,4% των ερωτηθέντων είναι από 30 έως 40 ετών, το 31,3% είναι από 41 έως 50 ετών, το 18,2% είναι από 50 και άνω και το 13,1% του δείγματος ανήκει στην ηλικιακή ομάδα κάτω των 30 ετών. Σχετικά με το επάγγελμα τους η πλειοψηφία με 49,5% είναι λογιστές, το 26,3% είναι οικονομολόγοι, το 10,1% ορκωτοί ελεγκτές, το 7,1% μέλη διοικητικού συμβουλίου, το 5,1% αναλυτές και το 2% εσωτερικοί ελεγκτές. Τέλος, αναφορικά με το εκπαιδευτικό τους επίπεδο η πλειοψηφία με 70,7 % είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, το 26,3% δήλωσαν απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 3% κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών. Το γεγονός ότι συνολικά το 73% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος διασφαλίζει τα

αποτελέσματα της έρευνας, καθώς είναι βέβαιο πως έχουν γνώση των πρόσφατων αλλαγών στα ΔΠΧΠ.

Πίνακας 2: Κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά δείγματος

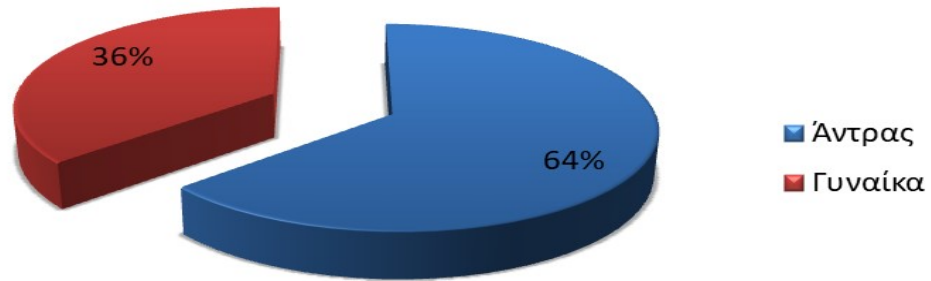
Κοινωνικο-δημογραφικά Χαρακτηριστικά	N	%
Φύλο		
Άντρας	63	63,6
Γυναίκα	36	36,4
Ηλικία		
<30 ετών	13	13,1
30-40 ετών	37	37,4
41-50 ετών	31	31,3
>50 ετών	18	18,2

Επάγγελμα		
Λογιστής	49	49,5
Ορκωτός Ελεγκτής	10	10,1
Εσωτερικός ελεγκτής	2	2
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	7	7,1
Οικονομολόγος	26	26,3
Αναλυτής	5	5,1
Εκπαίδευση		
Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	26	26,3
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	70	70,7
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου	3	3

Στη συνέχεια δίνονται διαγραμματικά οι ποσοστιαίες αναλογίες των απαντήσεων για τα κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων.

Διάγραμμα 1

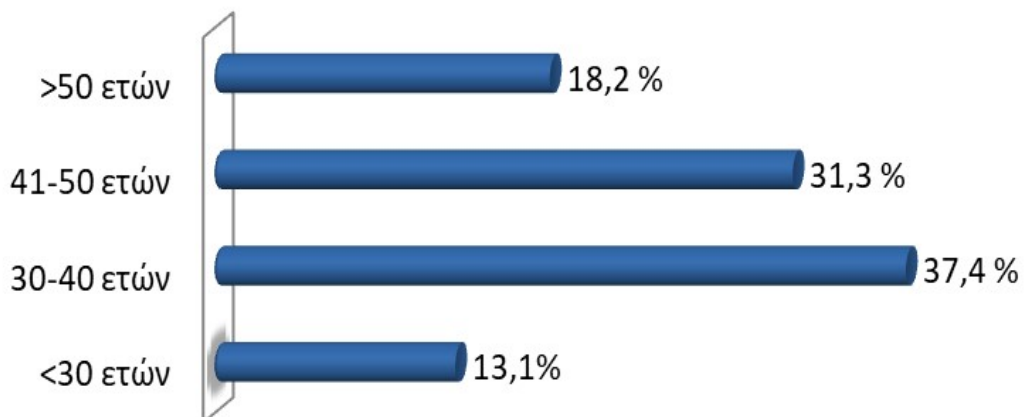
Φύλο

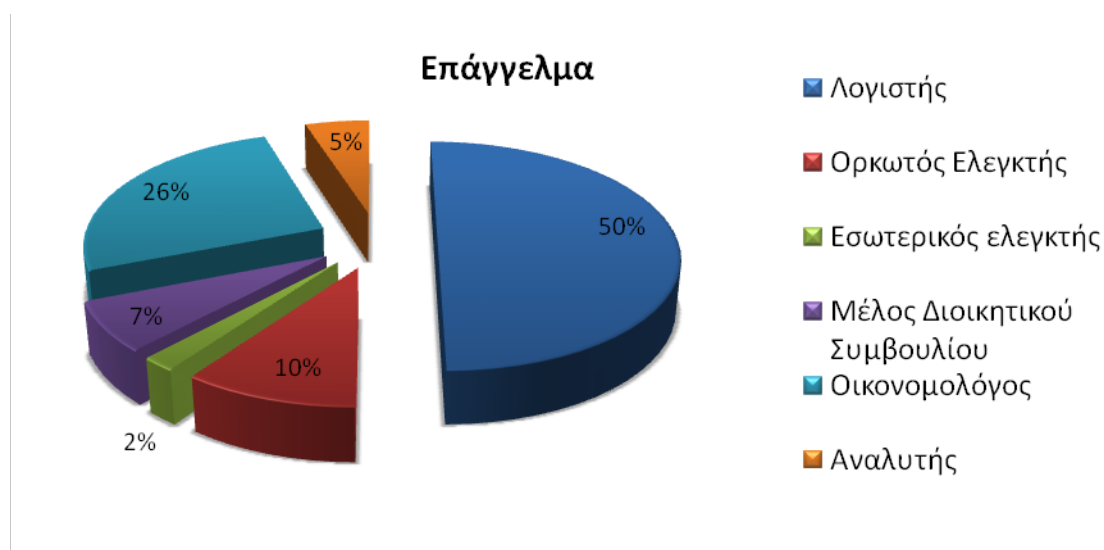
Διάγραμμα 2

Ηλικία

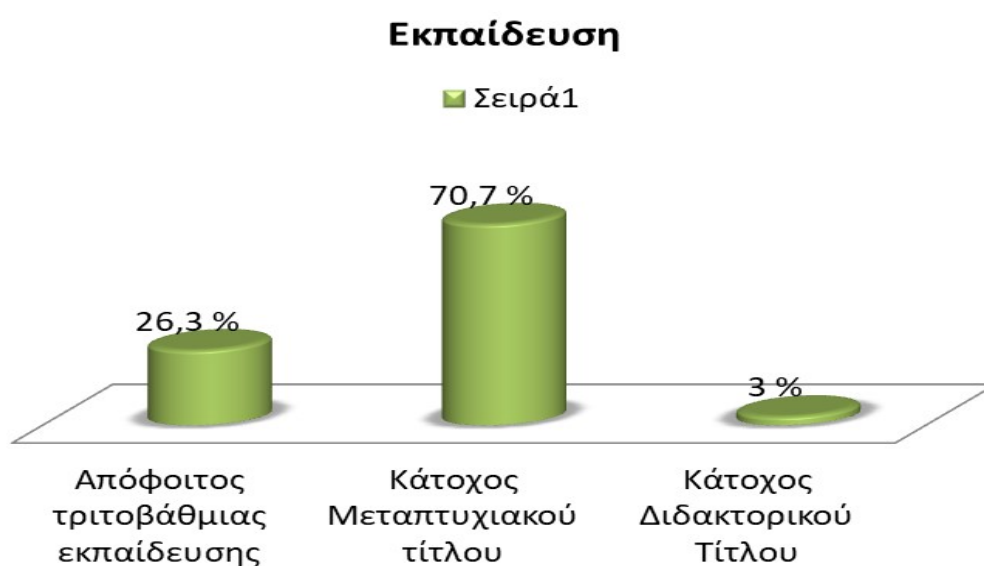
■ Σειρά1

Διάγραμμα 3

Διάγραμμα 4

8. 2. 2. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ «ΔΛΠ –ΕΛΕΓΧΟΣ- ESG»

8. 2.2.1. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Στην παρούσα ενότητα καταγράφονται τα αποτελέσματα αναφορικά με τις ερωτήσεις για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Ειδικότερα και με βάση τα ευρήματα του **πίνακα 3** διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Στην ερώτηση «Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» η πλειοψηφία του δείγματος με

51,5% δήλωσε «Πολύ» και το 25,3% «Πάρα πολύ». Μια μικρή μειοψηφία της τάξης του 5% συνολικά απάντησε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».

- Στην ερώτηση «Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων συντελεί σημαντικά στην εξάλειψη της διαχείριση των κερδών;» η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε «Πολύ» και το 37% «Αρκετά». Και εδώ η μειοψηφία με σύνολο 8% απάντησε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Στην ερώτηση «Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» το 41,4% του δείγματος διάλεξε την επιλογή «Πολύ» και το 36,4% απάντησε «Πάρα πολύ». Εδώ μόλις το 5% συνολικά επέλεξε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Στην ερώτηση «Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέχουν λογιστικές πληροφορίες που τις χαρακτηρίζει η πληρότητα;» η συντριπτική πλειοψηφία με 58,6% δήλωσε «Πολύ» και το 25,3% «Πάρα πολύ». Σ' αυτήν την ερώτηση το 7% συνολικά επέλεξε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Στην ερώτηση «Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα γίνεται βάσει των κανόνων που τα διέπουν;» η πλειοψηφία του δείγματος με 43,4% συγκέντρωσε τις απαντήσεις στην επιλογή «Αρκετά». Με υψηλότερο συνολικό ποσοστό της τάξης του 10% οι ερωτώμενοι εδώ επέλεξαν τις απαντήσεις «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Στην ερώτηση «Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα απεικονίζουν την πλήρη εικόνα της εταιρείας;» η πλειοψηφία του δείγματος με 45,5% δήλωσε «Πολύ» και το 38,4% απάντησε «Αρκετά». Το 5% συνολικά διάλεξε τις επιλογές «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Τέλος, στην ερώτηση «Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των Διεθνή Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα;» το 43,4% του δείγματος επέλεξε την απάντηση «Πολύ» και το 38,4% την απάντηση «Αρκετά». Συνολικά το 11% ένα σημαντικό ποσοστό δήλωσε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».

Συμπερασματικά, από τα ευρήματα προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρούν ότι τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ είναι ένα αξιόπιστο σύνολο κανόνων και αρχών που συμβάλει στη διαφάνεια και την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και στη μείωση περιπτώσεων χειραγώγησης αποτελεσμάτων. Προκύπτει επίσης πως θεωρούν ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη επωφελούνται καθώς αυξάνεται η συγκρισιμότητα.. Τα αποτελέσματα αυτά συμπίπτουν με του Χάραμη (2016).

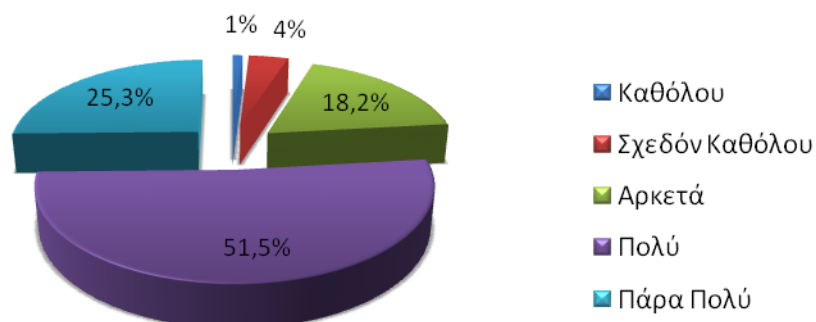
Πίνακας 3: Ερωτήσεις για Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

	Καθόλου	Σχεδόν Καθόλου	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	1 (1%)	4 (4%)	18 (18,2%)	51 (51,5%)	25 (25,3%)
Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων συντελεί σημαντικά στην εξάλειψη της διαχείριση των κερδών;	3 (3%)	5 (5,1%)	37 (37,4%)	43 (43,4%)	11 (11%)
Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	1 (1%)	4 (4%)	17 (17,2%)	41 (41,4%)	36 (36,4%)
Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέχουν λογιστικές πληροφορίες που τις χαρακτηρίζει η πληρότητα;	1 (1%)	6 (6,1%)	9 (9,1%)	58 (58,6%)	25 (25,3%)
Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα γίνεται βάσει των κανόνων που τα διέπουν;	4(4%)	6 (6,1%)	43 (43,4%)	37 (37,4%)	9 (9,1%)
Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα απεικονίζουν την πλήρη εικόνα της εταιρίας;	3 (3%)	2 (2%)	38 (38,4%)	45 (45,5%)	11 (11,1%)
Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα;	4 (4%)	7 (7,1%)	38 (38,4%)	43 (43,4%)	7 (7,1%)

Στη συνέχεια δίνονται διαγραμματικά οι ποσοστιαίες απαντήσεις του δείγματος σχετικά με τις ερωτήσεις αναφορικά με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

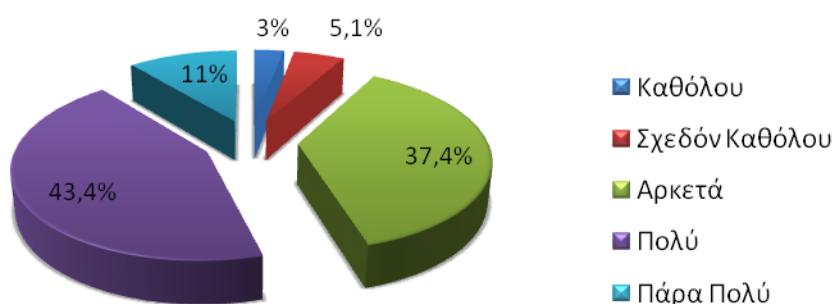
Διάγραμμα 5

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;

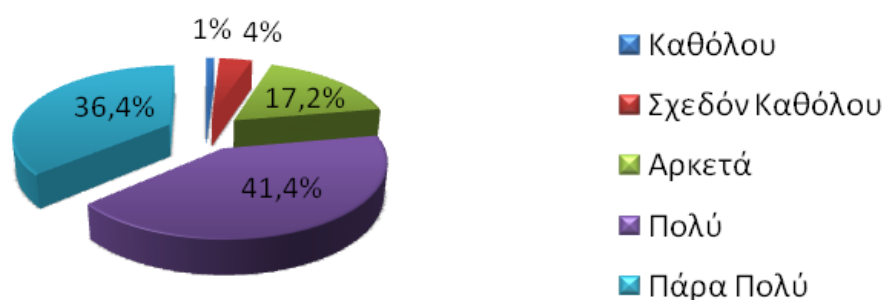
Διάγραμμα 6

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων συντελεί σημαντικά στην εξάλειψη της διαχείριση των κερδών;

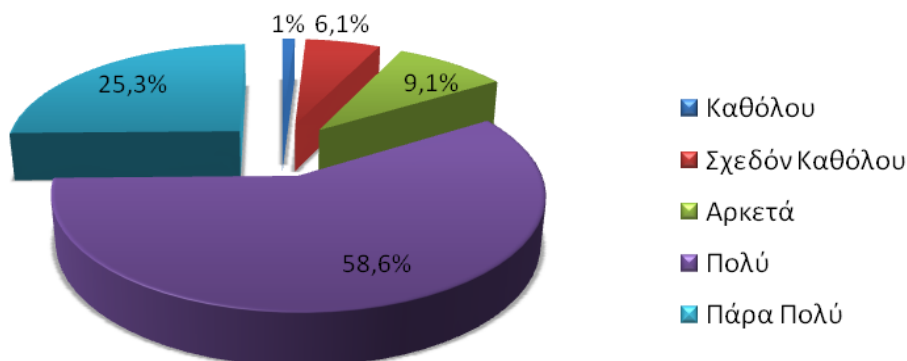
Διάγραμμα 7

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;

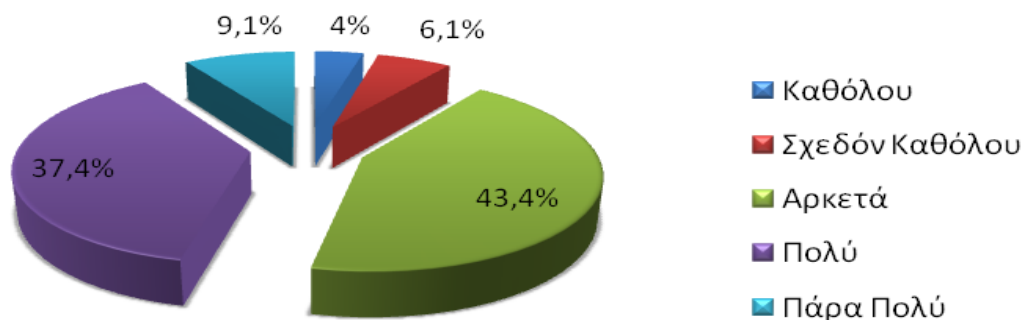
Διάγραμμα 8

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέχουν λογιστικές πληροφορίες που τις χαρακτηρίζει η πληρότητα;

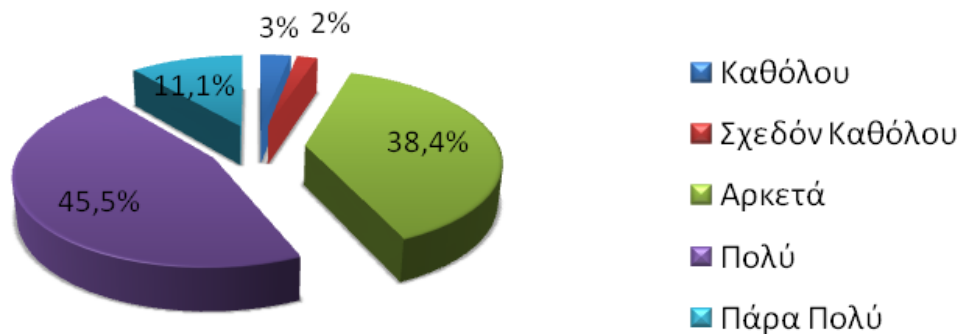
Διάγραμμα 9

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα γίνεται βάσει των κανόνων που τα διέπουν;

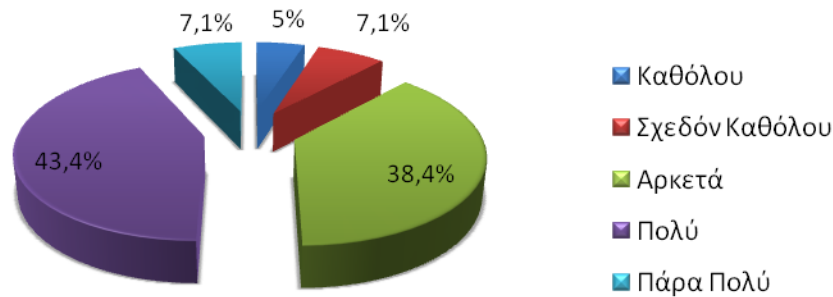
Διάγραμμα 10

Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα απεικονίζουν την πλήρη εικόνα της εταιρίας;

Διάγραμμα 11

Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην Ελλάδα;

8. 2.2.2. Εξωτερικός και Εσωτερικός Έλεγχος

Στην παρούσα ενότητα αποτυπώνονται οι απαντήσεις του δείγματος σχετικά με τις ερωτήσεις για τον Εξωτερικό και τον Εσωτερικό Έλεγχο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που κατεγράφησαν προκύπτουν τα εξής:

Στον πίνακα 4 που ακολουθεί διαπιστώνεται ότι:

- Στην ερώτηση «Η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων εξαρτάται από την εταιρεία που την ελέγχει;» η πλειοψηφία του δείγματος με 40,4% δήλωσε «Πολύ» και το 28,3% «Πάρα πολύ». Ένα μικρό ποσοστό συνολικά της τάξης του 9% απάντησε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου». Τα αποτελέσματα μας αυτά συμφωνούν με την έρευνα των Robu και Robu (2015) όπως και με των Baskaran et al. (2020) σύμφωνα με τους οποίους οι Big4 εταιρείες είναι πιο αποτελεσματικές στη μείωση διαχείρισης κερδών από εκείνες που δεν ανήκουν σε αυτές.119
- Στην ερώτηση «Οι εταιρείες με καλή φήμη παρέχουν υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικές πληροφορίες;» το 35,4% των ερωτηθέντων επέλεξε την απάντηση «Αρκετά». Εδώ με αρκετά υψηλότερο συνολικά ποσοστό 16, 1 % το δείγμα επέλεξε τις απαντήσεις «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».

Συμπερασματικά, από τα αποτελέσματα των ερωτηθέντων προκύπτει ότι το επενδυτικό κοινό και τα ενδιαφερόμενα μέρη δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην εταιρεία που ελέγχει όπως και στην φήμη της εταιρείας. Οι Dimitropoulos et al. (2013) αναφέρουν ότι οι εταιρείες που ελέγχονται από μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες εμφανίζουν υψηλότερη ποιότητα οικονομικών πληροφοριών.

Πίνακας 4: Ερωτήσεις αναφορικά με τον Εξωτερικό και τον Εσωτερικό Έλεγχο (1/3)

	Καθόλου	Σχεδόν Καθόλου	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων εξαρτάται από την εταιρεία που την ελέγχει;	1 (1%)	8 (8,1%)	22 (22,2%)	40 (40,4%)	28 (28,3%)
Οι εταιρείες με καλή φήμη παρέχουν υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικές πληροφορίες;	2 (2%)	14 (14,1%)	35 (35,4%)	28 (28,3%)	20 (20,2%)

Σύμφωνα με τα ευρήματα του **πίνακα 5** που ακολουθεί διαπιστώνεται ότι για τους σημαντικότερους παράγοντες που θεωρούν οι ερωτώμενοι όσον αφορά την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων προκύπτει ότι:

- Σημαντικότερος παράγοντες σχετικά με την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το δείγμα είναι η «Προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιρειών» επιλογή που συγκεντρώνει την συντριπτική πλειοψηφία των απαντήσεων με 55,6%.
- Στη συνέχεια το 14,1% των ερωτηθέντων επέλεξε την απάντηση «Δανεισμός από τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα», το 10,1% δήλωσε οι «Συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών», με 9,1% αντίστοιχα καταγράφονται οι απαντήσεις «Αμοιβές/αποζημιώσεις της εταιρείας» και «Αντληση κεφαλαίων από χρηματιστήρια» και τέλος ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του 2% δήλωσε οι «Προσωπικές φιλοδοξίες».

Από τα αποτελέσματα των ερωτηθέντων η κύρια αιτία παραποίησης είναι η προσπάθεια φοροδιαφυγής, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με την προσπάθεια των εταιρειών να αυξήσουν το κέρδος τους.

Πίνακας 5: Ερωτήσεις αναφορικά με τον Εξωτερικό και τον Εσωτερικό Έλεγχο (2/3)

Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;	N	%
Αμοιβές/αποζημιώσεις της εταιρίας	9	9,1
Προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιριών	55	55,6
Συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιριών	10	10,1
Δανεισμός από τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα	14	14,1
Αντληση κεφαλαίων από χρηματιστήρια	9	9,1
Προσωπικές φιλοδοξίες	2	2,0

Σύμφωνα με τα ευρήματα που καταγράφονται στον **πίνακα 6** προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Στην ερώτηση «Θεωρείτε ότι η πανδημία έχει επιδράσει θετικά στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων;» το 33,3% δήλωσε «Πολύ» και το 30,3% «Αρκετά». Ένα μεγάλο συνολικά ποσοστό της τάξης του 22,3% επέλεξε τις απαντήσεις «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου». Καθώς η πανδημία έχει επιπτώσεις στην διαδικασία του ελέγχου και στην ποιότητα του ελέγχου (Albitar et al., 2020) και η ποιότητα του ελέγχου σχετίζεται θετικά με την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (Gaynor et al., 2016) συνεπώς η πανδημία προωθεί τη μη διαφανή και αξιόπιστη πληροφόρηση.
- Στην ερώτηση «Ο εσωτερικός έλεγχος έχει σημαντικό ρόλο στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;» η πλειοψηφία των απαντήσεων του δείγματος συγκεντρώθηκαν στην επιλογή «Πολύ» ενώ και το 32,3% δήλωσε «Πάρα πολύ». Εδώ άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι κανένας από τους ερωτηθέντες δεν απήντησε «Καθόλου».
- Στην ερώτηση «Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» το 49,5% του δείγματος απάντησε «πολύ» και το 26,3% «Πάρα πολύ». Αντίστοιχα δεν διαπιστώθηκε κάποιος ερωτώμενος ο οποίος να απάντησε «Καθόλου».
- Στην ερώτηση «Όταν ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα μειώνεται η πιθανότητα παραποίησης οικονομικών καταστάσεων;» καταγράφονται τα υψηλότερα ποσοστά στις απαντήσεις «Πολύ» και «Πάρα πολύ» με 43,4% αντίστοιχα. Και στην παρούσα ερώτηση κανένας από τους ερωτηθέντες δεν επέλεξε την απάντηση «Καθόλου».
- Στην ερώτηση «Οι εταιρίες με πιστοποιημένους εσωτερικούς ελεγκτές κρίνονται πιο αξιόπιστες;» το 42,4% δήλωσε «Πολύ». Με 25,3% αντίστοιχα το δείγμα επέλεξε τις απαντήσεις «Αρκετά» και «Πάρα πολύ». Ομοίως με τις προηγούμενες δεν διαπιστώθηκε κάποιος ερωτώμενος που να επέλεξε «Καθόλου».
- Στην ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;» το 31,3% επέλεξε την απάντηση «Πολύ» και το 30,3% «Αρκετά». Ένα πολύ υψηλό συνολικά ποσοστό της τάξης του 33,4% απάντησαν «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Στην ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» το 35,4% δήλωσε «Αρκετά», ενώ ένα αρκετά μεγάλο συνολικό ποσοστό της τάξης του 29,3% επέλεξαν τις απαντήσεις «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».

- Στην ερώτηση «Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;» η πλειοψηφία με 49,5% απάντησε «Πολύ». Άξιο αναφοράς το γεγονός ότι κανένας από τους ερωτηθέντες του δείγματος δεν δήλωσε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».
- Στην ερώτηση «Ο εσωτερικός έλεγχος κατέχει σημαντική ευθύνη για τον εντοπισμό απάτης;» το 46,5% του δείγματος απάντησε «Πολύ» ενώ δεν βρέθηκε κανένας ερωτώμενος να απαντάει «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου». Όπως αναφέρει και ο Halbouni (2015) οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι υπεύθυνοι για τον εντοπισμό απάτης.
- Στην ερώτηση «Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;» το 41,4% απάντησε «Πολύ», ενώ ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης του 16,1% δήλωσε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου».

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προκύπτει ότι οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συνεισφέρει στην αξιοπιστία και τη διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ωστόσο διαφαίνεται ότι επικρατεί η άποψη πως σε μέτριο βαθμό μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις της διοίκησης.

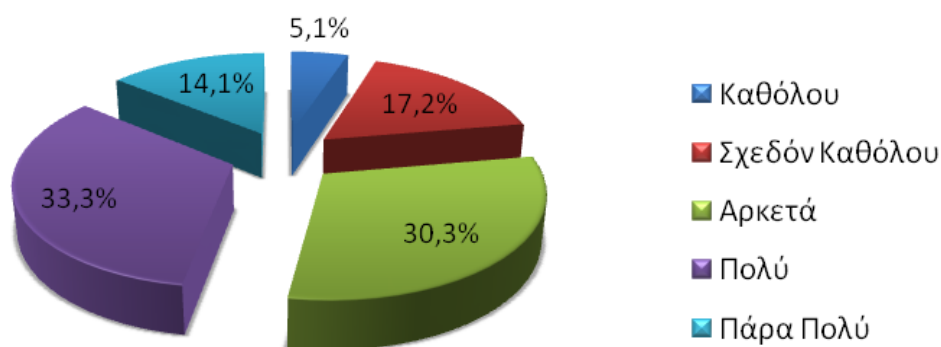
Μετά τον πίνακα καταγράφονται διαγραμματικά οι ποσοστιαίες απαντήσεις των ερωτηθέντων αναφορικά με τις επιμέρους ερωτήσεις του Εξωτερικού και Εσωτερικού Ελέγχου.

Πίνακας 6: Ερωτήσεις αναφορικά με τον Εξωτερικό και τον Εσωτερικό Έλεγχο (3/3)

	Καθόλου	Σχεδόν Καθόλου	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Θεωρείτε ότι η πανδημία έχει επιδράσει θετικά στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων;	5 (5,1%)	17 (17,2%)	30 (30,3%)	33 (33,3%)	14 (14,1%)
Ο εσωτερικός έλεγχος έχει σημαντικό ρόλο στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;	-	4 (4%)	11 (11,1%)	52 (52,5%)	32 (32,3%)
Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	-	4 (4%)	20 (20,2%)	49 (49,5%)	26 (26,3%)
Όταν ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα μειώνεται η πιθανότητα παραποίησης οικονομικών καταστάσεων;	-	1 (1%)	12 (12,1%)	43 (43,4%)	43 (43,4%)
Οι εταιρίες με πιστοποιημένους εσωτερικούς ελεγκτές κρίνονται πιο αξιόπιστες;	-	7 (7,1%)	25 (25,3%)	42 (42,4%)	25 (25,3%)
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;	6 (6,1%)	27 (27,3%)	30 (30,3%)	31 (31,3%)	5 (5,1%)
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;	3 (3%)	26 (26,3%)	35 (35,4%)	26 (26,3%)	9 (9,1%)
Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;	-	-	25 (25,3%)	49 (49,5%)	25 (25,3%)
Ο εσωτερικός έλεγχος κατέχει σημαντική ευθύνη για τον εντοπισμό απάτης;	-	-	25 (25,3%)	46 (46,5%)	28 (28,3%)
Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;	3 (3%)	13 (13,1%)	41 (41,4%)	36 (36,4%)	6 (6,1%)

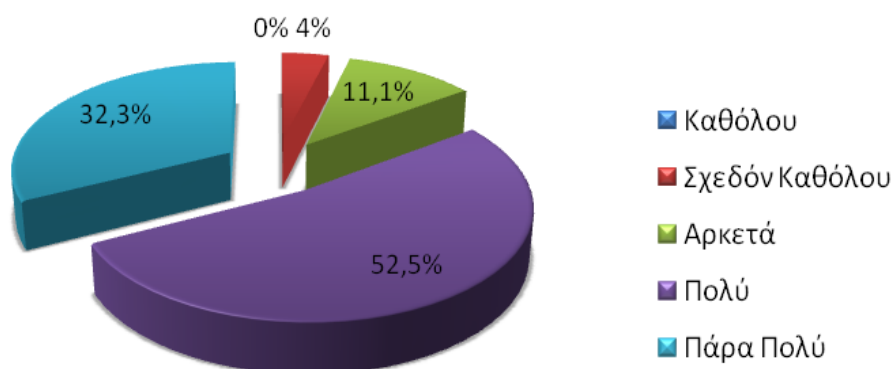
Διάγραμμα 12

Θεωρείτε ότι η πανδημία έχει επιδράσει θετικά στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων;

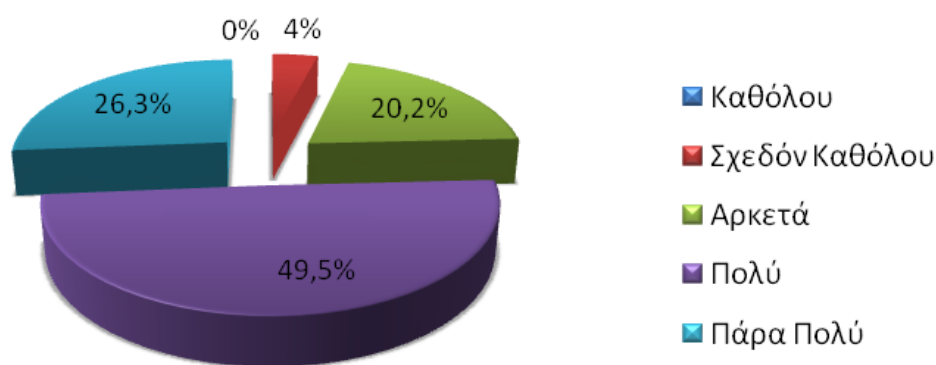
Διάγραμμα 13

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει σημαντικό ρόλο στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;

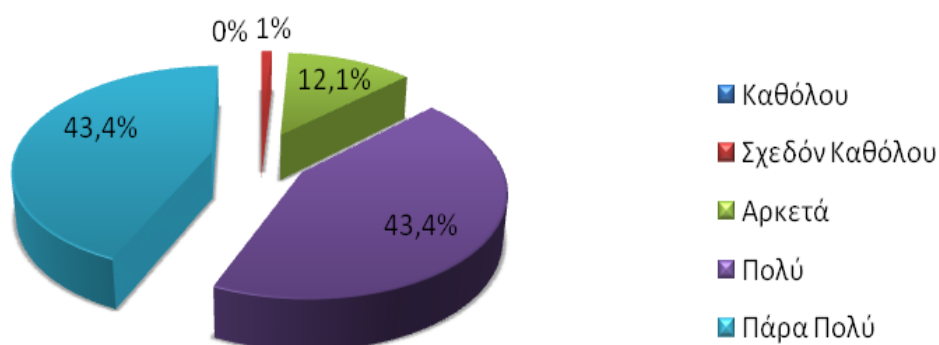
Διάγραμμα 14

Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;

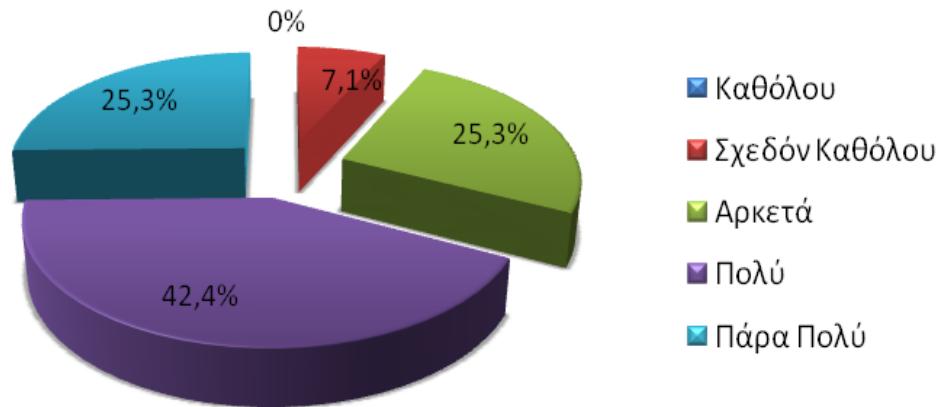
Διάγραμμα 15

Όταν ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα μειώνεται η πιθανότητα παραποίησης οικονομικών καταστάσεων;

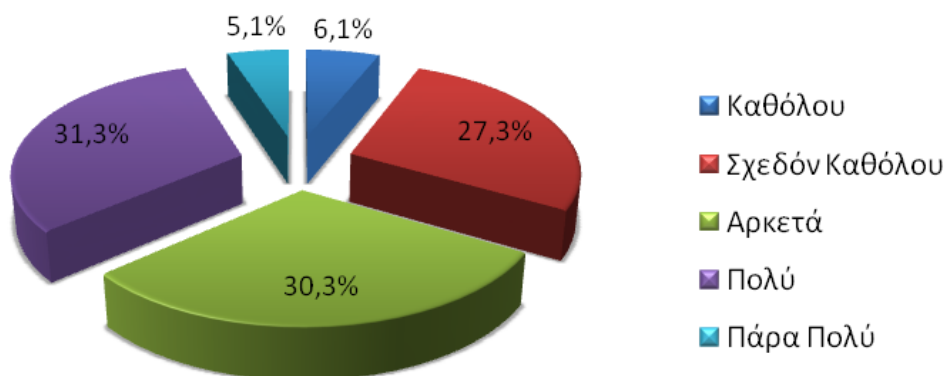
Διάγραμμα 16

**Οι εταιρίες με πιστοποιημένους
εσωτερικούς ελεγκτές κρίνονται πιο
αξιόπιστες;**

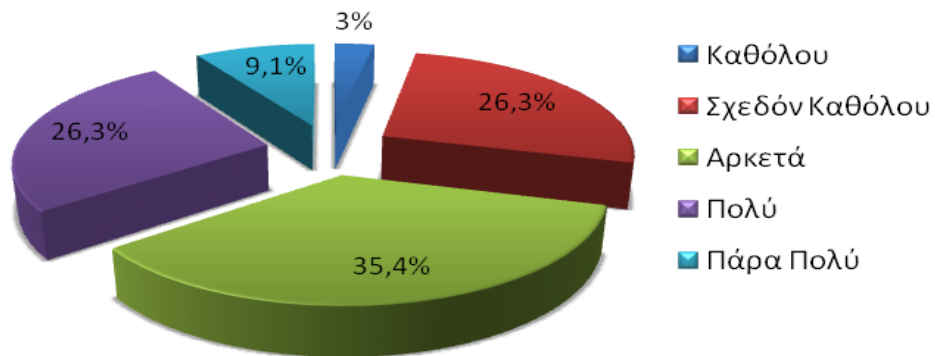
Διάγραμμα 17

**Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές
δρουν όντως ανεξάρτητα;**

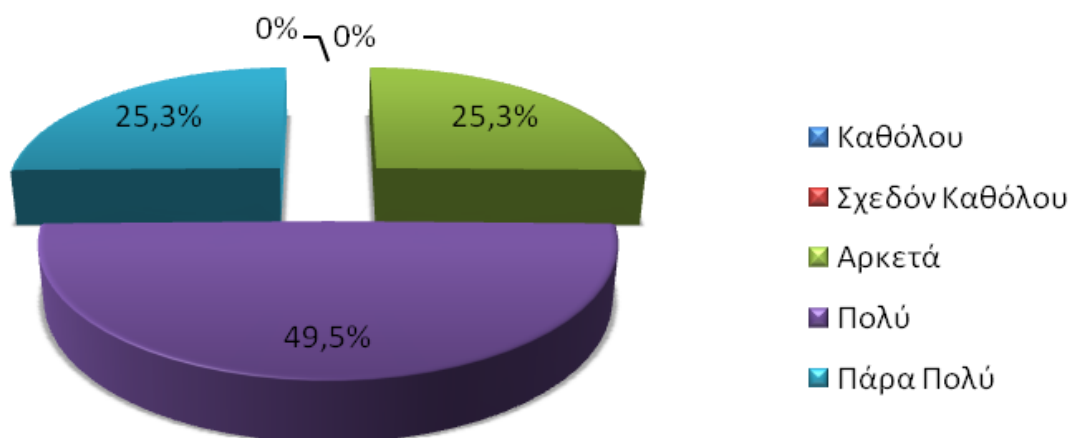
Διάγραμμα 18

Θεωρείτε ότι ο εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;

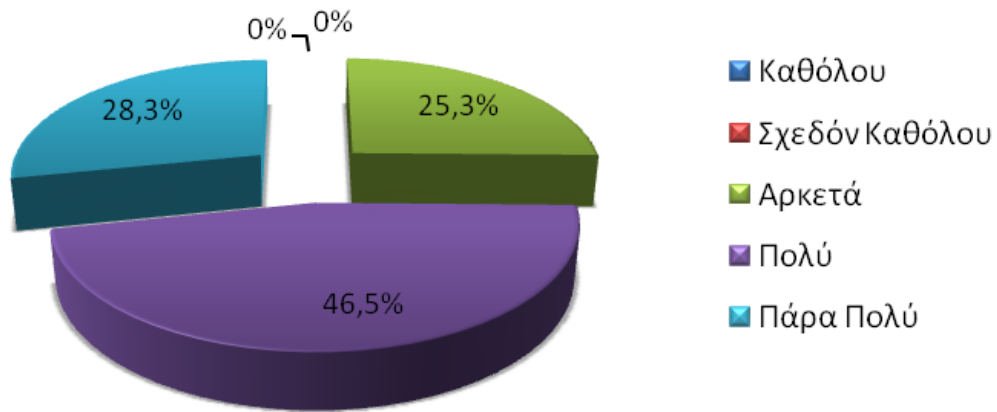
Διάγραμμα 19

Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;

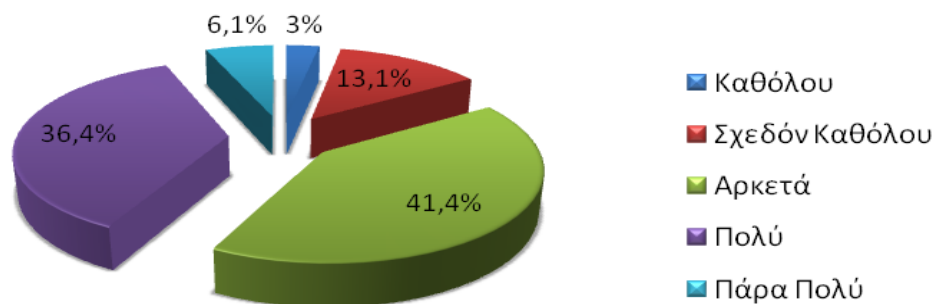
Διάγραμμα 20

Ο εσωτερικός έλεγχος κατέχει σημαντική ευθύνη για τον εντοπισμό απάτης;

Διάγραμμα 21

Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;

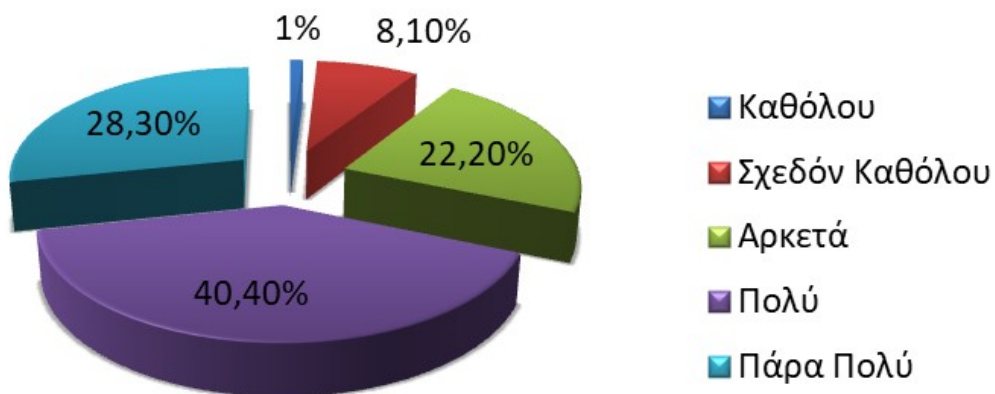
Διάγραμμα 22

Ποιός θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;

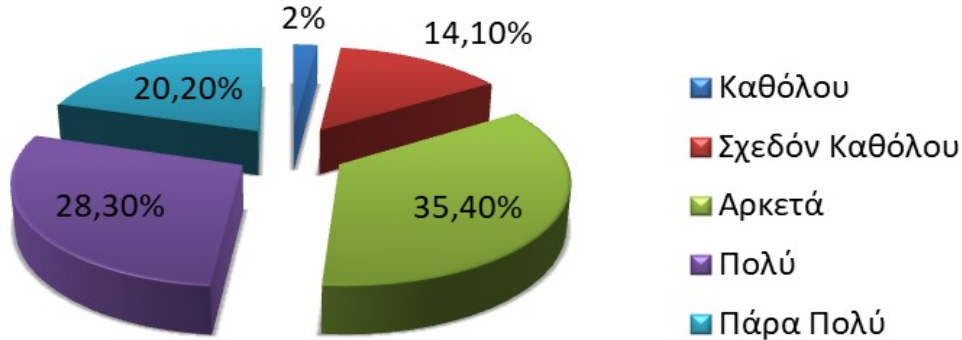
Διάγραμμα 23

Η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων εξαρτάται από την εταιρεία που την ελέγχει;

Διάγραμμα 24

Οι εταιρείες με καλή φήμη παρέχουν υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικές πληροφορίες;

8. 2.2.3. Environmental Social and Governance

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις του δείγματος σχετικά με τις ερωτήσεις τα ESG. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα 7 διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Και στις 6 ερωτήσεις αναφορικά με τη συμβολή των ESG η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Ειδικότερα, για την ερώτηση «Οι εκθέσεις των ESG (Environmental, Social and Governance) έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;» οι θετικές δηλώσεις ανέρχονται στο 86,9%, για την ερώτηση «Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;» το θετικό ποσοστό φτάνει το 83,8%, για την ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG θεωρείται ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;» οι θετικές δηλώσεις κυμαίνονται σε ελαφρώς χαμηλότερα ποσοστά της τάξης του 72,7%, για την ερώτηση «Θεωρείται πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τες ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;» οι θετικές απαντήσεις ανέρχονται στο 70,7%. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων συμπίπτουν με τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποίησαν οι Schiehl, και Kolahgar (2020), τα οποία έδειξαν ότι οι τιμές των μετοχών είναι πιο ανταποκρίσιμες όταν αποκαλύπτουν περισσότερο σημαντικές πληροφορίες ESG. Στα ίδια επίπεδα και οι θετικές δηλώσεις για την ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;» με 74,7% και τέλος για την

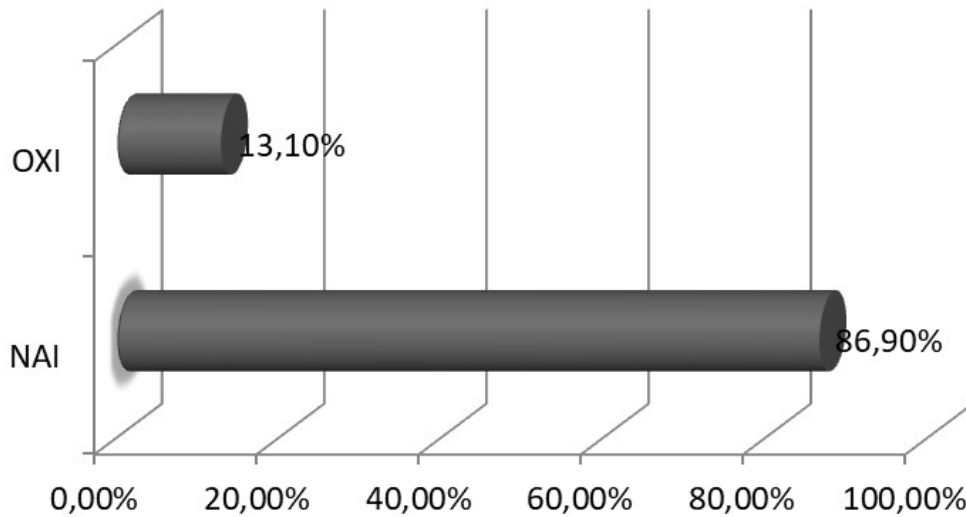
ερώτηση «Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;» το 84,8% απάντησε θετικά. Από την ανάλυση των απαντήσεων προκύπτει ότι οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι το κανονιστικό πλαίσιο των ESG είναι αξιόπιστο και παρέχει επιπλέον διαφάνεια στους επενδυτές. Συμπεραίνουμε πως η επιπλέον πληροφόρηση για την πολιτική της εταιρείας μειώνει τον κίνδυνο των επενδύσεων και δημιουργεί ασφάλεια στους επενδυτές.

Πίνακας 7: Ερωτήσεις για τα ESG (1/3)

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Οι εκθέσεις των ESG (Environmental, Social and Governance) έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;	86 (86,9%)	13 (13,1%)
Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;	83 (83,8%)	16 (16,2%)
Οι πληροφορίες ESG θεωρείται ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;	72 (72,7%)	27 (27,3%)
Θεωρείται πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τις ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;	70 (70,7%)	29 (29,3%)
Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;	74 (74,7%)	25 (25,3%)
Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;	84 (84,8%)	15 (15,2%)

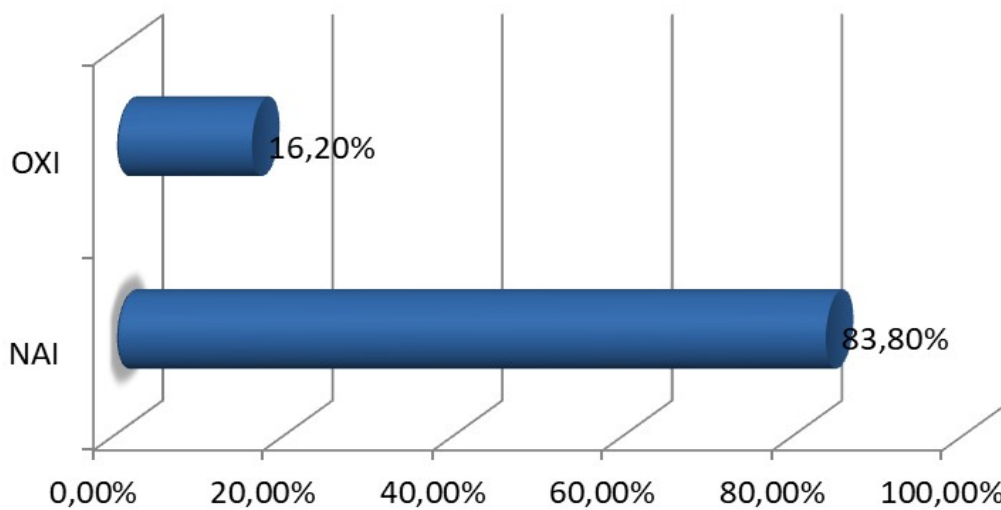
Διάγραμμα 25

Οι εκθέσεις των ESG (Environmental, Social and Governance) έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;

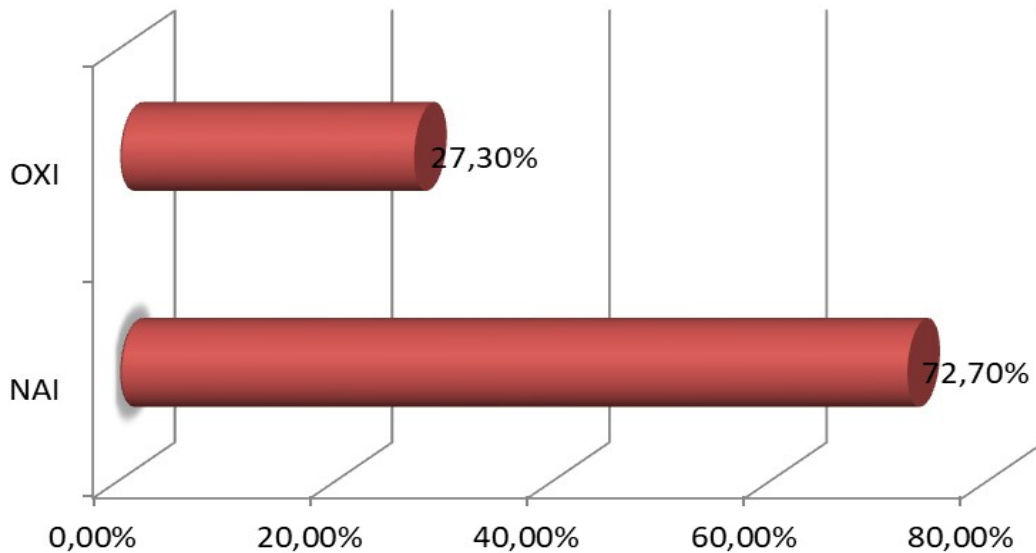
Διάγραμμα 26

Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;

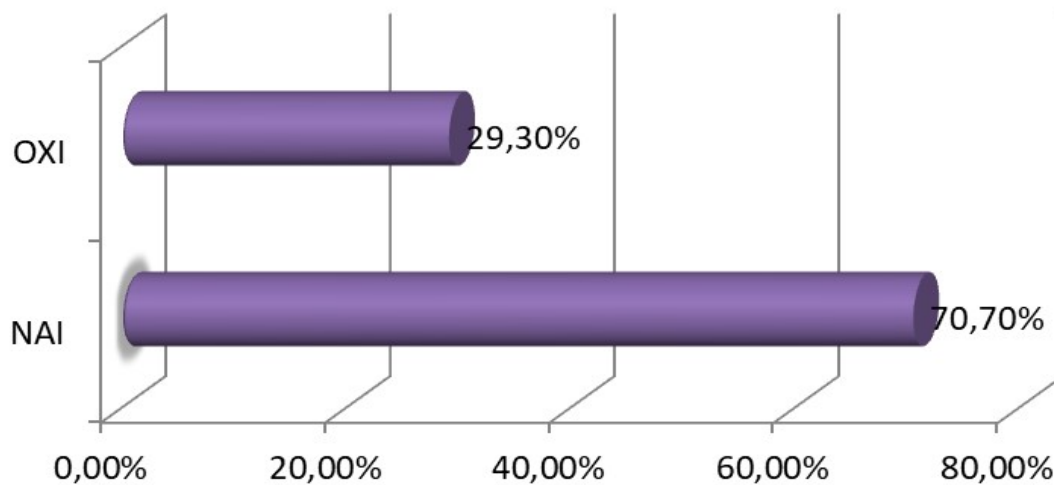
Διάγραμμα 27

Οι πληροφορίες ESG θεωρείται ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;

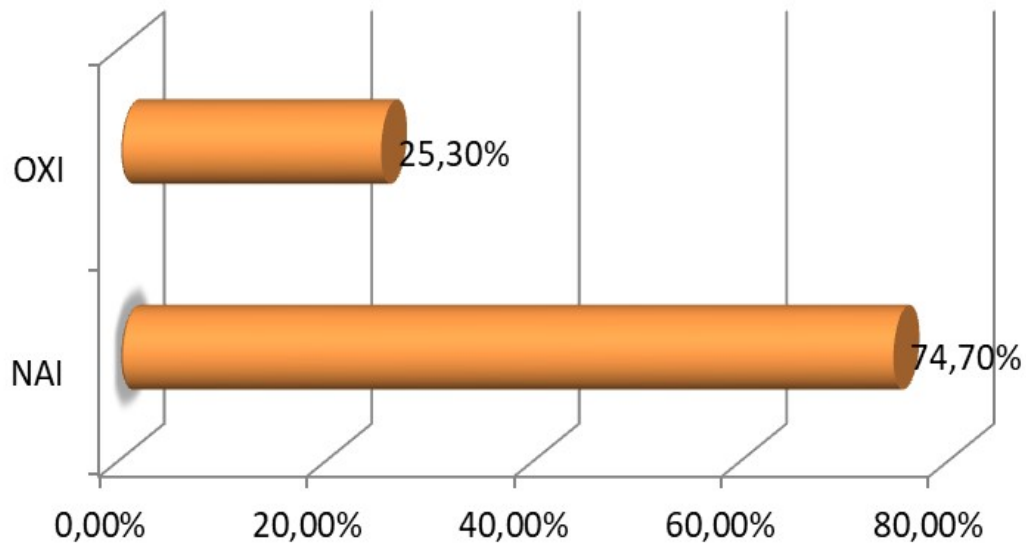
Διάγραμμα 28

Θεωρείται πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τις ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;

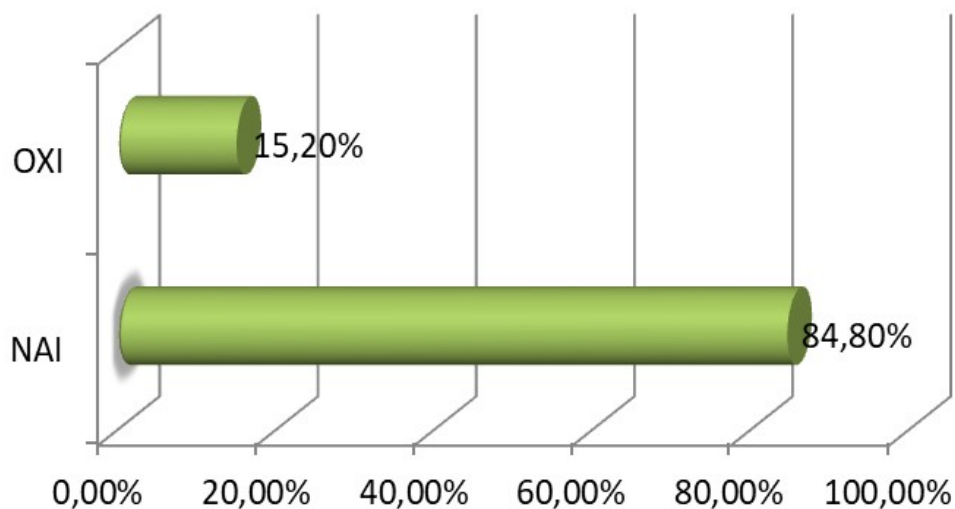
Διάγραμμα 29

Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;

Διάγραμμα 30

Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;

Στον **πίνακα 8** που ακολουθεί διαπιστώνονται τα εξής:

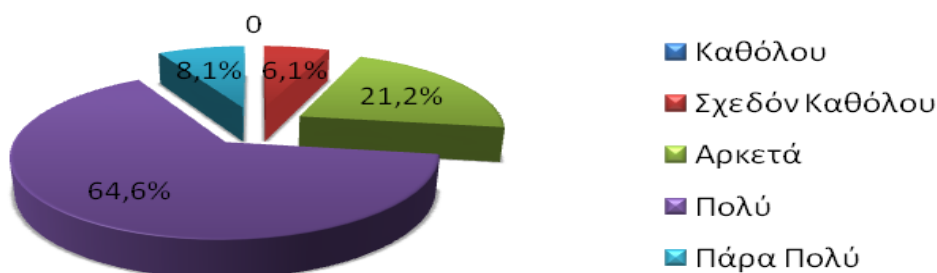
- Στην ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;» η συντριπτική πλειοψηφία με 64,4% απάντησε «Πολύ» ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες δεν επέλεξε την απάντηση «Καθόλου».
- Στην ερώτηση «Η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών πληροφοριών επηρεάζεται από την ποιότητα των αναφορών ESG;» το 46,5% δήλωσε «Πολύ» και το 40% «Αρκετά». Ένα μικρό συνολικά ποσοστό της τάξης του 8% απάντησε «Καθόλου» και «Σχεδόν καθόλου». Τα αποτελέσματα συνάδουν με την έρευνα των Onçioiu et al. (2018) που έδειξε ότι οι διαστάσεις του ESG επηρεάζουν την χρηματοοικονομική διαφάνεια, επηρεάζει τις οικονομικές αναφορές αλλά και τις ολοκληρωμένες αναφορές.
- Στην ερώτηση «Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG;» το 49,5% απάντησε «Πολύ» ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες δεν επέλεξε την απάντηση «Καθόλου». Τα αποτελέσματα συμβαδίζουν με αυτά των Kotsantonis et al. (2016) σχετικά με τις γνωστοποιήσεις ESG οι οποίες είναι σημαντικές για την αναγνώριση των επιπτώσεων στα ζητήματα της φήμης μιας εταιρείας, του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και της λήψης επενδυτικών αποφάσεων.
- Στην ερώτηση «Θεωρείται ότι συγκαλύπτονται λιγότερο ευνοϊκές πληροφορίες;» το 43,4% δήλωσε «Αρκετά» ενώ κανένας από το δείγμα δεν απάντησε «Καθόλου».

Πίνακας 8: Ερωτήσεις για τα ESG (2/3)

	Καθόλου	Σχεδόν Καθόλου	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;	-	6 (6,1%)	21 (21,2%)	64 (64,6%)	8 (8,1%)
Η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών πληροφοριών επηρεάζεται από την ποιότητα των αναφορών ESG;	1 (1%)	7 (7,1%)	40 (40,4%)	46 (46,5%)	5 (5,1%)
Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG;	-	6 (6,1%)	31 (31,3%)	49 (49,5%)	13 (13,1%)
Θεωρείται ότι συγκαλύπτονται λιγότερο ευνοϊκές πληροφορίες;	-	9 (9,1%)	43 (43,4%)	38 (38,4%)	9 (9,1%)

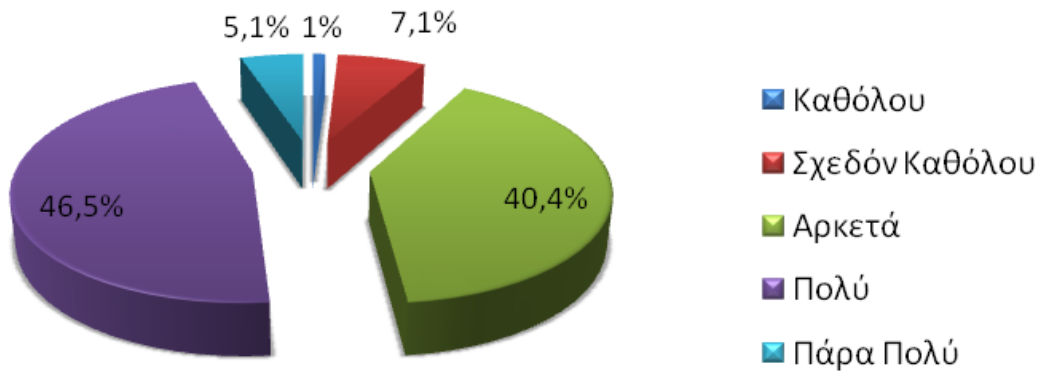
Διάγραμμα 31

Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;

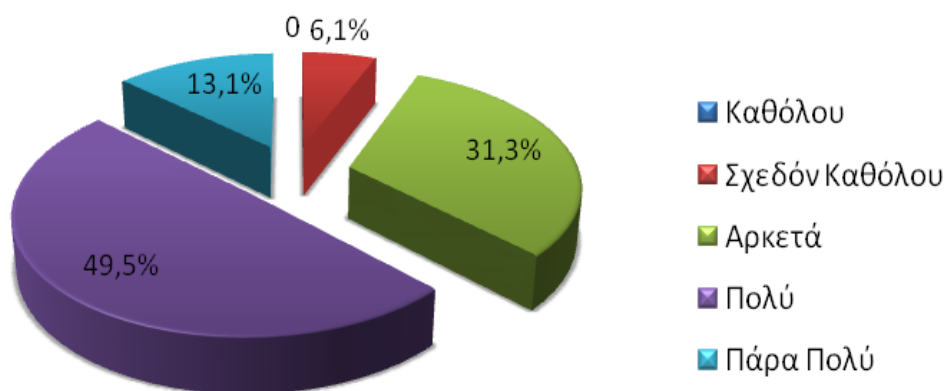
Διάγραμμα 32

Η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών πληροφοριών επηρεάζεται από την ποιότητα των αναφορών ESG;

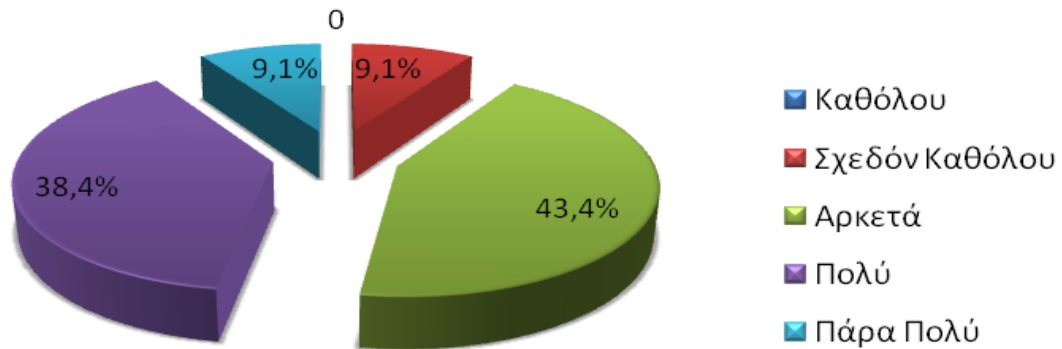
Διάγραμμα 33

Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG;

Διάγραμμα 34

Θεωρείται ότι συγκαλύπτονται λιγότερο ευνοϊκές πληροφορίες;

Τέλος, σύμφωνα με τα ευρήματα του **πίνακα 9** και τους παράγοντες οι οποίοι περιορίζουν την ικανότητα των ερωτηθέντων να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες ESG στις επενδυτικές αποφάσεις, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Το υψηλότερο ποσοστό με 30,3% συγκεντρώνει η πρόταση «Το κόστος συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών ESG». Το μικρότερο ποσοστό λαμβάνει η επιλογή «Η δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG από εταιρείες είναι πολύ σπάνια για να είναι χρήσιμη» με 10,1%.
- Υψηλά ποσοστά επίσης λαμβάνουν οι προτάσεις «Όλοι οι παραπάνω παράγοντες» με 28,2%, «Έλλειψη συγκρισιμότητας μεταξύ των επιχειρήσεων» και «Έλλειψη ελέγχου αξιοπιστίας και αξιοπιστίας δεδομένων» με 24,2% αντίστοιχα, «Έλλειψη προτύπων στην αναφορά πληροφοριών ESG» με 22,2%, «Έλλειψη ποσοτικών πληροφοριών ESG» και «Έλλειψη συγκρισιμότητας με την πάροδο του χρόνου» με 17,1% αντίστοιχα, «Οι πληροφορίες ESG που γνωστοποιούνται από τις εταιρείες είναι πολύ γενικές για να είναι χρήσιμες» με 16,1 %, «Η δημοσιοποίηση πολλών πληροφοριών καθιστά δύσκολο να ξεχωρίσεις τι είναι ουσιώδες» με 14,1% και «Η δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG από εταιρείες είναι πολύ σπάνια για να είναι χρήσιμη» με 10,1%.

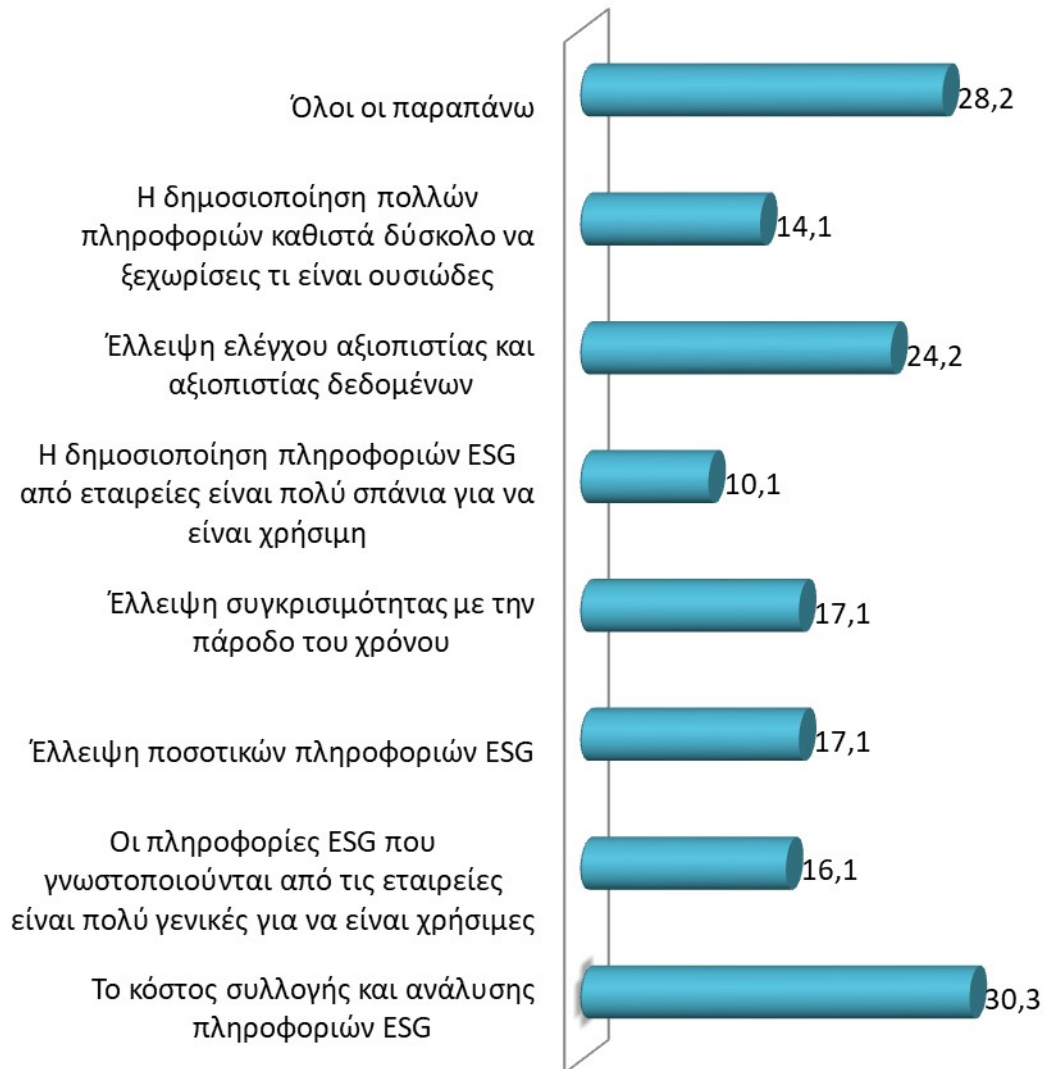
Στην έρευνα των Amel-Zadeh, και Serafeim (2017) τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι η έλλειψη συγκρισιμότητας ήταν ο κύριος λόγος που δεν χρησιμοποιούν πληροφορίες ESG και το κόστος συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών ESG ήταν τρίτο στην επιλογή. Διαφορά που μπορεί να οφείλεται στη χώρα διεξαγωγής της έρευνας όπου η κουλτούρα

είναι σαφώς διαφορετική ως προς κάποια τέτοια θέματα . Γενικότερα υπάρχει μια εμφανής στροφή στην πιο οικολογική συμπεριφορά για ένα πιο βιώσιμο μέλλον .

Πίνακας 9: Ερωτήσεις για τα ESG (3/3)

Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες περιορίζουν την ικανότητα σας να χρησιμοποιείται τις πληροφορίες ESG στις επενδυτικές αποφάσεις	N	%
Έλλειψη συγκρισιμότητας μεταξύ των επιχειρήσεων	24	24,2
Έλλειψη προτύπων στην αναφορά πληροφοριών ESG	22	22,2
Το κόστος συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών ESG	30	30,3
Οι πληροφορίες ESG που γνωστοποιούνται από τις εταιρείες είναι πολύ γενικές για να είναι χρήσιμες	16	16,1
Έλλειψη ποσοτικών πληροφοριών ESG	17	17,1
Έλλειψη συγκρισιμότητας με την πάροδο του χρόνου	17	17,1
Η δημοσιοποίηση πληροφοριών ESG από εταιρείες είναι πολύ σπάνια για να είναι χρήσιμη	10	10,1
Έλλειψη ελέγχου αξιοπιστίας και αξιοπιστίας δεδομένων	24	24,2
Η δημοσιοποίηση πολλών πληροφοριών καθιστά δύσκολο να ξεχωρίσεις τι είναι ουσιώδες	14	14,1
Όλοι οι παραπάνω	28	28,2

Ποιοί από τους παρακάτω παραγοντες περιορίζουν την ικανότητά σας να χρησιμοποιείται τις πληροφορίες ESG στις επενδυτικές αποφάσεις;

8.3. ΕΛΕΓΧΟΙ Χ²

Στον **πίνακα 10** καταγράφονται τα αποτελέσματα της επίδρασης του φύλου στις απαντήσεις των ερωτήσεων της παρούσας έρευνας. Η διερεύνηση πραγματοποιήθηκε με τον στατιστικό έλεγχο ποιοτικών μεταβλητών Χ². Σύμφωνα με τα ευρήματα που προκύπτουν το φύλο φαίνεται να επιδρά στις απαντήσεις που δόθηκαν για τις ερωτήσεις «Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;» (p=0,050), «Οι εκθέσεις των ESG έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;» (p=0,017), «Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;» (p=0,025), «Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορία;» (p=0,010), «Οι πληροφορίες ESG θεωρείτε ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;» (p=0,050) και «Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;» (p=0,020).

Για την ερώτηση «Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;» υψηλότερη συχνότητα για τους άντρες εμφανίζει η επιλογή «πολύ» (25) ενώ για τις γυναίκες η επιλογή «αρκετά» (20). Αναφορικά με την ερώτηση «Οι εκθέσεις των ESG έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;» περισσότεροι άντρες επέλεξαν την απάντηση «όχι» (12) έναντι των γυναικών (1). Σχετικά με τις απαντήσεις στην ερώτηση «Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;» και πάλι περισσότεροι άντρες επέλεξαν την επιλογή «όχι» (14) έναντι των γυναικών(2). Όσον αφορά την ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορία;» περισσότερες γυναίκες διάλεξαν την απάντηση «πάρα πολύ» έναντι των αντρών (1). Στην ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG θεωρείτε ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;» μεγαλύτερη συχνότητα απαντήσεων στην επιλογή «όχι» εμφανίζουν οι άντρες (21) σε σχέση με τις γυναίκες (6). Τέλος, στην ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;» μεγαλύτερη συχνότητα στην επιλογή «όχι» εμφανίζουν οι άντρες (22) σε σχέση με τις γυναίκες (3).

Πίνακας 10: Έλεγχος X^2 Φύλο (Συχνότητες)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		ΦΥΛΟ		P VALUE
		ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;	Καθόλου	3	0	0,050
	Σχεδόν καθόλου	8	5	
	Αρκετά	21	20	
	Πολύ	25	11	
	Πάρα πολύ	6	0	
Οι εκθέσεις των ESG έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;	Ναι	51	35	0,017
	Όχι	12	1	
Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;	Ναι	49	34	0,025
	Όχι	14	2	
Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορία;	Καθόλου	-	-	0,010
	Σχεδόν καθόλου	4	2	
	Αρκετά	12	9	
	Πολύ	46	18	
	Πάρα πολύ	1	7	
Οι πληροφορίες ESG θεωρείτε ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;	Ναι	42	30	0,050
	Όχι	21	6	
Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;	Ναι	41	33	0,020
	Όχι	22	3	

Στον **πίνακα 11** που ακολουθεί αποτυπώνονται τα αποτελέσματα των επιδράσεων της ηλικίας στις απαντήσεις που δόθηκαν για τις εκάστοτε ερωτήσεις του ερωτηματολογίου μέσω του στατιστικού ελέγχου X^2 . Εξετάζοντας τα ευρήματα που διαπιστώθηκαν παρατηρούμε ότι η ηλικιακή ομάδα των ερωτηθέντων επηρεάζει τις απαντήσεις που δόθηκαν για τις ερωτήσεις «Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» ($p=0,034$), «Η εφαρμογή των ΔΛΠ επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» ($p=0,007$), «Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;» ($p=0,010$), «Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα;» ($p=0,002$), «Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» ($p=0,050$), «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» ($p=0,046$), «Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;» ($p=0,050$),

«Θεωρείτε πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τες ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;» ($p=0,010$), «Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;» ($p=0,015$), «Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG;» ($p=0,027$) και «Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;» ($p=0,042$).

Στην πλειοψηφία των ερωτήσεων οι ηλικιακές ομάδες 30-40 ετών και 41-50 ετών καταγράφει τις υψηλότερες συχνότητες στην επιλογή «πολύ». Αναφορικά με την ερώτηση «Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;» η μεγαλύτερη συχνότητα των απαντήσεων για τις ηλικιακές ομάδες 30-40 ετών και 41-50 ετών συγκεντρώνονται στην επιλογή «Προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιριών». Σχετικά με την ερώτηση «Θεωρείτε πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τες ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;» την υψηλότερη συχνότητα στην επιλογή «όχι» καταγράφει η ηλικιακή ομάδα άνω των 50 ετών. Για την ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;» τη μεγαλύτερη συχνότητα απαντήσεων στην επιλογή «όχι» και με βάση την αναλογία εμφανίζει η ηλικιακή ομάδα άνω των 50 ετών. Τέλος, για την ερώτηση «Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;» την μεγαλύτερη συχνότητα στην επιλογή «όχι» και με βάση την αναλογία καταγράφει η ηλικιακή ομάδα κάτω των 30 ετών.

Πίνακας 11: Έλεγχος Χ² Ηλικία (Συχνότητες)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		ΗΛΙΚΙΑ				P VALUE
		<30 ετών	30-40 ετών	41-50 ετών	>50 ετών	
Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	Καθόλου	0	1	0	0	0,034
	Σχεδόν καθόλου	0	1	1	2	
	Αρκετά	1	13	4	0	
	Πολύ	9	18	16	8	
	Πάρα πολύ	3	4	10	8	
Η εφαρμογή των ΔΛΠ επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	Καθόλου	0	1	0	0	0,007
	Σχεδόν καθόλου	0	1	2	1	
	Αρκετά	1	11	2	3	
	Πολύ	8	18	14	1	
	Πάρα πολύ	4	6	13	13	
Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;	Αμοιβές/αποζημιώσεις της εταιρίας	2	3	2	2	0,010
	Προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιριών	7	27	17	4	
	Συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιριών	0	2	3	5	
	Δανεισμός από τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα	1	4	3	6	
	Άντληση κεφαλαίων από χρηματιστήρια	1	1	6	1	
	Προσωπικές φιλοδοξίες	2	0	0	0	
Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα;	Καθόλου	0	3	1	0	0,002
	Σχεδόν καθόλου	0	7	0	0	
	Αρκετά	6	14	12	6	
	Πολύ	3	13	16	11	
	Πάρα πολύ	4	0	2	1	
Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	Καθόλου	-	-	-	-	0,050
	Σχεδόν καθόλου	0	3	1	0	
	Αρκετά	3	6	8	3	
	Πολύ	9	20	8	12	
	Πάρα πολύ	1	8	14	3	
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;	Καθόλου	1	0	0	2	0,046
	Σχεδόν καθόλου	4	9	8	5	
	Αρκετά	6	17	6	6	
	Πολύ	2	10	10	4	
	Πάρα πολύ	0	1	7	1	
Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;	Καθόλου	-	-	-	-	0,050
	Σχεδόν καθόλου	-	-	-	-	
	Αρκετά	4	10	10	1	
	Πολύ	8	19	9	13	
	Πάρα πολύ	1	8	12	4	
Θεωρείτε πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τες ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;	Ναι	7	29	26	8	0,010
	Όχι	6	8	5	10	
Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;	Ναι	13	29	23	9	0,015
	Όχι	0	8	8	9	
Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG;	Καθόλου	-	-	-	-	0,027
	Σχεδόν καθόλου	0	2	1	3	
	Αρκετά	9	12	8	2	
	Πολύ	2	20	18	9	
	Πάρα πολύ	2	3	4	4	
Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;	Ναι	9	32	30	13	0,042
	Όχι	4	5	1	5	

Στον **πίνακα 12** που δίνεται στην συνέχεια αποδίδονται τα αποτελέσματα της επίδρασης του επαγγέλματος στις απαντήσεις που δόθηκαν για τις ερωτήσεις της παρούσας έρευνας. Ειδικότερα, η μεταβλητή «επάγγελμα» φαίνεται να επιδρά στις απαντήσεις των ερωτήσεων «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;» ($p=0,000$), «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» ($p=0,010$) και «Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;» ($p=0,004$).

Στην ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;» το μεγαλύτερο μέρος των λογιστών επιλέγει την απάντηση «Σχεδόν καθόλου» (19), οι οικονομολόγοι διαλέγουν την επιλογή «πολύ» ενώ οι αναλυτές την επιλογή «αρκετά». Σχετικά με την ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» η πλειοψηφία των λογιστών απάντησε «αρκετά» (21), οι οικονομολόγοι επέλεξαν την απάντηση «πολύ» (9) ενώ όλοι οι αναλυτές του δείγματος διάλεξαν την επιλογή «πάρα πολύ». Τέλος, για την ερώτηση «Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;» η συντριπτική πλειοψηφία των λογιστών απάντησε θετικά (44), μεγάλη πλειοψηφία των οικονομολόγων του δείγματος τάσσεται κατά (11) και η πλειοψηφία των αναλυτών απάντησε αρνητικά (3).

Πίνακας 12: Έλεγχος X^2 Επάγγελμα (Συχνότητες)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ						P VALUE
		ΛΟΓΙΣΤΗΣ	ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ	ΜΕΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΟΙΚΟΝΟΜ ΛΟΓΟΣ	ΑΝΑΛΥΤΗΣ	
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;	Καθόλου	2	0	0	0	4	0	0,000
	Σχεδόν καθόλου	19	1	0	1	6	0	
	Αρκετά	14	4	0	3	5	4	
	Πολύ	12	5	0	3	10	1	
	Πάρα πολύ	2	0	2	0	1	0	
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;	Καθόλου	1	1	0	0	0	1	0,010
	Σχεδόν καθόλου	15	1	0	2	8	0	
	Αρκετά	21	3	0	2	6	3	
	Πολύ	10	4	0	2	9	1	
	Πάρα πολύ	2	1	2	0	3	0	
Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;	Ναι	44	5	2	6	15	2	0,004
	Όχι	5	5	0	1	11	3	

Κλείνοντας την ανάλυση των επιδράσεων των δημογραφικών χαρακτηριστικών στις απαντήσεις των ερωτήσεων δίνεται ο πίνακας 13 με την αλληλεπίδραση του εκπαιδευτικού επίπεδου. Σύμφωνα με τα ευρήματα η μεταβλητή «εκπαίδευση» επιδρά στις απαντήσεις που δόθηκαν για τις ερωτήσεις «Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» ($p=0,050$), «Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;» ($p=0,000$), «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;» ($p=0,000$), «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» ($p=0,007$) και «Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;» ($p=0,003$).

Αναφορικά με τις απαντήσεις στην ερώτηση «Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» μεγάλη συχνότητα των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου επέλεξαν την επιλογή «πάρα πολύ» (22) ενώ ένα άτομο επέλεξε την απάντηση «καθόλου». Σχετικά με την ερώτηση «Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;» όλοι οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου επέλεξαν την απάντηση «Αντληση κεφαλαίων από χρηματιστήρια» (3) ενώ οι πλειοψηφία των απόφοιτων τριτοβάθμιας και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου επέλεξαν την επιλογή «Προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιριών». Για την ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;» η πλειοψηφία των απόφοιτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απάντησαν «αρκετά» (13), η πλειοψηφία των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου διάλεξε την επιλογή «πολύ» (25) και οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου διάλεξαν την επιλογή «πάρα πολύ» (2). Όσον αφορά την ερώτηση «Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» η πλειοψηφία των απόφοιτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απάντησε «αρκετά» (15), η πλειοψηφία των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου διάλεξαν την επιλογή «σχεδόν καθόλου» (21) και οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών επέλεξαν την απάντηση «πάρα πολύ» (2). Τέλος, σχετικά με την ερώτηση «Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;» η πλειοψηφία των αποφοίτων μεταπτυχιακού τίτλου απάντησαν «αρκετά» (13), η συντριπτική πλειοψηφία των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου δήλωσαν «Πολύ» (51) και όλοι όσοι είναι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου απάντησαν «πολύ» (3).

Πίνακας 13: Έλεγχος χ^2 Εκπαίδευση (Συχνότητες)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			P VALUE
		ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΚΑΤΟΧΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	ΚΑΤΟΧΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	
Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;	Καθόλου	0	1	0	0,050
	Σχεδόν καθόλου	2	2	0	
	Αρκετά	10	8	0	
	Πολύ	11	37	3	
	Πάρα πολύ	3	22	0	
Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;	Αμοιβές/αποζημιώσεις της εταιρίας	6	3	0	0,000
	Προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιριών	15	40	0	
	Συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιριών	0	10	0	
	Δανεισμός από τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα	3	11	0	
	Άντληση κεφαλαίων από χρηματιστήρια	1	5	3	
	Προσωπικές φιλοδοξίες	1	1	0	
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;	Καθόλου	0	6	0	0,000
	Σχεδόν καθόλου	6	21	0	
	Αρκετά	13	17	0	
	Πολύ	5	25	1	
	Πάρα πολύ	2	1	2	
Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;	Καθόλου	0	3	0	0,007
	Σχεδόν καθόλου	5	21	0	
	Αρκετά	15	20	0	
	Πολύ	5	20	1	
	Πάρα πολύ	1	6	2	
Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;	Καθόλου	-	-	-	0,003
	Σχεδόν καθόλου	2	4	0	
	Αρκετά	13	8	0	
	Πολύ	10	51	3	
	Πάρα πολύ	1	7	0	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ-

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην σύγχρονη εποχή λόγω της παγκοσμιοποιημένης αγοράς και ταυτόχρονα των ερχόμενων στην επιφάνεια λογιστικών σκανδάλων είναι επιτακτική η ανάγκη για διασφάλιση της αξιοπιστίας και της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών των εταιρειών. Διότι αυτό ωφελεί τόσο τους μετόχους, τους επενδυτές και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη όσο και τα μέλη του ΔΣ καθώς θα είναι γνώστες της αληθινής κατάστασης της εταιρείας. Για να επιτευχθεί η διασφάλιση αυτών κρίνεται απαραίτητη η ορθότητα και η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Πολλές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σχετίζονται με την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων.

Η παρούσα διπλωματική εργασία είχε ως σκοπό την ανάλυση της ποιότητας και της πληρότητας των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών. Για την επίτευξη του σκοπού πραγματοποιήθηκε διερεύνηση θεωρητική μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης σύγχρονων ερευνών και εμπειρική μέσω ερωτηματολογίου.

Αναφορικά με την θεωρητική διερεύνηση πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών που αφορούν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ, την εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο, τις γνωστοποιήσεις ESG και τη συμβολή αυτών στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Έπειτα έγινε παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων. Η συνάφεια, η πιστή απεικόνιση, η κατανοητότητα, η συγκρισιμότητα η επαληθευσιμότητα και η επικαιρότητα είναι θεμελιώδη χαρακτηριστικά των οικονομικών καταστάσεων υψηλής ποιότητας (Herath & Albarqi, 2017). Αν και οι οικονομικές καταστάσεις οφείλουν να κατέχουν τα χαρακτηριστικά αυτά που έχουν θεσμοθετηθεί, υφίστανται ακόμα περιπτώσεις που εμφανίζουν «ωραιοποιημένες» οικονομικές καταστάσεις. Οι παραπονημένες οικονομικές καταστάσεις δεν είναι εύκολο να εντοπιστούν (Kydroos et al., 2021). Ωστόσο, υπάρχουν συγκεκριμένες μέθοδοι παραποίησης αυτών, οι οποίες αναλύονται στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, όπως μια εξ αυτών είναι η χειραγώγηση κερδών.

Εν συνεχεία έγινε αναφορά στα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ και στον έλεγχο, καθότι πολλές έρευνες έχουν διαπιστώσει πως υφίσταται θετική σχέση με την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Όπως αναφέρουν οι Alawiye-Adams και Owoola Rekiat, (2018) η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ έχει επηρεάσει την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων, αλλά και οι Key και Kim (2020) αναφέρουν ότι μετά την εφαρμογή των ΔΠΧΠ έχει αυξηθεί η λογιστική ποιότητα.

Είναι γεγονός ότι οι Διεθνείς Οργανισμοί αλλά και οι εθνικές νομοθεσίες έχουν ως κύριο στόχο την σύγκλιση προς ενιαία πρότυπα, ώστε να γίνεται η σύγκριση σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι Οργανισμοί τροποποιούν, αναπροσαρμόζουν τα πρότυπα με κύριο σκοπό τη βελτίωση τους. Σαφώς, θα ήταν παράλειψη να μην είχε γίνει αναφορά στον IASB, στο IFRS Foundation, στην EFRG, αλλά και στην εξέλιξη των λογιστικών προτύπων στην Ελλάδα, αφού είναι παγκόσμιοι οργανισμοί δημιουργίας προτύπων.

Ταυτόχρονα όμως με τα ΔΛΠ στην ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων συμβάλλει και ο έλεγχος. Ο ποιοτικός έλεγχος δύναται να καταστείλει την απάτη των οικονομικών καταστάσεων (Izzalqurny, 2019). Τόσο ο εσωτερικός έλεγχος όσο και ο εξωτερικός έχουν ιδιαίτερη συνεισφορά στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Έτσι, αναλύθηκαν και οι δύο. Έχουν εκδοθεί ΔΕΠ με απώτερο σκοπό την διασφάλιση της συνολικής διαδικασίας του ελέγχου όπως επίσης και διεθνή πρότυπα για την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου με επαγγελματισμό.

Επιπρόσθετα, επειδή στην παρούσα διπλωματική εργασία η μελέτη ασχολείται με εισηγμένες εταιρείες, κρίθηκε αναγκαίο να γίνει αναφορά στο ATHEX και στα όργανα του. Μια έννοια που επίσης, αναλύθηκε και είναι συνδεδεμένη με το χρηματιστήριο και τους επενδυτές είναι οι πληροφορίες ESG. Οι εισηγμένες εταιρείες που αξιολογούνται με ESG έχουν αυξηθεί (Landi, & Sciarelli, 2019) γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στο ότι οι γνωστοποιήσεις αυτές έχουν θετική επιρροή στην απόδοση των επιχειρήσεων. (Alareeni & Hamdan, 2020).

Το δεύτερο μέρος της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν το εμπειρικό ερευνητικό τμήμα. Σ' αυτό το μέρος παρουσιάστηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα που διατυπώθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου και οι απαντήσεις τους. Τα ερωτήματα από την εν λόγω πρωτογενή ποσοτική έρευνα είναι τα εξής: Εάν έχει βελτιωθεί η ποιότητα και η πληρότητα των πληροφοριών που παρουσιάζονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έπειτα από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ), εάν ο εσωτερικός έλεγχος επηρεάζει την πληρότητα και την ποιότητα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, εάν οι εκθέσεις ESG ενεργούν θετικά στην πλήρη και ποιοτική παρουσίαση των πληροφοριών των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Εν συνεχεία κατεγράφησαν τα αποτελέσματα τους. Με βάση τα αποτελέσματα της ερευνητικής διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε επιχειρήθηκε η εξαγωγή συμπερασμάτων.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως σημαντικό ρόλο φαίνεται να διαδραματίζουν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ στην ποιότητα και την πληρότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, αφού η συντριπτική πλειοψηφία θεωρεί ότι έχουν συμβάλει στη διαφάνεια αυτών. Επίσης

έγινε εμφανές ότι λόγω των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ έχει μειωθεί η εμφάνιση περιπτώσεων χειραγώγησης κερδών, υπάρχει πληρότητα και συγκρισιμότητα των πληροφοριών και ότι προβάλλουν την πλήρη εικόνα της εταιρείας. Τα αποτελέσματα συνάδουν με αυτά της παγκόσμιας ερευνητικής βιβλιογραφίας. Ως προς την εφαρμογή των προτύπων στην Ελλάδα από τις εταιρείες σε σχέση με τους κανόνες που τα διέπουν φαίνεται ότι ένα σημαντικό ποσοστό 43% απάντησε «αρκετά», ωστόσο η διαφορά με το «πολύ» είναι 6%. Ως προς την αποτελεσματικότητα τους ένα ποσοστό 43% απάντησε «πολύ», με διαφορά 6% από το «αρκετά». Και στις δυο ερωτήσεις όμως ένα σημαντικό ποσοστό του 10% και 11% απάντησε «σχεδόν καθόλου» και «καθόλου» κάτι που είναι άξιο προσοχής. Η συγκεκριμένη άποψη βέβαια μπορεί να οφείλεται ότι θεωρούν πως δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση ως προς την χρήση των προτύπων ή στα κενά που μπορεί να επιτρέπουν παρερμηνεία αυτών ή επιτρέπουν την επιλογή στον διαχειριστή ή και στη σύνδεση με περιπτώσεις πρακτικών δημιουργικής λογιστικής. Γενικά, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η χρήση των ΔΛΠ στην Ελλάδα γίνεται αποτελεσματικά, αλλά υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στην εφαρμογή αυτών. Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι η γενική εικόνα που προβάλλεται από του ερωτηθέντες είναι η βελτίωση που επέφεραν τα ΔΛΠ στην πληρότητα και την ποιότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (Garcia et al., 2021) και στις πληροφορίες που αυτά παρέχουν, καθώς έτσι ενισχύεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών, των μετόχων και όλων των ενδιαφερομένων μερών και συμβάλλει στην μείωση του κινδύνου.

Επιπροσθέτως, γίνεται αντιληπτό ότι οι ερωτηθέντες δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στη συμβολή του ελέγχου. Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων θεωρεί ότι εξαρτάται από την εταιρεία που την ελέγχει. Γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στο ότι θεωρούν ότι είναι πιο καταρτισμένοι, έχουν μεγαλύτερη εμπειρία από διαφορετικές περιπτώσεις και εκπέμπουν μεγαλύτερη ασφάλεια στους πελάτες λόγω όλων αυτών. Επίσης, η συντηρητική πλειοψηφία αυτών θεωρούν ότι ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, στη διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, και ότι, όταν λειτουργούν με αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία, μειώνεται η πιθανότητα παραποίησης αυτών. Πιστεύουν επίσης ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δύνανται να εντοπίσουν απάτη και πως κατέχουν σημαντική ευθύνη γι' αυτό. Όπως επίσης, ότι οι εταιρείες με πιστοποιημένους εσωτερικούς ελεγκτές κρίνονται πιο αξιόπιστες. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν με αυτά των βιβλιογραφικών ερευνών όπως των Drogalas et al. (2017) ότι η ευθύνη και η κατάρτιση των ελεγκτών επιδρούν θετικά στην ανίχνευση απάτης και των Kabuye et al. (2017) που αναφέρουν ότι ο εσωτερικός ελεγκτής ενίσχυση την πρόληψη, τον

εντοπισμό και την αναφορά απάτης και βοηθά τη διοίκηση στη καταπολέμηση αυτή. Εάν και το πλήθος των ερωτηθέντων θεωρούν ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν ανεξάρτητα, πως αποτρέπουν την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα και λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που κάνουν. Ένα ποσοστό άξιο προσοχής στο 32%, 29% και 16% αντίστοιχα απάντησαν «καθόλου» και «σχεδόν καθόλου». Αυτή η άποψη ίσως διατυπώνεται επειδή οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι υπάλληλοι της εταιρείας και πιθανόν να δημιουργεί αμφιβολία ως προς τον τρόπο δράσης τους αλλά και προς την αντιμετώπιση αυτών από τη διοίκηση της εταιρείας. Αδιαμφισβήτητα γίνεται αντιληπτή η θετική άποψη που έχουν οι ερωτηθέντες για την αξία του ελέγχου και τη συμμετοχή τους στην όλη διαδικασία με σκοπό την πλήρη και ορθή χρηματοοικονομική πληροφόρηση που λαμβάνεται μέσα από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Παράλληλα, φαίνεται ότι θεωρούν πως η πανδημία συμβάλλει στην παραποίηση οικονομικών καταστάσεων. Συμπεραίνουμε ότι ενδεχομένως αυτή η γνώμη να οφείλεται στο ότι λόγω αυτής της πρωτόγνωρης εμπειρίας που έχει δημιουργηθεί που εκτός από υγειονομική επέφερε και οικονομική κρίση, έχει αποσυντονίσει ολόκληρους μηχανισμούς. Τα αναγκαία για την εξάλειψη του ιού επιβληθέντα περιοριστικά μέτρα δημιούργησαν πρόβλημα τόσο στη λειτουργία των εταιρειών όσο και στον έλεγχο αυτών, καθώς δεν μπορούσε να εκτελεστεί όπως πριν. Βέβαια δεν είναι διόλου απίθανο να οφείλεται στην ύπαρξη πρόσφορου εδάφους για άνομες δραστηριότητες, απάτες και λογιστικά τρικ.

Επιπρόσθετα, θεωρούν ότι ο κύριος παράγοντας παραποίησης είναι η φοροδιαφυγή των κερδών. Μια πιθανή εκτίμηση αυτής της άποψης είναι η ύπαρξη υψηλής φορολογίας, αλλά και ότι η επιβολή φόρων μειώνει το κέρδος των εταιρειών που ασφαλώς σκοπό έχουν την συνεχή αύξηση των κερδών τους.

Αναφορικά με τη σχέση της καλής φήμης των εταιρειών και την υψηλή ποιότητα πληροφοριών χρηματοοικονομικής κατάστασης οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους απάντησαν ότι δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και ένα ποσοστό του 16% θεωρεί ότι δεν σχετίζεται «σχεδόν καθόλου» ή «καθόλου». Οι συγκεκριμένες απαντήσεις όμως έρχονται σε άμεση αντίθεση με την σχετική βιβλιογραφία, σύμφωνα με την οποία η φήμη των εταιρειών σχετίζεται θετικά με την ποιοτική χρηματοοικονομική πληροφόρηση (Rautiainen, & Luomaaho, 2021). Ίσως το ξέσπασμα σκανδάλων από μεγάλες εταιρείες με καλή φήμη να έχει κλονίσει την εμπιστοσύνη ορισμένων.

Εν συνεχεία η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρούν ότι οι εκθέσεις ESG έχουν συνεισφέρει θετικά στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση, τον εντοπισμό εταιρειών

που έχουν υπερτιμηθεί και επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών κάνοντας τις πιο ανταποκρίσιμες. Πέρα όμως από αυτά τις θεωρούν σημαντικές για τη λήψη των επενδυτών και πως εάν ελέγχονταν θα ήταν πιο αξιόπιστες οι πληροφορίες ESG. Επίσης, σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων θεωρούν ότι η υποχρεωτική γνωστοποίηση και η ποιότητα των πληροφοριών ESG θα τις καθιστούσε αποτελεσματικές ως προς την πληρότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και θα επηρέαζε την διαφάνεια τους. Συμπερασματικά προκύπτει ότι, εφόσον οι γνωστοποιήσεις ESG παρέχουν μεγαλύτερη γνωστοποίηση πληροφοριών ως προς την στρατηγική της εταιρείας ως προς τον τρόπο που αντιμετωπίζει και άλλα θέματα, γίνονται εμφανή οι μελλοντικοί κίνδυνοι των εταιρειών που μπορεί εγκυμονούνται. Έτσι, η επένδυση σε μετοχές ESG θα μπορούσε να επιφέρει υψηλότερη απόδοση και μικρότερο κίνδυνο (Sherwood & Pollard, 2018). Συνεπώς, η γνωστοποίηση σημαντικών πληροφοριών ESG συμβάλλει στην πληρότητα των τιμών των μετοχών και οδηγεί σε πιο ενημερωμένες τιμές (Schiehl & Kolahgar, 2021) το οποίο μπορεί να οφείλεται και στο γεγονός ότι η μεγαλύτερη πληροφόρηση δεν αφήνει περιθώρια για παράνομες δράσεις. Από την άλλη μεριά οι πληροφορίες ESG είναι ένα θέμα αμφιλεγόμενο ως προς την μέτρηση της ακριβείας, της αξιοπιστίας και της διαφάνειας (Chatterji & Levine, 2006). Εξάλλου, καθώς οι γνωστοποιήσεις ESG στηρίζονται σε εθελοντική βάση, οι πρακτικές τους εξακολουθούν να έχουν διαφορά μεταξύ των εταιρειών και αυτή μπορεί να διασφαλιστεί με ανεξάρτητη εξωτερική επίβλεψη που θα επιφέρει σαφέστερες και ακριβέστερες πληροφορίες. Παράλληλα, η υποχρεωτικότητα της ΕΚΕ συμβάλλει στην ασύμμετρη πληροφόρηση και βελτιώνει την ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Η ΕΚΕ περιορίζει την διαχείριση κερδών μετά την υποχρεωτική πολιτική γνωστοποίησης (Wang et al., 2018). Η διαφορά τους με τις γνωστοποιήσεις ESG είναι ότι περιλαμβάνουν τη διακυβέρνηση ρητά, ενώ η ΕΚΕ περιλαμβάνει θέματα διακυβέρνησης έμμεσα (Gialla et al., 2021), συνεπώς συμβάλουν και αυτές στην ποιοτική χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Επίσης, οι ποιοτικές και ποσοτικές γνωστοποιήσεις βιωσιμότητας έχουν αρνητική σχέση με τη διακριτή ποιότητα των κερδών στον μετριασμό της διαχείρισης των κερδών και των ανήθικων εταιρικών συμπεριφορών (Rezaee & Tuo, 2019). Ο Al-Shaer (2020) αναφέρει ότι οι εταιρείες που παρουσίασαν υψηλή ποιότητα αναφοράς βιωσιμότητας είναι λιγότερο πιθανό να συμμετέχουν σε δραστηριότητες διαχείρισης κερδών και να παρέχουν πιο αδιαφανείς πληροφορίες και αξιόπιστες από αυτές που δεν παράγουν υψηλής ποιότητας αναφορές βιωσιμότητας. Οι Yoon et al, (2021) αναφέρουν ότι υπάρχει μια αρνητική συσχέτιση μεταξύ των βαθμολογιών ESG και της τάσης αποφυγής φόρου. Με κύρια αιτία αποφυγής την κοινωνική φήμη. Από τις έρευνες των Rezaee και Tuo (2019), Al-Shaer, (2020) και Yoon et

a1. (2021) συνεπάγεται το συμπέρασμα ότι και αυτές συμβάλλουν στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και των οικονομικών καταστάσεων επίσης η μείωση της φοροδιαφυγής και η αρνητική σχέση που έχουν οι πληροφορίες ESG με την διαχείριση κερδών.

Κατόπιν, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί πως η φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG, κάτι που δικαιολογείται λόγω σκανδάλων και πολιτικών που σχετίζονται με αρνητικό τρόπο με τέτοια θέματα, αφού μπορούν να πλήξουν την εικόνα της επιχείρησης άρα και τη φήμη της. Οι γνωστοποιήσεις ESG αποκαλύπτουν ότι η καλύτερη οικονομική διαφάνεια μπορεί να συμβάλει θετικά στη φήμη των εταιρειών και η οποία με τη σειρά της μπορεί να επιφέρει αύξηση στις ταμειακές ροές Oncioiu et al. (2020) και βελτίωση της αποδοτικότητας. Σ' αυτό ακριβώς μπορεί να οφείλεται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε «αρκετά» στην ερώτηση εάν συγκαλύπτονται οι λιγότερο ευνοϊκές πληροφορίες.

Στην ερώτηση ποιοι παράγοντες πειράζουν την ικανότητα να χρησιμοποιούν πληροφορίες ESG σε επενδυτικές αποφάσεις η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε το κόστος συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών, γεγονός που μπορεί οφείλεται στην επένδυση της εκπαίδευσης για ορθή άντληση τέτοιων πληροφοριών και στις επιπλέον ώρες εργασίας. χρόνου. . Όμως, μεγάλο ποσοστό απάντησε «και όλα τα παραπάνω» γεγονός που αντικατοπτρίζει την δυσκολία χρήσης της και την ανάγκη ενός κανονιστικού πλαισίου που θα αναφέρει τα ουσιώδη στοιχεία που θα πρέπει να παρουσιάζονται και θα υποχρεώνει σε διεθνές επίπεδο την χρήση προτύπων και ελέγχων γνωστοποιήσεων ESG και θα τις καθιστά αξιόπιστες και συγκρίσιμες .

Επίσης πραγματοποιήθηκε ανάλυση με τον στατιστικό έλεγχο ποιοτικών μεταβλητών X^2 από την οποία προκύπτει ότι το φύλο επιδρά στις απαντήσεις που δόθηκαν για τις εξής ερωτήσεις: «Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο;», «Οι εκθέσεις των ESG έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης;»,

«Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα των οικονομικών πληροφοριών;»,

«Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορία;»,

«Οι πληροφορίες ESG θεωρείτε ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά;» και

«Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;»

Επίσης, ηλικιακή ομάδα των ερωτηθέντων επηρεάζει τις απαντήσεις που δόθηκαν για τις ερωτήσεις:

«Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;»,

«Η εφαρμογή των ΔΛΠ επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;»,

«Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;»,

«Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα;»,

«Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;» ,

«Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;»,

«Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;»,

«Θεωρείτε πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τες ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα;»,

«Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών;»,

«Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG;»,

«Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα;».

Το επάγγελμα φαίνεται να επιδρά στις απαντήσεις των ερωτήσεων:

«Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;»,

«Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;»,

«Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης;».

Τέλος, η «εκπαίδευση» επιδρά στις απαντήσεις που δόθηκαν για τις ερωτήσεις:

«Η εφαρμογή των ΔΛΠ έχουν συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;»,

«Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για την παραποίηση οικονομικών καταστάσεων;»,

«Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα;»,

«Θεωρείτε ότι οι εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα;» και

«Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας;»

Συνεπώς κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ /ΔΠΧΑ και η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου επηρεάζουν την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων και επιφέρουν επιπτώσεις στη λήψη αποφάσεων των επενδυτών και γενικότερα των χρηστών. Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι η βελτίωση που επιφέρουν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ και η εμπιστοσύνη που παρέχουν στους χρήστες είναι άξια λόγου για την άντληση των πληροφοριών από τις οικονομικές καταστάσεις. Όπως επίσης οφείλει να επισημανθεί η σημαντικότητα της ελεγκτικής διαδικασίας και η συμβολή τόσο των ορκωτών ελεγκτών λογιστών όσο και των εσωτερικών ελεγκτών στον εντοπισμό της λογιστικής απάτης (ένα είδος λογιστικής απάτης είναι η χειραγώγηση των κερδών), της εταιρικής διαφθοράς και στην πλήρη και ορθή κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

Σαφώς η καλή συνεργασία του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου συμβάλει θετικά στην ποιότητα των κερδών. (Yaqood et al., 2020). Στην οποία ποιότητα, όμως, συνδράμει και η εφαρμογή μηχανισμών εταιρικής διακυβέρνησης που με τη σειρά της συμβάλλει στη μείωση διαχείρισης των κερδών. (Handan & Setiyawati, 2021). Η ΕΚΕ και συγκεκριμένα οι πρακτικές της έχουν αρνητική επίδραση στην διαχείριση κερδών, (Chen & Hung, 2021).όμως επηρεάζει θετικά την ποιότητα των οικονομικών αναφορών.(Bilia and Jurickova, 2021), Οι εταιρείες που παρέχουν υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικές αναφορές συνήθως εμφανίζονται συντηρητικές στη λογιστική τους.(Matinez – Ferrero et al., 2015).Έτσι, γίνεται αποδεκτό πως οι εταιρείες με υψηλή ΕΚΕ είναι λιγότερο πιθανό να παρουσιάσουν οικονομικές ανακρίβειες (Tran & O'Sullivan, 2020). Ταυτόχρονα με την ποιότητα της γνωστοποίησης χρηματοοικονομικών στοιχείων σχετίζεται και η ποιότητα γνωστοποίησης βιωσιμότητας (SDQ) (Abeysekera et al., 2021), και το EDQ σχετίζεται θετικά με το EQ(Alipour et al.,2019). Όμως οι γνωστοποιήσεις ESG παρέχουν πιο διαφανείς και χρήσιμες πληροφορίες από ότι η αναφορά ΕΚΕ. (Zainon et al., 2020). Συνεπώς, και οι γνωστοποιήσεις ESG επιδρούν θετικά στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Κατά αυτόν τον τρόπο οι πληροφορίες ESG βελτιώνουν την ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που απορρέουν από τις οικονομικές καταστάσεις και οι πληροφορίες ESG συμβάλλουν στην μείωση της ασύμμετρης πληροφόρησης.

Καταλήγουμε λοιπόν εύλογα στο συμπέρασμα πως η ταυτόχρονη ύπαρξη των ΔΛΠ, του ελέγχου και των γνωστοποιήσεων ESG συνδράμουν τόσο στην πιο αξιόπιστη και ποιοτικά υψηλή χρηματοοικονομική πληροφόρηση που πηγάζει από τις οικονομικές καταστάσεις όσο και στην μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Ακόμη πρέπει να επισημανθεί η ύπαρξη εταιρειών που δεν εναρμονίζονται με τα νομοθετικά πλαίσια είτε λόγω αδυναμίας είτε εσκεμμένα για να λειτουργούν καιροσκοπικά. Σ' αυτές τις εταιρείες θα μπορούσε να ενισχυθεί η αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με πιο αυστηρά ρυθμιστικά πλαίσια που θα συνέβαλλαν ταυτόχρονα στην απόδοση των εταιρειών και στο πιο υπεύθυνο επιχειρηματικό περιβάλλον. Κι αυτό, επειδή οι απάτες των εταιρειών έχουν επιπτώσεις στην βιώσιμη ανάπτυξη των εταιρειών και των αγορών. (Jan, 2018). Γι' αυτό οι ρυθμιστικές αρχές των αγορών οφείλουν να χρησιμοποιούν πληροφορίες ΕΚΕ ως άξονα για την βελτίωση της ποιότητας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και την βέλτιστη διανομή των πόρων στις αγορές, (Ani, 2021), αφού οι χρηματοοικονομικές και μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες επηρεάζουν τις επενδυτικές αποφάσεις. (Naveed et al., 2020)

Ολοκληρώνοντας, επιβάλλεται να επισημανθεί πως παρατηρείται μια θετική αποδοχή των αλλαγών που επιφέρει το ρυθμιστικό-νομοθετικό πλαίσιο ως προς την διαφάνεια και την αξιοπιστία. Τούτο λοιπόν αφήνει θετικές εντυπώσεις ως προς την περαιτέρω αλλαγή της κατάστασης και των περιπτώσεων αποφυγής διαφόρων παράνομων συμπεριφορών.

Περιορισμοί έρευνας

Όπως όλες οι ερευνητικές εργασίες έτσι και η παρούσα διπλωματική εργασία υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς. Ο πρώτος είναι αναφορικά με την γενίκευση των συμπερασμάτων, καθώς αφορούν ένα δείγμα μόνο 99 ατόμων. Ο δεύτερος περιορισμός ότι έχει επιλεγεί ως μέθοδος έρευνας το ερωτηματολόγιο στο οποίο η εμβάθυνση της σχετικής ανάλυσης είναι περιορισμένη επειδή δεν επαρκούν πάντα τα ευρήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., & Peters, G. F. (2016). Internal audit quality and financial reporting quality: The joint importance of independence and competence. *Journal of Accounting Research*, 54(1), 3-40.
- Abdullah, R., Ismail, Z., & Smith, M. (2018). Audit committees' involvement and the effects of quality in the internal audit function on corporate governance. *International Journal of Auditing*, 22(3), 385-403.
- Abeysekera, I., Li, F., & Lu, Y. (2021). Financial disclosure quality and sustainability disclosure quality. A case in China. *Plos one*, (16)5, e0250884
- Al-Zubi, Z., Shaban, O. S., & Hamdallah, M. E. (2014). The Extent of Employee's Compliance to the Internal Control System on the Reliability and Creditability of Financial Statements. *Journal of Scientific Research and Reports*, 939-952.
- Akpanuko, E. E., & Umoren, N. J. (2018). The influence of creative accounting on the credibility of accounting reports. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.
- Alareeni, B. A., & Hamdan, A. (2020). ESG impact on performance of US S&P 500-listed firms. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*.
- Alawiye-Adams, A. A., & Owoola Rekiat, I. F. (2018). The Impact of International Financial Reporting Standards (IFRS) Adoption on the Quality of Financial Statements of Banks in Nigeria. *Available at SSRN 3099851*.
- Albitar, O., Ballouze, R., Ooi, JP, & Ghadzi, SMS (2020). Παράγοντες κινδύνου για τη θνησιμότητα μεταξύ των ασθενών με COVID-19. *Έρευνα και κλινική πρακτική για τον διαβήτη*, 166, 108293.
- Albu, N., Albu, C. N., & Gray, S. J. (2020, July). Institutional factors and the impact of international financial reporting standards: the Central and Eastern European experience. In *Accounting Forum* (Vol. 44, No. 3, pp. 184-214). Routledge.
- Alipour, M., Ghanbari, M., Jamshidinavid, B., & Taherabadi, A. (2019). The relationship between environmental disclosure quality and earnings quality: a panel study of an emerging market. *Journal of Asia Business Studies*
- Alzoubi, E. S. S. (2018). Audit quality, debt financing, and earnings management: Evidence from Jordan. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 30, 69-84.
- Al-Shaer, H. (2020). Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the Environment*, 29(6), 2355-2373. <https://doi.org/10.1002/bse.2507>

- Amel-Zadeh, A., & Serafeim, G. (2017). Why and How Investors Use ESG Information: Evidence from a Global Survey. *Harvard Business School working paper series# 17-079*.
- Amidu, M., & Issahaku, H. (2019). Do globalisation and adoption of IFRS by banks in Africa lead to less earnings management?. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.
- Ani, M. K. A. (2021). Corporate social responsibility disclosure and financial reporting quality: Evidence from Gulf Cooperation Council countries. *Borsa Istanbul Review*
- Arayssi, M., Jizi, M., & Tabaja, H. H. (2020). The impact of board composition on the level of ESG disclosures in GCC countries. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*.
- Arjaliès, D. L., & Bansal, P. (2018). Beyond numbers: How investment managers accommodate societal issues in financial decisions. *Organization Studies*, 39(5-6), 691-719.
- Asante-Appiah, B. (2020). Does the severity of a client's negative environmental, social and governance reputation affect audit effort and audit quality?. *Journal of Accounting and Public Policy*, 39(3), 106713.
- Babaei, G., Pakmaram, A., Badavar Nahandi, Y., & Rezaei, N. (2021). The relationship between corporate social responsibility and financial statements comparability with an emphasis on the role of institutional shareholders. *Journal of Knowledge Accounting*.
- Banasser, L. J., & Alsayegh, M. F. (2021). The Role of Accounting Mechanisms for Corporate Governance in Reducing Creative Accounting Practices in Telecommunications Sector Companies in Riyadh City: An Empirical Study.
- Barth, M. E., Landsman, W. R., & Lang, M. H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of accounting research*, 46(3), 467-498.
- Baskaran, S., Nedunselian, N., Ng, C. H., Mahadi, N., & Rasid, S. Z. A. (2020). Earnings management: a strategic adaptation or deliberate manipulation?. *Journal of Financial Crime*.
- Bhaskaran, R. K., Ting, I. W. K., Sukumaran, S. K., & Sumod, S. D. (2020). Environmental, social and governance initiatives and wealth creation for firms: An empirical examination. *Managerial and Decision Economics*, 41(5), 710-729. doi.org/10.1002/mde.3131
- Bilan, Y., & Jurickova, V. (2021). Detection of earnings management by different models. In *SHS Web of Conferences (Vol. 92)*. EDP Sciences
- Botez, D. (2012). Internal audit and management entity. *Procedia Economics and finance*, 3, 1156-1160.
- Brochet, F., Jagolinzer, A. D., & Riedl, E. J. (2013). Mandatory IFRS adoption and financial statement comparability. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1373-1400.

- Chatterji, A., & Levine, D. (2006). Breaking down the wall of codes: Evaluating non-financial performance measurement. *California Management Review*, 48(2), 29-51.
- Chen, R. C., & Hung, S. W. (2021). Exploring the impact of corporate social responsibility on real earning management and discretionary accruals. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28(1), 333-351 doi.org/10.1002/csr.2052
- Christensen, H. B., Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption?. *European Accounting Review*, 24(1), 31-61.
- Coram, P., Ferguson, C., & Moroney, R. (2008). Internal audit, alternative internal audit structures and the level of misappropriation of assets fraud. *Accounting & Finance*, 48(4), 543-559.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C., & Verdi, R. (2013). Adopting a label: Heterogeneity in the economic consequences around IAS/IFRS adoptions. *Journal of accounting research*, 51(3), 495-547.
- De Moura, A. A. F., & Gupta, J. (2019). Mandatory adoption of IFRS in Latin America: A boon or a bias. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 60, 111-133.
- De Moura, A. A. F., Altuwaijri, A., & Gupta, J. (2020). Did mandatory IFRS adoption affect the cost of capital in Latin American countries?. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 38, 100301
- Dewi, N., Azam, S., & Yusoff, S. (2019). Factors influencing the information quality of local government financial statement and financial accountability. *Management Science Letters*, 9(9), 1373-1384.
- Dilling, P. F., & Harris, P. (2018). Reporting on long-term value creation by Canadian companies: A longitudinal assessment. *Journal of Cleaner Production*, 191, 350-360.
- Dimitropoulos, P. E., Asteriou, D., Kousenidis, D., & Leventis, S. (2013). The impact of IFRS on accounting quality: Evidence from Greece. *Advances in Accounting*, 29(1), 108-123.
- D'Onza, G., Selim, G. M., Melville, R., & Allegrini, M. (2015). A Study on Internal Auditor Perceptions of the Function Ability to Add Value. *International Journal of Auditing*, 19(3), 182-194.
- Drogalas, G., Pazarskis, M., Anagnostopoulou, E., & Papachristou, A. (2017). The effect of internal audit effectiveness, auditor responsibility and training in fraud detection. *Accounting and Management Information Systems*, 16(4), 434-454.

- Eccles, R. G., Lee, L. E., & Strohle, J. C. (2020). The social origins of ESG: An analysis of Innovest and KLD. *Organization & Environment*, 33(4), 575-596
- Eiler, L. A., Miranda-Lopez, J., & Tama-Sweet, I. (2021). The impact of IFRS on earnings management: evidence from Mexico. *Journal of Accounting in Emerging Economies*.
- Eliwa, Y., Haslam, J., & Abraham, S. (2016). The association between earnings quality and the cost of equity capital: Evidence from the UK. *International Review of Financial Analysis*, 48, 125-139.
- Ettredge, M., Fuerherm, E. E., Guo, F., & Li, C. (2017). Client pressure and auditor independence: Evidence from the “great recession” of 2007–2009. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(4), 262-283.
- Fakhfakh, I., & Jarboui, A. (2020). Audit certification, earnings management and risk governance: a moderated-mediation analysis. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.
- Gamayuni, R. R. (2018). The effect of internal audit function effectiveness and implementation of accrual based government accounting standard on financial reporting quality. *Review of Integrative Business and Economics Research*, 7(1), 46-58
- García, M. D. P. R., Alejandro, K. A. C., Sáenz, A. B. M., & Sánchez, H. H. G. (2017). Does an IFRS adoption increase value relevance and earnings timeliness in Latin America?. *Emerging Markets Review*, 30, 155-168.
- Gaynor, L. M., Kelton, A. S., Mercer, M., & Yohn, T. L. (2016). Understanding the Relation between Financial Reporting Quality and Audit Quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory, Forthcoming, Kelley School of Business Research Paper*, (16-26).
- Giese, G., Lee, L. E., Melas, D., Nagy, Z., & Nishikawa, L. (2019). Foundations of ESG investing: How ESG affects equity valuation, risk, and performance. *The Journal of Portfolio Management*, 45(5), 69-83.
- Gillan, S. L., Koch, A., & Starks, L. T. (2021). Firms and social responsibility: A review of ESG and CSR research in corporate finance. *Journal of Corporate Finance*, 101889
- Gros, M., Koch, S., & Wallek, C. (2017). Internal audit function quality and financial reporting: results of a survey on German listed companies. *Journal of Management & Governance*, 21(2), 291-329.
- Gupta, C. M., & Kumar, D. (2020). Creative accounting a tool for financial crime: a review of the techniques and its effects. *Journal of Financial Crime*.
- Hadnan, M., & Setiyawati, (2021) H. The Effect of The Implementation of Good Corporate Governance Mechanism on Earning Management Practices and Impact on Corporate Sustainability. DOI: 10.9790/487X-2302022637

- Halbouni S., (2015), The role of auditors in preventing, detecting and reporting fraud: the case of the United Arab Emirates, *International Journal of Auditing*
- Hammami, A., & Zadeh, M. H. (2019). Audit quality, media coverage, environmental, social, and governance disclosure and firm investment efficiency: Evidence from Canada. *International Journal of Accounting & Information Management*.
- Herath, S. K., & Albarqi, N. (2017). Financial reporting quality: A literature review. *International Journal of Business Management and Commerce*, 2(2), 1-14
- Horton, J., Serafeim, G., & Serafeim, I. (2013). Does mandatory IFRS adoption improve the information environment?. *Contemporary accounting research*, 30(1), 388-423.
- Houqe, M. N., Ahmed, K., & Van Zijl, T. (2017). Audit quality, earnings management, and cost of equity capital: evidence from India. *International Journal of Auditing*, 21(2), 177-189.
- Houqe, M. N., Monem, R. M., & van Zijl, T. (2016). The economic consequences of IFRS adoption: Evidence from New Zealand. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 27, 40-48.
- Hsu, F. J., & Chen, S. H. (2020). Does corporate social responsibility drive better performance by adopting IFRS? Evidence from emerging market. *Journal of Computational and Applied Mathematics*, 371, 112631.
- Imen, F., & Anis, J. (2020). The moderating role of audit quality on the relationship between auditor reporting and earnings management: empirical evidence from Tunisia. *EuroMed Journal of Business*.
- Ismael, H. R., & Kamel, H. (2021). Internal audit quality and earnings management: evidence from the UK. *Managerial Auditing Journal*.
- Ismael, H. R., & Roberts, C. (2018). Factors affecting the voluntary use of internal audit: evidence from the UK. *Managerial Auditing Journal*.
- Izzalqurny, T. R., Subroto, B., & Ghofar, A. (2019). Relationship between Financial Ratio and Financial Statement Fraud Risk Moderated by Auditor Quality. *International Journal of Research in Business and Social Science (2147-4478)*, 8(4), 34-43. doi.org/10.20525/ijrbs.v8i4.281
- Jan, C. L. (2018). An effective financial statements fraud detection model for the sustainable development of financial markets: Evidence from Taiwan. *Sustainability*, 10(2), 513. doi.org/10.3390/su10020513
- Kabuye, F., Nkundabanyanga, S. K., Opiso, J., & Nakabuye, Z. (2017). Internal audit organisational status, competencies, activities and fraud management in the financial services sector. *Managerial Auditing Journal*.

- Kainth, A., & Wahlstrøm, R. R. (2021). Do IFRS Promote Transparency? Evidence from the Bankruptcy Prediction of Privately Held Swedish and Norwegian Companies. *Journal of Risk and Financial Management*, 14(3), 123.
- Key, K. G., & Kim, J. Y. (2020). IFRS and accounting quality: Additional evidence from Korea. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 39, 100306.
- Kim, S., & Li, Z. F. (2021). Understanding the Impact of ESG Practices in Corporate Finance. *Sustainability*, 13(7), 3746.
- Koo, J. E., & Ki, E. S. (2020). Internal Control Personnel's Experience, Internal Control Weaknesses, and ESG Rating. *Sustainability*, 12(20), 8645 doi.org/10.3390/su12208645
- Kotsantonis, S., Pinney, C., & Serafeim, G. (2016). ESG integration in investment management: Myths and realities. *Journal of Applied Corporate Finance*, 28(2), 10-16. <https://doi.org/10.1111/jacf.12346>
- Kouaib, A., Jarboui, A., & Mouakhar, K. (2018). CEOs' accounting-based attributes and earnings management strategies under mandatory IFRS adoption. *Journal of Applied Accounting Research*.
- Kydros, D., Pazarskis, M., & Karakitsiou, A. (2021). A framework for identifying the falsified financial statements using network textual analysis: a general model and the Greek example. *Annals of Operations Research*, 1-15.
- Lakhal, N., & Dedaj, B. (2019). R&D disclosures and earnings management: The moderating effects of IFRS and the global financial crisis. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.
- Landi, G., & Sciarelli, M. (2019). Towards a more ethical market: the impact of ESG rating on corporate financial performance. *Social Responsibility Journal*.
- Laschewski, C., & Nasev, J. (2021). Limits of private firms' disclosure avoidance—Evidence from enforcing financial statements publication in Germany. *Journal of Accounting and Public Policy*, 106872.
- Li, H., Hay, D., & Lau, D. (2019). Assessing the impact of the new auditor's report. *Pacific Accounting Review*. ISSN : 0114-0582(όμως ανοίγοντας την έρευνα σε pdf γραφει έτος 2018,vol.31,No 1,pp110-132 doi.org/10.1371/journal.pone.0234506
- Li, X. (2020). The effectiveness of internal control and innovation performance: An intermediary effect based on corporate social responsibility. *Plos one*, 15(6), e0234506
- Li, Y., Li, X., Xiang, E., & Djajadikerta, H. G. (2020). Financial distress, internal control, and earnings management: Evidence from China. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 16(3), 100210

- Madison, N., & Schiehl, E. (2021). The Effect of Financial Materiality on ESG Performance Assessment. *Sustainability*, 13(7), 3652.
- Mardini, R., Ku, K. M., & Rusly, F. H. (2021, June). The Influence Internal Control System on the Quality of Financial Statements of BAZNAS of Indonesia. In *Social and Humanities Research Symposium (SORES 2020)* (pp. 117-121). Atlantis Press.
- Mardini, G. H., Wadi, R. S., & Mah'd, O. A. (2019). Empirical evidence of the suitability of IFRS in emerging markets. *Accounting Research Journal*.
- Martínez-Ferrero, J., Garcia-Sanchez, I. M., & Cuadrado-Ballesteros, B. (2015). Effect of financial reporting quality on sustainability information disclosure. *Corporate social responsibility and environmental management*, 22(1), 45-64.
- Mbobu, M. E., & Ekpo, N. B. (2016). Operationalising the qualitative characteristics of financial reporting. *International Journal of Finance and Accounting*, 5(4), 184-192.
- Mongrut, S., & Winkelried, D. (2019). Unintended effects of IFRS adoption on earnings management: The case of Latin America. *Emerging Markets Review*, 38, 377-388.
- Muda, I., Maulana, W., Sakti Siregar, H., & Indra, N. (2018). The analysis of effects of good corporate governance on earnings management in Indonesia with panel data approach. *Iranian Economic Review*, 22(2), 599-625.
- Naveed, M., Ali, S., Iqbal, K., & Sohail, M. K. (2020). Role of financial and non-financial information in determining individual investor investment decision: a signaling perspective. *South Asian Journal of Business Studies*.
- Oguda, N. J., Odhiambo, A., & John, B. (2015). Effect of internal control on fraud detection and prevention in district treasuries of Kakamega County, *International Journal of Business and Management Invention*, 4 (1), 47-57.
- Ogundana, O., Ojeka, S., Ojua, M., & Nwaze, C. (2017). Quality of accounting information and internal audit characteristics in Nigeria. *Journal of modern accounting and auditing*, 13(8), 333-344.
- Oncioiu, I., Popescu, D. M., Aviana, A. E., Şerban, A., Rotaru, F., Petrescu, M., & Marin-Pantelescu, A. (2020). The role of environmental, social, and governance disclosure in financial transparency. *Sustainability*, 12(17), 6757.
- Oussii, A. A., & Taktak, N. B. (2018). The impact of internal audit function characteristics on internal control quality. *Managerial Auditing Journal*. 35(5), 450-469.
- Oussii, A. A., & Taktak, N. B. (2018). Audit committee effectiveness and financial reporting timeliness: The case of Tunisian listed companies. *African Journal of Economic and Management Studies*.

- Rahman, M. M., Moniruzzaman, M., & Sharif, M. J. (2013). Techniques, motives and controls of earnings management. *International Journal of Information Technology and Business Management*, 11(1), 22-34.
- Raimo, N., Caragnano, A., Zito, M., Vitolla, F., & Mariani, M. (2021). Extending the benefits of ESG disclosure: The effect on the cost of debt financing. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*.
- Ramasoyan, R., Sesa, P. V. S., Patma, K., & Larasati, R. (2021). Analysis Of Human Resource Competency, Internal Control System, Quality Of Financial Statements and Application Of Government Accounting Standards To Accountability Of Performance Of Government Agencies In Pegunungan Bintang Regency. *Journal of Social Science*, 2(4), 429-443.
- Rautiainen, A., & Luoma-aho, V. (2021). Reputation and financial reporting in Finnish public organizations. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*.
- Reverte, C., Gomez-Melero, E., & Cegarra-Navarro, J. G. (2016). The influence of corporate social responsibility practices on organizational performance: evidence from Eco-Responsible Spanish firms. *Journal of Cleaner Production*, 112, 2870-2884.
- Rezaee, Z., & Tuo, L. (2019). Are the quantity and quality of sustainability disclosures associated with the innate and discretionary earnings quality?. *Journal of Business Ethics*, 155(3), 763-786.
- Robu, M. A., & Robu, I. B. (2015). The influence of the audit report on the relevance of accounting information reported by listed Romanian companies. *Procedia Economics and Finance*, 20, 562-570.
- Ruiz-Barbadillo, E., & Martínez-Ferrero, J. (2020). Empirical analysis of the effect of the joint provision of audit and sustainability assurance services on assurance quality. *Journal of Cleaner Production*, 266, 121943.
- Schiehll, E., & Kolahgar, S. (2021). Financial materiality in the informativeness of sustainability reporting. *Business Strategy and the Environment*, 30(2), 840-855. doi.org/10.1002/bse.2657
- Sherwood, M. W., & Pollard, J. L. (2018). The risk-adjusted return potential of integrating ESG strategies into emerging market equities. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 8(1), 26-44.
- Sundgren S., Maki J., Somoza-Lopez A., (2018), "Analyst Coverage, Market Liquidity and Disclosure Quality: A Study of Fair-Value Disclosures by European Real Estate Companies under IAS 40 and IFRS 13", *International Journal of Accounting*, 53, pp. 54-75

- Tamimi, N., & Sebastianelli, R. (2017). Transparency among S&P 500 companies: An analysis of ESG disclosure scores. *Management Decision*.
- Tran, N., & O'Sullivan, D. (2020). The relationship between corporate social responsibility, financial misstatements and SEC enforcement actions. *Accounting & Finance*, 60, 1111-1147
- Wali, S., & Masmoudi, S. M. (2020). Internal control and real earnings management in the French context. *Journal of Financial Reporting and Accounting*
- Wang, X., Cao, F., & Ye, K. (2018). Mandatory corporate social responsibility (CSR) reporting and financial reporting quality: Evidence from a quasi-natural experiment. *Journal of Business Ethics*, 152(1), 253-274
- Yaqoob, F., Mohammed, I., & Hassan, W. (2020). Harmonize the pillars of corporate governance to achieve sustainability through earning quality In Iraqi banks Listed in the Iraq Stock Exchange. *Transylvanian Review*, 1(10), 112-115
- Yoon, B. H., Lee, J. H., & Cho, J. H. (2021). The Effect of ESG Performance on Tax Avoidance—Evidence from Korea. *Sustainability*, 13(12), 6729. doi.org/10.3390/su13126729
- Αληφαντής, Γ. , (2019), «*Ελεγκτική*», 4^η Έκδοση, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα.
- Ασπρίδης, Γ., (2015) «*Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη-Η Όψη του Ανθρώπινου Παράγοντα στην Επιχείρηση*» Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ανακτήθηκε:15/6/2021 www.kallipos.gr
- Δημητράς , Α., και Βρέντζου Ε., (2015), « *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα*», Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ανακτήθηκε:15/6/2021 www.kallipos.gr
- Καζαντζής ,Χ., (2006) «*Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος*», Εκδόσεις Business Plus, Πειραιάς
- Καραμάνης ,Κ.,(2008), «*Σύγχρονη Ελεγκτική*», 1^η Έκδοση, Εκδόσεις Ο.Π.Α., Αθήνα.
- Κιόχος, Π., Α., Παπανικολάου, Γ., Δ. και Κιόχος Α., Π., (2001), «*Χρηματιστήριο Αξιών και Παραγώγων Αθηνών, Διεθνή Χρηματιστήρια*,» Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη
- Μπουραντάς, Δ., (2015) «*Μάνατζμεντ*», Εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα
- Παπαστάθης, Π., (2014) « *Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος και η Πρακτική Εφαρμογή του* » , Αθήνα.
- Στεφάνου, Κ.,(2019) «*Χρηματοοικονομική Λογιστική*», 2^η Έκδοση, University Studio Press, Θεσσαλονίκη.
- Τουρνά , Ε., (2015) «*Χρηματοοικονομική Λογιστική*» Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ανακτήθηκε:15/6/2021 www.kallipos.gr
- Φίλιος, Β., (2003) «*Δημιουργική Λογιστική*» Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Χάραμης Δ. (2016), «*Η Εφαρμογή και ο έλεγχος των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IAS) στα πλαίσια της επιχειρούμενης Ευρωπαϊκής Τυποποίησης σε συνδιασμό με τα US GAAP*»
Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα

ATHEX Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG 2019

IAS (2018). Σχετικά με το Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων {Online}. Διαθέσιμο στο: <https://www.iasplus.com/en> {ημερομηνία πρόσβασης 22 Οκτωβρίου 2019}.

www.accountancygreece.gr

www.aicpa.org

www.ec.europa.eu

www.eurosai.org

www.intosai.org

www.iaasb.org

www.ifac.org

www.ifrs.org

www.pcaobus.org

Deloitte : <https://www.iasplus.com/en/resources/global-organisations/g20>

global.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards-2017-Greek.pdf

elte.org.gr

www.soel.gr/el

www.athexgroup.gr/el

www.hcmc.gr

www.oecd.org

www.unepfi.org/about

www.unpri.org

www.sasb.org/standards/download

www.valuereportingfoundation.org/governance/#sasb-standards-board

integratedreporting.org/the-iirc

www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD619.pdf

www.esma.europa.eu/policy-activities/sustainable-finance

www.globalreporting.org/about-gri/mission-history

www.athexgroup.gr/documents/10180/5665122/GRESG+REPORTING+GUIDE/e4f7fa48-d16a-4156-b9da-fbc27282a227

www.esed.org.gr/web/guest/code-listed

greekcode.sustainablegreece2020.com

www.athens-esg-forum.gr

www.et.gr/index.php/nomoi-proedrika-diatagmata

www.kallipos.gr

na.theia.org

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Α.1 Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις - (Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης)

Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
Σύνολο		X	X
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
Σύνολο		X	X
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή		X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Χρεωστικοί τίτλοι		X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι		X	X
Λοιπά		X	X
Σύνολο		X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι		X	X
Σύνολο μη κυκλοφορούντων		X	X
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα			
Ετοιμα και ημιτελή προϊόντα		X	X
Εμπορεύματα		X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Προκαταβολές για αποθέματα		X	X
Λοιπά αποθέματα		X	X

Σύνολο	X	X
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές		
Εμπορικές απαιτήσεις	X	X
Δουλευμένα έσοδα περιόδου	X	X
Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο κυκλοφορούντων	X	X
Σύνολο ενεργητικού	X	X
Καθαρή θέση		
Καταβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιοι τίτλοι	X	X
Σύνολο	X	X
Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
Σύνολο	X	X
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
Σύνολο	X	X
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης	X	X
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
Σύνολο	X	X
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X

Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Τραπεζικά δάνεια		
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπροθέσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Εξοδα χρήσεως δουλευμένα	X	X
Εσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
Σύνολο	X	X
	X	X
Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

Πηγή: www.taxheaven.gr

A. 2 Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις
(Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία) Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
Σύνολο		X	X
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X

Λοιπά άυλα	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή	X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	X	X
Δάνεια και απαιτήσεις	X	X
Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις	X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες	X	X
Διαθέσιμα για πώληση	X	X
Στοιχεία προοριζόμενα για αντιστάθμιση	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο μη κυκλοφορούντων	X	X
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Αποθέματα		
Ετοιμα και ημιτελή προϊόντα	X	X
Εμπορεύματα	X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά	X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία	X	X
Προκαταβολές για αποθέματα	X	X
Λοιπά αποθέματα	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές		
Εμπορικές απαιτήσεις	X	X
Δουλεωμένα έσοδα περιόδου	X	X
Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Σύνολο κυκλοφορούντων	X	X
Σύνολο ενεργητικού	X	X
Καθαρή θέση		
Καταβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιοι τίτλοι	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>

Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης	X	X
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Τραπεζικά δάνεια		
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπροθέσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Εξοδα χρήσεως δουλευμένα	X	X
Εσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
<i>Σύνολο</i>	<i>X</i>	<i>X</i>
	<i>X</i>	<i>X</i>
Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

Πηγή: www.taxheaven.gr

**Α. 3 Κατάστασης Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία – Ατομικές
χρηματοοικονομικές καταστάσεις**

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Κόστος πωλήσεων		X	X
Μικτό αποτέλεσμα		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
		X	X
Εξοδα διοίκησης		X	X
Εξοδα διάθεσης		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Εσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Φόροι εισοδήματος		X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		X	X

Πηγή: www.taxheaven.gr

**A.4 Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατ' είδος – Ατομικές
χρηματοοικονομικές καταστάσεις**

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Μεταβολές αποθεμάτων (εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατ/μένα)		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
Ιδιοπαραχθέντα πάγια στοιχεία		X	X
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών		X	X
Παροχές σε εργαζόμενους		X	X
Αποσβέσεις		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημίες		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημίες από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημίες από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Φόροι εισοδήματος		X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		X	X

Πηγή: www.taxheaven.gr

A.5 Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

	<u>Κεφάλαιο</u>	<u>Υπέρ το άρτιο</u>	<u>Καταθέσεις Ιδιοκτητών</u>	<u>Ίδιοι Τίτλοι</u>	<u>Διαφορές εύλογης αξίας</u>	<u>Αποθεματικά νόμωνκαικατ/κού</u>	<u>Αφορολόγητα αποθεματικά</u>	<u>Αποτελέσματα εις νέο</u>	<u>Σύνολο</u>
Υπόλοιπο 01.01.20Χ0	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών								X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	X	X			X		X		X
Εσωτερικές μεταφορές							X	X	0
Διανομές στους φορείς								X	X
Αποτελέσματα περιόδου								X	X
Υπόλοιπο 31.12.20Χ0	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο					X				X
Εσωτερικές μεταφορές									0
Διανομές μερισμάτων									X
Αποτελέσματα περιόδου								X	X
Υπόλοιπο 31.12.20Χ1	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Πηγή: www.taxheaven.gr

Α.6 Κατάσταση Χρηματοροών – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (έμμεση μέθοδος)

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Πλέον ή μείον προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων πάγιων		X	X
Προβλέψεις		X	X
Κέρδη και ζημίες από διάθεση στοιχείων		X	X
Εσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδη και ζημίες από επιμέτρηση στοιχείων		X	X
Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)		X	X
		X	X
Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης			
Μεταβολή αποθεμάτων		X	X
Μεταβολή απαιτήσεων		X	X
Μεταβολή υποχρεώσεων		X	X
		X	X
Μείον:			
Πληρωμές για χρεωστικούς τόκους		X	X
Πληρωμές για φόρο εισοδήματος		X	X
<i>Σύνολο</i>		<i>X</i>	<i>X</i>
Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων		X	X
Χορηγηθέντα δάνεια (καθαρή μεταβολή)		X	X
Τόκοι εισπραχθέντες		X	X
Μερίσματα εισπραχθέντα		X	X
<i>Σύνολο</i>		<i>X</i>	<i>X</i>
Χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Εισπράξεις (πληρωμές) από αύξηση (μείωση) κεφαλαίου		X	X
Εισπράξεις (πληρωμές) από δάνεια		X	X
Μερίσματα πληρωθέντα		X	X
<i>Σύνολο</i>		<i>X</i>	<i>X</i>
Συμφωνία μεταβολής διαθεσίμων			
Καθαρή μεταβολή στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		X	X

Πηγή: www.taxheaven.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

PCAOB Standard	AICPA Standards	IAASB Standards
AS 1001: Responsibilities and Functions of the Independent Auditor	AU-C 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 200: Overall Objectives of the Independent Auditor, and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing
AS 1005: Independence	AU-C 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 200: Overall Objectives of the Independent Auditor, and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing
AS 1010: Training and Proficiency of the Independent Auditor	AU-C 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 200: Overall Objectives of the Independent Auditor, and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing
AS 1015: Due Professional Care in the Performance of Work	AU-C 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 200: Overall Objectives of the Independent Auditor, and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing
AS 1101: Audit Risk	AU-C 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 200: Overall Objectives of the Independent Auditor, and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing
AS 1105: Audit Evidence	AU-C 500: Audit Evidence	ISA 500: Audit Evidence
AS 1110: Relationship of Auditing Standards to Quality Control Standards	AU-C 220: Quality Control for an Engagement Conducted in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 220: Quality Control for an Audit of Financial Statements
AS 1201: Supervision of the Audit Engagement	AU-C 220: Quality Control for an Engagement Conducted in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards AU-C 620: Using the Work of an Auditor's Specialist	ISA 220: Quality Control for an Audit of Financial Statements ISA 620: Using the Work of an Auditor's Expert
AS 1205: Part of the Audit Performed by Other Independent Auditors	AU-C 600: Special Considerations—Audits of Group Financial Statements (Including the Work of Component Auditors)	ISA 600: Special Considerations—Audits of Group Financial Statements (Including the Work of Component Auditors)
AS 1210: Using the Work of an Auditor-Engaged Specialist	AU-C 620: Using the Work of an Auditor's Specialist	ISA 620: Using the Work of an Auditor's Expert
AS 1215: Audit Documentation	AU-C 230: Audit Documentation	ISA 230: Audit Documentation

PCAOB Standard	AICPA Standards	IAASB Standards
AS 1220: Engagement Quality Review	AU-C 220: Quality Control for an Engagement Conducted in Accordance With Generally Accepted Auditing Standards	ISA 220: Quality Control for an Audit of Financial Statements
AS 1301: Communications with Audit Committees	AU-C 210: Terms of Engagement AU-C 260: The Auditor's Communication With Those Charged With Governance	ISA 210: Agreeing the Terms of Audit Engagements ISA 260: Communication with Those Charged with Governance
AS 1305: Communications About Control Deficiencies in an Audit of Financial Statements	AU-C 265: Communicating Internal Control Related Matters Identified in an Audit	ISA 265: Communicating Deficiencies in Internal Control to Those Charged with Governance and Management
AS 2101: Audit Planning	AU-C 300: Planning an Audit	ISA 300: Planning an Audit of Financial Statements
AS 2105: Consideration of Materiality in Planning and Performing an Audit	AU-C 320: Materiality in Planning and Performing an Audit	ISA 320: Materiality in Planning and Performing an Audit
AS 2110: Identifying and Assessing Risks of Material Misstatement	AU-C 315: Understanding the Entity and Its Environment and Assessing the Risks of Material Misstatement	ISA 315: Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement through Understanding the Entity and Its Environment
AS 2201: An Audit of Internal Control Over Financial Reporting That Is Integrated with An Audit of Financial Statements	AU-C 940: An Audit of Internal Control Over Financial Reporting That Is Integrated With an Audit of Financial Statements N/A	
AS 2301: The Auditor's Responses to the Risks of Material Misstatement	AU-C 330: Performing Audit Procedures in Response to Assessed Risks and Evaluating the Audit Evidence Obtained	ISA 330: The Auditor's Responses to Assessed Risks
AS 2305: Substantive Analytical Procedures	AU-C 520: Analytical Procedures	ISA 520: Analytical Procedures
AS 2310: The Confirmation Process	AU-C 505: External Confirmations	ISA 505: External Confirmations
AS 2315: Audit Sampling	AU-C 530: Audit Sampling	ISA 520: Analytical Procedures
AS 2401: Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit	AU-C 240: Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit	ISA 240: The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements
AS 2405: Illegal Acts by Clients	AU-C 250: Consideration of Laws and Regulations in an Audit of Financial Statements	ISA 250: Consideration of Laws and Regulations in an Audit of Financial Statements
AS 2410: Related Parties	AU-C 550: Related Parties	ISA 550: Related Parties

PCAOB Standard	AICPA Standards	IAASB Standards
AS 2415: Consideration of an Entity's Ability to Continue as a Going Concern	AU-C 570: The Auditor's Consideration of an Entity's Ability to Continue as a Going Concern	ISA 570: Going Concern
AS 2501: Auditing Accounting Estimates, Including Fair Value Measurements	AU-C 501: Audit Evidence—Specific Considerations for Selected Items AU-C 540: Auditing Accounting Estimates, Including Fair Value Accounting Estimates, and Related Disclosures	ISA 540: Auditing Accounting Estimates and Related Disclosures
AS 2505: Inquiry of a Client's Lawyer Concerning Litigation, Claims, and Assessments	AU-C 501: Audit Evidence—Specific Considerations for Selected Items	ISA 501: Audit Evidence—Specific Considerations for Selected Items
AS 2510: Auditing Inventories	AU-C 501: Audit Evidence—Specific Considerations for Selected Items	ISA 501: Audit Evidence—Specific Considerations for Selected Items
AS 2601: Consideration of an Entity's Use of a Service Organization	AU-C 402: Audit Considerations Relating to an Entity Using a Service Organization	ISA 402: Audit Considerations Relating to an Entity Using a Service Organization
AS 2605: Consideration of the Internal Audit Function	AU-C 610: Using the Work of Internal Auditors	ISA 610: Using the Work of Internal Auditors
AS 2610: Initial Audits—Communications Between Predecessor and Successor Auditors	AU-C 510: Opening Balances—Initial Audit Engagements, Including Reaudit Engagements	ISA 510: Initial Audit Engagements—Opening Balances
AS 2701: Auditing Supplemental Information Accompanying Audited Financial Statements	AU-C 725: Supplementary Information in Relation to the Financial Statements as a Whole	N/A
AS 2705: Required Supplementary Information	AU-C 730: Required Supplementary Information	N/A
AS 2710: Other Information in Documents Containing Audited Financial Statements	AU-C 720: Other Information in Documents Containing Audited Financial Statements	ISA 720: The Auditor's Responsibilities Relating to Other Information
AS 2801: Subsequent Events	AU-C 560: Subsequent Events and Subsequently Discovered Facts	ISA 560: Subsequent Events
AS 2805: Management Representations	AU-C 580: Written Representations	ISA 580: Written Representations

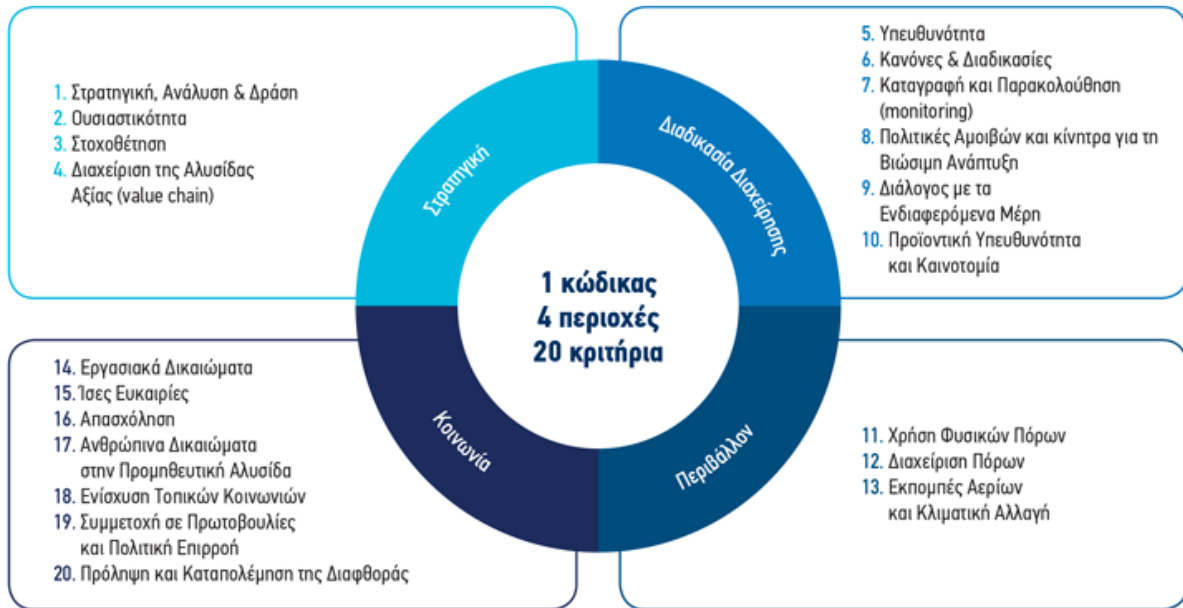
PCAOB Standard	AICPA Standards	IAASB Standards
AS 2810: Evaluating Audit Results	AU-C 240: Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit AU-C 330: Performing Audit Procedures in Response to Assessed Risks and Evaluating the Audit Evidence Obtained AU-C 450: Evaluation of Misstatements Identified During the Audit AU-C 500: Audit Evidence AU-C 520: Analytical Procedures	ISA 240: The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements ISA 330: The Auditor's Responses to Assessed Risks ISA 450: Evaluation of Misstatements Identified during the Audit ISA 500: Audit Evidence ISA 520: Analytical Procedures
AS 2815: The Meaning of "Present Fairly in Conformity with Generally Accepted Accounting Principles"	AU-C 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements	ISA 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements
AS 2820: Evaluating Consistency of Financial Statements	AU-C 708: Consistency of Financial Statements	N/A
AS 2901: Consideration of Omitted Procedures After the Report Date	AU-C 585: Consideration of Omitted Procedures After the Report Release Date	N/A
AS 2905: Subsequent Discovery of Facts Existing at the Date of the Auditor's Report	AU-C 560: Subsequent Events and Subsequently Discovered Facts	ISA 560: Subsequent Events
AS 3101: The Auditor's Report on an Audit of Financial Statements When the Auditor Expresses an Unqualified Opinion	AU-C 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements AU-C 706: Emphasis-of-Matter Paragraphs and Other Matter Paragraphs in the Independent Auditor's Report	ISA 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements ISA 701: Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report ISA 706: Emphasis of Matter Paragraphs and Other Matter Paragraphs in the Independent Auditor's Report
AS 3105: Departures from Unqualified Opinions and Other Reporting Circumstances	AU-C 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements AU-C 705: Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's Report	ISA 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements ISA 705: Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's Report ISA 710: Comparative Information—Corresponding Figures and Comparative Financial Statements N/A
AS 3110: Dating of the Independent Auditor's Report	AU-C 560: Subsequent Events and Subsequently Discovered Facts AU-C 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements	ISA 560: Subsequent Events ISA 700: Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements

PCAOB Standard	AICPA Standards	IAASB Standards
AS 3305: Special Reports	AU-C 800: Special Considerations— Audits of Financial Statements Prepared in Accordance With Special Purpose Frameworks AU-C 805: Special Considerations— Audits of Single Financial Statements and Specific Elements, Accounts, or Items of a Financial Statement AU-C 806: Reporting on Compliance With Aspects of Contractual Agreements or Regulatory Requirements in Connection With Audited Financial Statements	ISA 800: Special Considerations— Audits of Financial Statements Prepared in Accordance with Special Purpose Frameworks ISA 805: Special Considerations— Audits of Single Financial Statements and Specific Elements, Accounts or Items of a Financial Statement
AS 3310: Special Reports on Regulated Companies	AU-C 800: Special Considerations— Audits of Financial Statements Prepared in Accordance With Special Purpose Frameworks	ISA 210: Agreeing the Terms of Audit Engagements
AS 3315: Reporting on Condensed Financial Statements and Selected Financial Data	AU-C 810: Engagements to Report on Summary Financial Statements	ISA 810: Engagements to Report on Summary Financial Statements
AS 3320: Association with Financial Statements	Withdrawn by ASB	N/A
AS 4101: Responsibilities Regarding Filings Under Federal Securities Statutes	AU-C 925: Filings With the U.S. Securities and Exchange Commission Under the Securities Act of 1933 N/A	
AS 4105: Reviews of Interim Financial Information	AU-C 930: Interim Financial Information	ISRE 2410: Review of Interim Financial Information Performed by the Independent Auditor of the Entity
AS 6101: Letters for Underwriters and Certain Other Requesting Parties	AU-C 925: Filings With the U.S. Securities and Exchange Commission Under the Securities Act of 1933	N/A
AS 6105: Reports on the Application of Accounting Principles	AU-C 930: Interim Financial Information	N/A
AS 6110: Compliance Auditing Considerations in Audits of Recipients of Governmental Financial Assistance	AU-C 935: Compliance Audits	N/A
AS 6115: Reporting on Whether a Previously Reported Material Weakness Continues to Exist	N/A	N/A

Πηγή: PCAOB⁴¹

⁴¹ <https://pcaobus.org/oversight/standards/auditing-standards/analogous-standards>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Η ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

<p>Έκθεση Μη Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης</p> <p>Ανταποκρίνεστε στην απαίτηση της ευρωπαϊκής και ελληνικής νομοθεσίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών καταστάσεων.</p>	<p>Sustainable Company</p> <p>Αναδεικνύεστε ως Sustainable Company στο Sustainability Performance Directory, τη Χάρτα της Βιώσιμης Ανάπτυξης και Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας της χώρας μας.</p>	<p>Δίκτυα Υπεύθυνων Προμηθευτών</p> <p>Συνδέεστε μέσω την Έκθεσης Διαχείρισης και της Δήλωσης Συμμόρφωσης με Δίκτυα Υπεύθυνων Προμηθευτών.</p>
<p>Εξεύρεση Κεφαλαίων</p> <p>Συμβάλλει στην θετική αξιολόγηση των εταιρικών αποτελεσμάτων από τους επενδυτές, μέσω της πληροφόρησης που παρέχει για τους μη-χρηματοοικονομικούς δείκτες.</p>	<p>Ενδυνάμωση Εξαγωγικής Δραστηριότητας</p> <p>Ενισχύει την εξωστρέφεια του Οργανισμού, με την παρουσίαση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο των αποτελεσμάτων της υιοθέτησης πολιτικών Βιώσιμης Ανάπτυξης και Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας.</p>	<p>Ενσωμάτωση των Αρχών της Βιώσιμης Ανάπτυξης</p> <p>Αποτελεί ένα εργαλείο αυτοαξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης του βαθμού ενσωμάτωσης της Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας στο μοντέλο και τις διαδικασίες λειτουργίας.</p>

Πηγή: Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας⁴²

⁴² <https://greekcode.sustainablegreece2020.com/gr/sustainability-code/ti-einai.13.html>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄

Έρευνα για την ποιότητα και την πληρότητα των οικονομικών καταστάσεων

Αγαπητέ/ή

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιείται στα πλαίσια της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής μου εργασίας.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς.

Η διάρκεια του ερωτηματολογίου είναι 10 λεπτά.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συμμετοχή και την συμβολή σας στην διεξαγωγή της παρούσας έρευνας.

* **Απαιτείται**

1. Φύλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

<30

30-40

41-50

>50

3. Επάγγελμα *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Λογιστής
- Ορκωτός Ελεγκτής
- Εσωτερικός Ελεγκτής
- Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου
- Οικονομολόγος
- Αναλυτής

4. Εκπαίδευση *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου
- Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου

5. Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει συμβάλει στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

6. Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων συντελεί σημαντικά στην εξάλειψη της διαχείρισης των κερδών; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	

7. Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων επέφερε αυξημένη συγκρισιμότητα των αναφερόμενων πληροφοριών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

8. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέχουν λογιστικές πληροφορίες που τις χαρακτηρίζει η πληρότητα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

9. Η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων εξαρτάται από την εταιρεία που την ελέγχει; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

10. Οι εταιρείες με καλή φήμη παρέχουν υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομικές πληροφορίες; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	

11. Ποιος θεωρείτε ότι είναι σημαντικότερος παράγοντας παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- αμοιβές /αποζημιώσεις της εταιρείας
- προσπάθεια φοροδιαφυγής των εταιρειών
- συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών
- δανεισμός από τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα
- άντληση κεφαλαίων από χρηματιστήρια
- προσωπικές φιλοδοξίες

12. Θεωρείτε ότι η πανδημία έχει επιδράσει θετικά στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

13. Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα γίνεται βάσει των κανόνων που τα διέπουν ; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	

14. Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα απεικονίζουν την πλήρη εικόνα της εταιρείας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

15. Πόσο αποτελεσματική είναι η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

16. Ο εσωτερικός έλεγχος έχει σημαντικό ρόλο στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

17. Ο εσωτερικός έλεγχος συντελεί στην διαφάνεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	

18. Όταν ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα μειώνεται η πιθανότητα παραποίησης οικονομικών καταστάσεων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

19. Οι εταιρείες με πιστοποιημένους εσωτερικούς ελεγκτές κρίνονται πιο αξιόπιστες; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

20. Θεωρείτε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές δρουν όντως ανεξάρτητα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

21. Θεωρείτε ότι ο εσωτερικός έλεγχος αποτρέπει την υιοθέτηση επενδυτικών πολιτικών που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	

22. Ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να εντοπίσει περιπτώσεις απάτης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

23. Ο εσωτερικός έλεγχος κατέχει σημαντική ευθύνη για τον εντοπισμό απάτης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

24. Θεωρείτε ότι λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που γίνονται από τον εσωτερικό έλεγχο; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

25. Οι εκθέσεις ESG (Environmental ,Social and Governance) έχουν συμβάλει στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

26. Οι εκθέσεις ESG έχουν συμβάλει στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

27. Οι πληροφορίες ESG, εάν ήταν υποχρεωτικές, θα συνέβαλλαν πιο αποτελεσματικά στην πληρότητα της χρηματοοικονομικής πληροφορίας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

28. Η διαφάνεια των χρηματοοικονομικών πληροφοριών επηρεάζεται από την ποιότητα των πληροφοριών ESG; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

29. Οι πληροφορίες ESG θεωρείτε ότι μπορούν να βοηθήσουν να εντοπιστούν εταιρείες που έχουν υπερτιμηθεί από την αγορά; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

30. Θεωρείτε πως οι εκθέσεις ESG επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών καθιστώντας τες ανταποκρίσιμες στην πραγματικότητα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

31. Οι πληροφορίες ESG θεωρούνται σημαντικές για τη λήψη αποφάσεων των επενδυτών; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

32. Η καλή φήμη των εταιρειών επηρεάζεται από τους δείκτες ESG; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

33. Θεωρείτε ότι συγκαλύπτονται λιγότερο ευνοϊκές πληροφορίες; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1 2 3 4 5

Καθόλου

34. Θεωρείτε ότι, εάν ήταν υποχρεωτικός ο έλεγχος των εκθέσεων ESG, θα ήταν πιο αξιόπιστα τα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

35. Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες περιορίζουν την ικανότητα σας να χρησιμοποιείτε τις πληροφορίες ESG στις επενδυτικές σας αποφάσεις (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μια απαντήσεις); *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

έλλειψη συγκρισιμότητας μεταξύ των επιχειρήσεων

έλλειψη προτύπων στην αναφορά των πληροφοριών ESG

το κόστος συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών ESG

οι πληροφορίες ESG που γνωστοποιούνται από τις εταιρείες είναι γενικές για να είναι χρήσιμες

έλλειψη ποσοτικών πληροφοριών ESG

έλλειψη συγκρισιμότητας με την πάροδο του χρόνου

η δημοσιοποίηση των πληροφοριών ESG από τις εταιρείες είναι πολύ σπάνια για να είναι χρήσιμη

έλλειψη ελέγχου αξιοπιστίας και αξιοπιστίας των δεδομένων

η δημοσιοποίηση πολλών πληροφοριών ESG καθιστά δύσκολο να ξεχωρίσεις τι είναι ουσιώδες

όλοι οι παραπάνω